

H. S. 1972

J

V. M. 11
905^c

Collegij Sacer D. *W. Monachij*

WEN CES LAO

Bohemorum DUCI

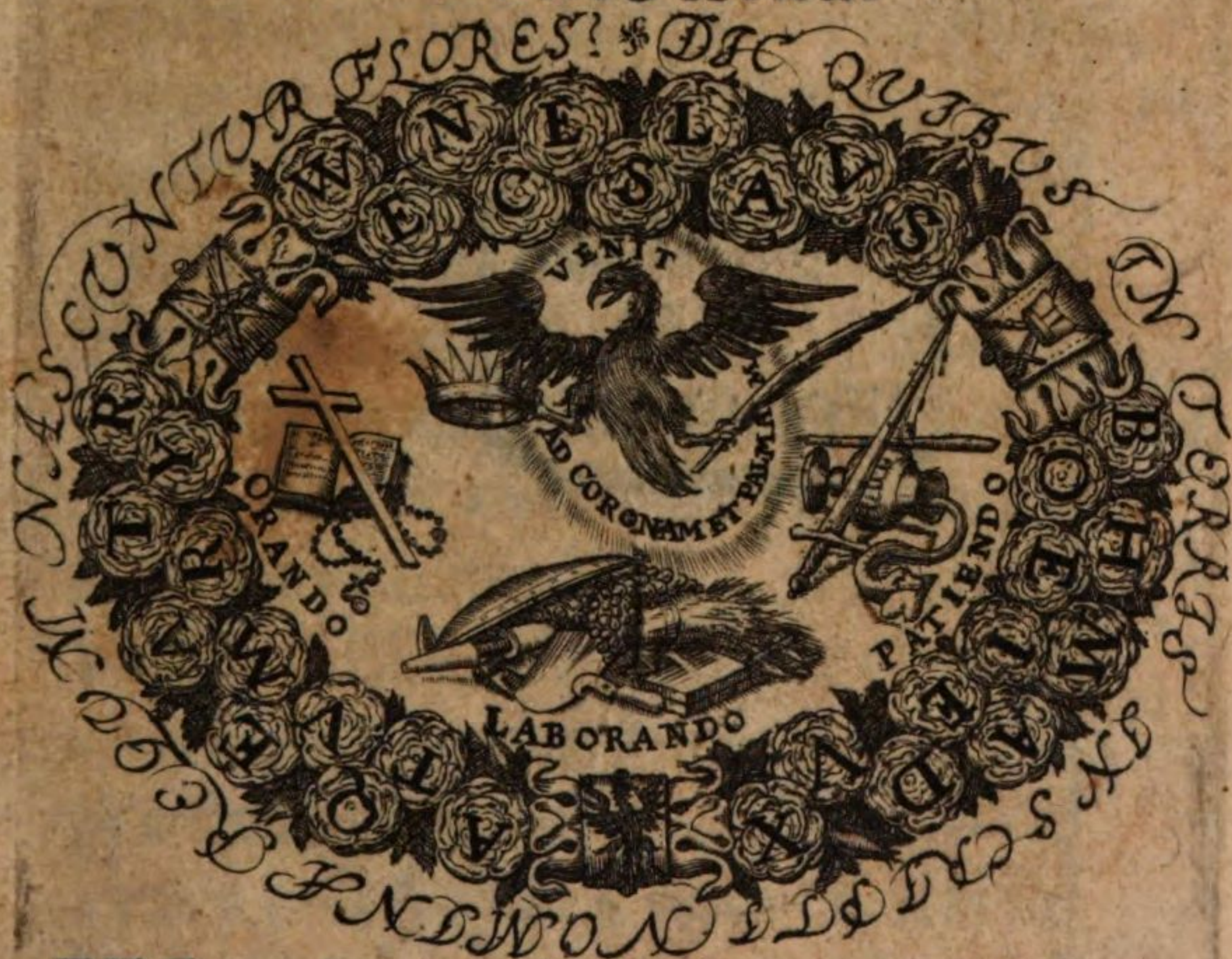
ac

MARTYRI inclyto

SERTVM

Ortus Vitæ Necis
e' duabus supra triginta Iconibus, totidemq;
Tetrastichis, uelut e' Rosis quibusdam

Contextum

FF. Excalceati, Regulâ Augustinenses,
Claustro Neopragenses S.^{mo} Suo Tutelari
D.D.D.

Attexitur floriger Fasciculus selectiorum epigrā.
maticum operâ F. Æ. à S. I. B. Prioris eiusdem Conuen-
tus. D. Wenceslai Neopragensis, Ordinis fratrum
excalceatorû S. Aug.ⁿⁱ A. partûs Virginei. 1643.

**SPECTATORI ET LE-
CTORI BENEVOLO.**

IN Vobis WENCESLA-
VM Abelem Bohemum,
Principē gentilitium, He-
roēm invictum: GLORIA ET HO-
nore ab Altissimo CORONATVM,
laude & veneratione ab omni
gente, linguā, natione, maximē
Nostrate, coronandum. Eia IN
OMNEM TERRAM EXEAT SONVS NO-
minis eius, & IN OMNES FINES TER-
RÆ præconium illius. Prodeat
WENCESLAVS (nostra laus)
----- roseo redimitus tempora SERTO,
prodeat inquam, ē CLAVSTRO in
AVSTRVM; AQVILA illius euolet in
AQVILONEM; ortus petat ORIEN-
TEM; OCCIDENS sibi vendicet bea-
tum OCCASVM, omnes Orbis pla-
gæ plagas exosculentur CZECHI-
CI ABELIS, à Boleslao Caini Furijs
actō, crudeliter enecti. Ter de-

*psal. 8.
v. 6.*

*psal. 18.
v. 5.*

nis, apud nos, duabusq; domi, ta-
bulis pennâ penicilloq; exornatis
hactenus latuit, quasi post sipari-
um **DIVS PRINCEPS**: nunc totidem
iconibus pennâ cæloq; exaratis,
in theatrum lucis sese dat publicæ.
Adest utrobique quod spectetur,
& quod legatur: frueretur utroq;
LECTOR, **SPECTATOR**, nec tamen
hic sistendum tibi, quasi ad binas
Herculis metas: parum quippe
profuerit esse talem, nisi piè nomē
IMITATORIS exambias, quin & stre-
nuè rem consequaris. Quo in
proposito usurpamus dictum **B.**
nostri Parentis **AVGVSTINI**
Doctorum Ecclesiæ Coryphæi.
Mittamus munera spiritualia D.
WENCESLAO Duci nostro,
tu imitationem, nos laudem, quan-
quam laudem ab hominibus ille jam
non quærat, imitationem verò tu-
am tamen quærit etiam defunctus.
Cæterum monitum te **LECTOR**
volumus in tabulis domesticis præ

5. August
epist. 125
ad Cornel
ium: 2.

ter epigraphen, epigrammaq;
(quasi picturam quandam contra
ctiorem) subjectum, esse aliud
quod legatur, nihil, & id ipsum ex
Chronographo WENCESLAO
HAGECIO Presbytero, apud no-
strates ex fide Historiæ optimè
audiente, excerptum. Ea prop-
ter hic adjecta prolixior actorum
WENCESLAIANORVM de-
scriptio, & quidem ex vetusto au-
tographo IOANNIS de novo fo-
ro Episcopi Litomyssensis & Olo-
mucensis, ac Caroli IV. Augusti,
Cancellarij: qui Autor, ut stylo,
id tempestatis solenni, pius, ita ve-
tustatem propter æquè ac aucto-
ritatem dignus in lucem prælo ut
efferreretur, quod hic factum, ita ta-
men, ut ubi longius syrma oratio-
nis traxit, illud contrahere, ne plus
justò opella excederet, visum fue-
rit, servato venerabili illo tanti Vi-
ri, dicendi modo, quod vel leuiter
immutare, religioni duximus. Vbi
tamen eâ breuitate usus est, cui me-

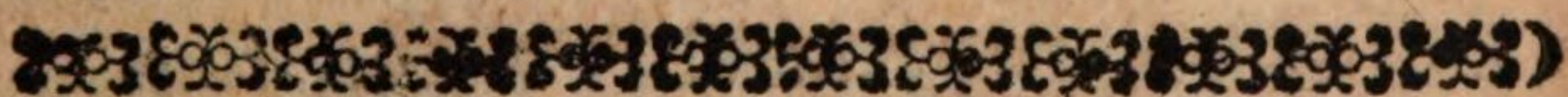
ritò adijci aliquid vel debuit, vel
deceuit, aut certè vbi quædam ne-
quidem libauit, hæc partim ex IO-
ANNE DUBRAVIO itidem An-
tistite Olomucensi, partim ex HA-
GECIO nostro latinè reddito,
vel suppleuimus, vel adiecimus:
Cum primis attendentes, juxtà ut
Hagecianam seriem, tota vita no-
stri Martyris inclyti concinnata,
decurreret, ne autores exoticos
patrio præferre videremur: &
hic pedem figentes, tibi vltèrius
progredienti facem præferimus,
WENCESLAUMq; Nostrum,
laudum serito coronatum, imita-
tionis diademate coronandum
suademus, & verò, si tibi ex imita-
tione WENCESLAI MAIOR
GLORIA (quod etymon ex ipso
nomine juxtà Bohemicum idioma
profluit) cordi est, ut esse debeat,
persuademus. Vale.

AD

AD LECTOREM.

Hic VVENCESLAUS, Bojemæ gloria gentis,
Sculpitur & Cælo scribitur atq3 stylo.
Sertum & dona refert varios appendula flores,
Pollice Apollineo lecta domi, atq3 foris.
Id Cælum, ille stylus, cum sertis, hi deniq3 flores,
Ingenium genium, vitam, oculosq3 juvant.
Ergo vide, lege: selectis nihil elige in istis:
Fide & cuncta vide: vel sine lege lege.
C. G. S. I. V. L.

S. VVENCESLAUS DVX & LVX.

Dedi te in DVCEM super populum meum.
3. Reg: 14. v 7.

Dedi te in LVCEM gentium.
Isai: 49. v 6.

Hactenus in tenebris damnatus LVCE jacebas
DVX noster; nostra LVXq, nitorq, via,
Ponè sequebantur porro vestigia pauci,
Nec LVX nota fuit, nec via nota DVCLIS.
Nota fuere pijs votis permista piorum,
Quiq, queant LVCEM, quiq, videre DVCEM.

*Hæc duo DVX & LVX quàm presunt Numina nobis
Nempe ubi DVX ducit, LVX quoq; lucet ibi.
Ergo cerne DVCEM, si LVCEM cernere gestis,
Non poteris Phæbo nobiliore frui.*

S. V VENCESLAVS DVX & NVX.

Fructum adferunt in patientiâ.

LUC: 8. V. 15.

AD celfos veluti DVCES honores,
Magnos per cuneos meant laborum,
Angustasq; per orbitas viarum,
Sic contusa revernât in decoros
Fructus mastice, tunctionibusq;
Anfractus propè nata NVX agrorum.

DUX noster pius, entheus, modestus,
Quot tranauerit arua, vorticesq;
Quot discrimina, quot scrobes laborum.
Quæ Phæbea potest referre Musa?
Non tot flaua caput Ceres aristis
Inspicat nitidis, decoribusq;
Hunc si nostra NUCEM Thalia dicet
Tusam â prætereuntibus, repandet
Paucis, quicquid habet LIBELLUS iste,
Quos casus & imagines figurant.
Istam frange NUCEM frequens legendo
Possis mandere, NUCLEUM tenebis.

M. M. G. CA. L. P. A.

APPROBATIO.

Nos infra scripti Theologi Congregatio-
nis FF. Eremitarum discalceatorum S. Augustini fidem
facimus & attestamus, ex commissione Admi-
nistri R. P. JOSEPHI à MATRE DEI Genera-
lis nostri Vicarii, nos attentè perlegisse Libel-
lum, cui titulus, Divo VVENCESLAO
Boëmorum Duci ac Martyri inclyto,
sertum, ortus, vitæ, necis, &c. cui atte-
xitur floriger fasciculus selectiorum
epigrammatum authore R. P. ÆGI-
DIO à S. IOANNE BAPTISTA Priore huius
conventus nostri Cœnobij S. VVENCESLAI
Neo-Pragensis, nec in eo aliquid fidei
aut bonis moribus aduersum reperisse, sed
propter præclara Sancti DVCS primarij q̃
Regni Bohemæ (sui quondam) Patroni
gesta & facinora, hætenus nusquam publi-
cæ luci data, & cætera quæ continet ad mul-

rum utilitatem, nec non etiam fidelium pietatem in Sanctissimum Principem excitandam, augendam, promouendam, typis mandari posse, quin imò & debere. In quorum fidem præsentem propria manu subscripsimus in memorato S. VVENCESLAI Neoprag: Cœnobio, die 29. Augusti, An: 1643.

Fr: Ioseph: ab Annunc: B. V: M.
Supprior.

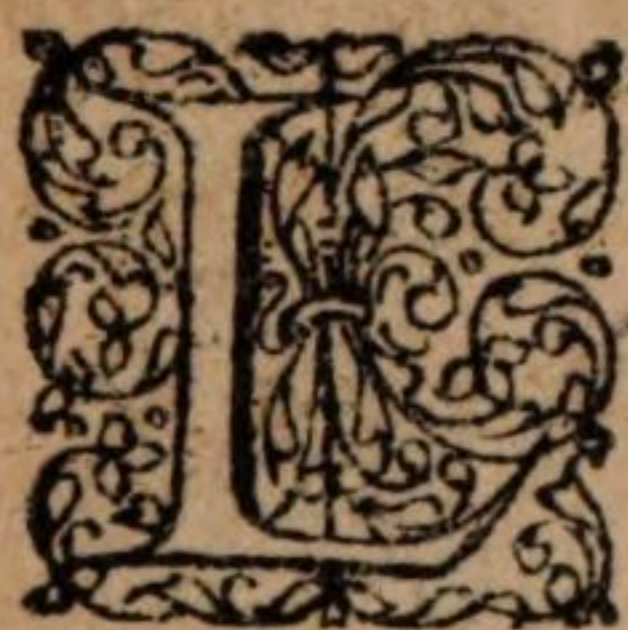
Fr. Damasus à Nativ: Dni.

Facultas Ad^m R.P: Vicarij
Generalis

Nos F. IOSEPH à MATRE DEI FF.

Discale. Ordinis S. August: It alia humi-
milis Vicarius Generalis.

Ibellum cui Titulus Dico-
VVENCESLAO Boë-
morum Duci ac Martyri incly-
to Sertum &c à R.P. Ægidio à S. Ioan: Bap-
tistâ Priore Conuentus nostri S. VV EN-
CESLAI Pragensis compositum, & à Pa-
tribus IOSEPH ab Annunciatione, ac Dama-
so à Natiuitate Domini Theologis nostræ
Congregationis iussu nostro recognitum
& approbatum, typis mandari indulgemus
de licentia illorum, quorum interest.

Datum Romæ in Coenobio nostro JESU
MARIAE die 28. Nouemb: An: 1643.

Fr. Joseph à Matre Dei
Vicar. Gener.

Fr. Ioan. Bapt. à S. Francisco, de Assisio
Prosecretarius Generalis

Imprimatur

Andreas Kocr,
Officialis 1643.

VERA EFFIGIES
S WENCESLAI PATRONI R.^m BOEMIAE
In Ecclesia FF. discalceatorum S. Augustini novae Pragae.

VERA EFFIGIES
S. WENCESLAVI PATRONI B. BOHEMIE

Tabula in quibus
describitur

Divi
VVENCESLAI

Boëmorum DVCIS

ac

MARTYRIS inclyti

*Mores, virtutes, miracula, vitaqz, morsqz,
Quam publico sacra penna stylusqz, bono:
PRINCIPIS hæc tanti, qui gestit noscere gesta,
Si volet, ecce valet, si libet, ecce licet.*

PROLOQVIUM.

in

VITAM S. VVENCESLAI,

ex M. S. Ioan: de Novo foro, Episc:

Lithom: & Olom:

VT annuncietur in partibus Bo-
HEMIÆ Nomen Domini, &
laudis eius magnitudo audiatur
in omnib⁹ confinijs eius, & pro-
tendatur ad extrema terrarum
climata, placuit SOLI IVSTI-
TIÆ radio suæ gratiæ terram
illum.

Malach 4

ψ. 2.

illuminare Bohemiæ, ad repel-
lendas & euellendas erroris &
infidelitatis tenebras. Perpen-
damus itaq; Fratres amantissi-
mi, huius Sancti, inclytam Ge-
nealogiæ lineam, & videamus
in illâ erganos Diuinæ proui-
dentiæ immensam Clementiã.
Ecce ex Parentelâ clarissimâ pro-
cessit ad salutem nutu Diuino
in terrâ Proles ingentissima, Vi-
tæ sanctitate, meritorumq; sub-
limitate, ipsorum Patrum in-
clytorum dignitatem incom-
parabiliter præcellens. Mag-
nus enim hic PRINCEPS Bea-
tissimus apud DEVM & homines
emicuit mox ab infantiâ & pue-
ritiâ suâ, major in adolescentiâ
ac iuuentute, maximus in mor-
te & post mortem, quia Domi-
no

no in patriâ, & Patriæ in Domi-
no reliquit honorem & glori-
am. Hic est Doctor & Apo-
stolus credulitatis nostræ: Hic
est, cuius gloriosa merita, ut te-
statur Chronica, post longa, ad
huc nascituri temporum curri-
cula, gentilium miris modis ex-
tulerunt vaticinia. Ergo ma-
ximis laudum præconijs fidei
nostræ Præambulus extollend⁹
est à nobis, jam triumphato ho-
ste humani generis, laureatus
cum Christo regnans in cælis,
qui nondum Mundo editus,
Domino, qui ipsum elegit, dis-
ponente, mirificè est ab incre-
dulis præsignatus.

*Et ego natus accepi Communem aerem, et in
similiter factam decidi terram, et primam
uocem similem omnibus emisi plorans. sap. 7. v. 3.*

NATIVITAS S. VVENCESLAI
EX WRATISLAO PRINCIPE
Christiano, & Drahomirâ
paganâ.

Anno 908. Hagec; fol: 85.

*Nascitur ex spinâ Rosa, purpura, nixq; ; decore
Nix Rosa Virgineo, purpura Martyrio.*

*Hæc, si nosse cupis, Rosa, quo fragrârit odore,
Postulat emunctis naribus illa legi.*

Domino igitur de excelso Sancto suo
misericorditer ad humana prospici-
ente, nascitur in terra B O E M I Æ ad li-
berationem populi & Patriæ N O B I L I S
P V E R V L V S nobili ducens ortum parentelâ,
nomine WENCESLAVS, patre videli-
cet WRATISLAO, Auo verò BORZI-
VOIO, primo duce Boëmorum Christia-
no, qui plurima propter fidem Catholi-
cam tulit adversa & exilia; Aviâ quoq; Bea-
tâ LUDMILLA gloriosâ CHRISTI Mar-
tyre, insigniq; Patronâ, Matre verò Dra-
homirâ paganâ sacrilegâ: nec hoc à Di-
vinis vacat miraculis, quod idem Martyr
B glorio.

gloriosissimus ex matre *tali* est natus, ut
in ipso etiam psalmistæ mystica adimple-
antur dicta, ubi ait, *hæc est mutatio dexteræ
excelsi*, (Psalm: 76. v. 11) & verbi ipsius Ve-
ritatis dicentis, *Non potest arbor mala fru-
ctum bonum facere.* (Math: 7. v. 18.) ecce ar-
bor pessima, & cunctorum vitiorum spinis
horrida, DEI, qui mirabilis est in sanctis su-
is, cooperante gratiâ, fructum protulit op-
timum, omni virtutum suauitate refertum:
hostis fidei pugilem strenuum, & defenso-
rem invictissimum produxit, qui gloriosis
exemplis, tanquam SOL claris radijs po-
pulo commoranti *in tenebris*, (Luc: 1. v. 79)
& *regione umbræ mortis*, (Isai 9. v. 2.) illuxit.

ex M. S. Ioan: de Nov: for: Episc:
Lithom: & Olomuc:

Quem ab infantiâ timere Deum docuit,
et abstinere ab omni peccato. Tob. i. v. 10.

Educatio eius sub LV DMILLA Auiâ
& PAVLO Sacerdote.

Anno 911. Hagec: fol: 67.

*Ludmillâ ducente piâ, Pauloq; docente,
Progressus miros in pietate facit.*

*Quid iuuet institui rectè vel ab ungue tenello
Discite vos pueri, vosq; docete Senes.*

Cum esset Puerulus, non ludibrijs de-
lectabatur puerilibus, non coëmulo-
rum lasciuis iungebatur lusibus, nullis mino-
rum se intermiscibat jocis, aut colloquijs,
nunquã fabularum risibiles auscultare vo-
lebat vanitates, nec prorsus aliquorum
mundi gaudiorum in animâ sectari spe-
ctacula, sed cunctorum se auferens à con-
sortio, cum pædagogo suo ad ecclesia-
rum, quæ tunc temporis rarissimæ erant,
confugiebat limina. Sermo ipsius mitis
erat & disertus, aspectus amabilis & pud-
cus, vt ex illo jam intelligeretur quantâ ca-
stitate cor & anima eius repleretur. Mag-
num tripudium patris ejus, quoties in illum
obtutum figebat, replebat animum, dum
ipsum

ipsum videbat corpore tam speciosum, & omnium virtutum moribus adornatum : ruebat assidue delectabiliter in oscula eius, totus nimio præ gaudio lachrymarum imbre perfusus, Diuinam collaudabat Clementiam pro dono prolis tam excellentissimæ. At mater crudelissima sæuebat è contrà in Filium præclarissimum, verens, quod accidit postmodum, ipsum futurum fore destructorem ritus & erroris gentilium. *Ioan: de No-v for: Episc:*

Domi forisq; rebus compositis LUDMILLA WRATISLAI Mater per speciem visitandi salutandiq; Drahomirannum suam Pragam adiit : reuera ut alterum filiorum (duos enim habebat, WENCESLAVM & Boleslaum) sibi dare nutriendum impetraret. Cui cum oblata esset tam à Patre, quàm à Matre legendi, utrum accipere vellet, potestas, WENCESLAVM, in quo melior indoles, meliorq; spes elucebat sibi adoptavit, aluitq; deinceps pro suo, Præceptorem ei adjungens PAVLVM sacrificulum suum, virum opinione sanctitatis celebrem.

Joannes Dubravius historia Bohemica Lib: 4.

Præposui (Sapientiam) Regnis et sedibus
 et diuitias nihil esse duxi in comparatione
 illius. Sap. C. 7. V. 8.

Liberalibus disciplinis BVDECII
cum suis coætaneis in sudat.

Anno 914, Hagec: fol: 67.

*Ingenuis operam dat Princeps artibus; à se
Otia cum vitijis hanc procul arte fugans:
Hæc ars est solo penè unica Principe digna,
Nam reliquas etiam vulgus habere solet.*

VT Altissimus in Electo suo ante secu-
la cæptum virtutis impleret opus, quē
etiam jam præuenerat in dulcedinis suæ be-
nedictionibus, & prædestinauerat gloriā
& honore coronandum, & super cælos
ad solamen miserorum & refugium deso-
latorum exaltandum, quadam die inspira-
uit cordi eius, quod Puer cunctis admiran-
dus, paternis prouolutus genibus supplica-
uit humillimè, ut sacrarum traderetur im-
buendus disciplinis literarum. Igitur dul-
cissimi Filij instantiā & petitione benignus
Pater annuens, ejusq; pectus tenerimum
cælesti desiderio feruere prospiciens, gra-
tes immensas CHRISTO agens, transmisit
in quoddam Castellum BVDECZ nomina-
tum,

tum, commendans illum intimè cuidam
presbytero, poscens ipsum studiosè obser-
vari, & diligenter informari: hinc Puer ve-
nerabilis juxtà vocem propheticam, *Obli-
tus domum paternam, Populum,* (Psal: 44.
v. 11) & patriam, cæpit aurem studiosè incli-
nare patulam Sacre doctrinæ ad colloquia,
lecta memoriter asseruare, & ut ouicula
prudentissima indefinenter intra se rumi-
nare, & hæc omnia in cordis sui arcellâ,
ad profectum multorum diligentissimè cō-
ferendo reseruare. Nec celare eum po-
terant quantumcunq; profunda seu occulta
Sacrarum literarum mysteria. Breui tem-
pore profecit non modicè, nec mirum:
quà nulla mora fit in addiscendo, ubi quis
præuentus fuerit Sancti Spiritus dono.
Mirabatur præterea Magister, tantam in
discipulo ingenij capacitatem, mirabantur
& coæmuli tam largam proficiendi subtili-
tatem, illumq; psalmistæ versiculum in eo
impletum affirmabant, quod dicit *super om-
nes docentes me intellexi, quia testimonia tuæ
meditatio mea est.* (Psal. 118. v. 99.) Falle-
bat in eo etiam dicta in genesi Mosai-
ca

ca propositio, ubi ait, *prona est omnis
ætas ab infantiâ suâ in malum:* (Gen:8. v21.)
prona enim erat eius puerilis ætas ad bo-
num discendum, audiendum, cogitandum,
& faciendum, atq; alijs insinuandum.
Non opus erat Magistrum increpare, aut
virgâ castigare illum, ut alios oportet pue-
ros, quibus sensus in discendo est labilis,
& mens inhians ludibrijs & insolentijs: erat
hic Puer venerabilis, capax sensu, tenax
memoriâ, alienus & immunis ab omni la-
sciuiâ. Si quis ipsum videre, vel ei loqui
cupiebat, illum nunquam investigare cum
sodalibus poterat ludentem, aut tempus
breuiantem, solummodo in ecclesiâ legen-
tem, seu orationi incumbentem. O pue-
ritia admirabilis, cui nulla inerat delectatio
vanitatis! ô innocentia inexplicabilis, quam
nulla unquam infecit macula prauitatis!
quis nunc puertalis? aut certè inter senes
quis? quare cunctis meritis est laudabilis.

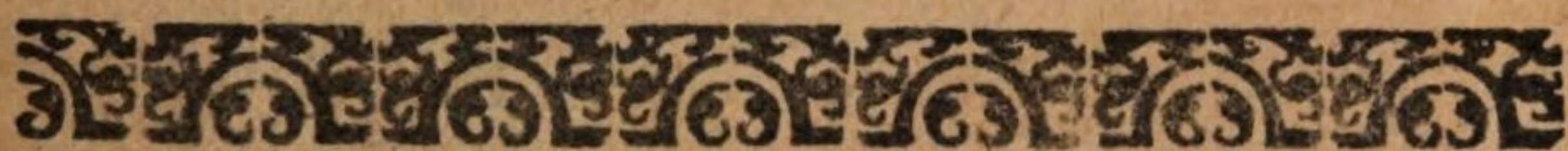
Ioan: Episcop: Lithom: & Olomuc:

*Populum tuum Domine humiliaverunt,
et hæreditatem tuam vexaverunt.*

psal. 39. V. 5

Impia DRAHOMIRA rem Christianam
pessundat, Deosq; inanes colendos
proponit Anno 917.18.19.

Hagec: fol: 68. & 69.

*Vix natum Christi cultum Drahomira nefanda
Sternit, ubiq; jubens Numina vana coli.
An nova surrexit fors è styge Iezabel? ergo
Elias supero surgat ab axe novus.*

Malignitatis summæ (*Drahomira*)
fæmina horribilis feroci homicidio,
cum suis complicibus cæpit importuna ef-
fe Duci beatissimo, nunc blanditijs tentan-
do, nunc minis & contumelijs terrendo, di-
versisq; insidijs tam in personâ propriâ,
quàm eius fidelibus clàm & palàm grauter
molestando. Iam enim quasi libera sub
ritu paganico dæmonijs immolabat; læta-
batur sæuissima, juxtà Salomonis verba se
fidelibus malefecisse, & *exultabat in re-
bus pessimis*, (Prov:2. & 14.) CHRISTI no-
men per omnia quærens exterminare, cul-
tumq; idolorum, quibus ipsa diservebat,
iterate propagare: nam valvas ecclesia-
rum

rum obstruens, Clericos & Sacerdotes de patriâ pulit, sub capitali sententiâ inhibens ne quis illorum in terrâ amplius compareret, aut Sancto Duci colloqui auderet. Si quis verò hanc sententiam amore CHRISTI, ac tanti PRINCIPIS, parvipendens, ipsum videre volebat, fustibus graviter maceratus, ad exteras propellebatur nationes, omni substantiâ priuatus.

Ioann: de Nov. foro Episc.

Marito funerato filijsq; adhuc ætate imbecillioribus Drahomira regimen invadit, ac statim odium in Christianos male diu dissimulatum, detegit, edicto proposito, ut templa Christiani occluderent, à cultu ceremonijsq; abstinerent. Sacerdotes populum ne docerent, nec ludimagistri discipulos. Secus facientibus, carcer, exilium, mors, denunciata. Pragæ magistratus immutati, & pro Christianis, idololatræ crudelissimi substituti, quorum instinctu clàm, palàmq;, ac semper impune fidei cultores indignè tractabantur, occideban-

turq;. At si quis ex Christianis, vel se defendendo, vnum illorum interfecisset, pro uno in decem capita animaduertebatur. Sed ne hâc quidem pænâ inexplebilis Dra-
homiræ feritas satiari potuit, nimia cupidi-
tate ardente, pellendi delendiq; quampri-
mùm omnes Christianos, & cum eos qui
Pragæ erant, perdere nequisset, ad incen-
denda, perdendaq; eorum templa ma-
nus admouit, subjecto igne templo Tey-
nenſi, mox Diui Georgij, in quo maritus
eius sepultus erat.

Ioann: Dubraw: lib: 4. in fin:

*Percusserunt me, et uulnerauerunt me, tulerunt
pallium meum. Cant. 5. V. 7.*

S. LVD MILLA à sicarijs Tuman &
Cuman nobilibus inductu Nurus suæ
Drahomiræ strangulatur.

Anno 928 Hagec: fol: 69,

*Vah immane scelus! quid agis fæx improba? sic ne
Hanc mitem Viduam perdere posse putas?
Fallere, quod velum obtorques, est aurea torques
I nunc, & te illam perdere posse puta.*

GAudebat gaudio beatissima AVIA
ipsius magno, dum de virtute in virtu-
tem videbat ultra humanum modum pro-
ficere illum, & frequenter dulce cum eo
de scripturis sacris habebat colloquium,
hortabaturq; fideliter ne maternis pravis
assentiretur cōsilijs, quæ toto conamine ipsū
anhelabat abstrahere à fidei tramite: hoc
cum percepisset imitatrix fæuissima Iesa-
belis, frendens ut bellua crudelis in necem
felicissimæ socrus suæ, cæpit infelix exar-
descere, sperans quod eā occisâ PVER ve-
nerabilis faciliùs removeri possit, à viâ ve-
ritatis, profert præmia, offert munera, spō-
det libertatis insignia, si quis eius ad placi-
ta glo-

ta gloriosam MATRONAM suâ innocuâ non
recusaret spoliare vitâ, quod tandem ob-
tinuit, vt legenda ejusdem inclytæ Marty-
ris liquidiùs clarefacit.

Ioan: de Nov: for: Episc. Litbom: & Olomuc: &c.

Interea Drahomira dirumpi præ-
invidiâ, secumq; nefaria adversus socrum
meditari, quod illa majore, gratiâ apud
WENCESLAVM, quàm ipsa Mater pol-
leret, religionemq; Christianam, nimis pro-
lixè, proveheret; nec longiùs nefariè me-
ditata perficere distulit, quàm invenit cæ-
dis perficiendæ audaces sicarios. Instan-
te exitij die quem LUDMILLA futurum di-
vinitus præviderat, vocat ad se Clientulos
omnes, mercedemq; cuiq; suam dissolvit.
Et præterea quicquid in penu, in cellâ, in
horreis, in oculis redundaret, id suâ manu
in sinus, ususq; pauperum transfudit, post
hæc remotis arbitris, ac solo adhibito
PAVLO Sacerdote ante aram pro-
voluitur, factaq; exomologesi, de manu
ejusdem Sacerdotis, Sacrosanctum vitæ ac-
cipit viaticum, mox inde fini suo propiti-
um DEUM exorat, cum ecce tibi eâdem
horâ submissi à Nuru, Thomas, & Gumo,
(HA-

¶ Hagecio & Pontano, *Tuman & Cuman*,
non tam genere, quam scelere nobiles, in
sacrarium irrumpunt, ac velo, quo Sancta
Vidua caput velatum habuit, elisis faucibus
prostratam suffocant: Non defuere qui
WENCESLAVM ex cæde Auiaæ vehe-
menter perturbatum ad vlciscendum in-
flammarent. Alij, si ipse vlcisci nollet, sibi
hanc dari provinciam deposcebant.
Utrosq; ille quàm potuit grauissimis verbis
corripuit, quod aliena à pietate, erga qua-
lemcunq; matrem, aliena à modestiâ, & to-
lerantiâ Christianâ suadere auderent, igna-
ri aut parum memores, quid ore suo dicat
Dominus: *Mea ultio est, & ego retribuam illis
in tempore.* (Deuter: 33. & 35.) quemadmo-
dum evenit anno nondum revoluto, ut am-
bo sceleris ministri, non solum miserè, sed
etiam notabiliter extinguerentur. Notam
videlicet uterq; suam ad posteros trans-
mittens. Nam cum alter eorum barbâ
rutilâ insignis, alter malè pedatus esset,
non aliter, nati natorum, & qui hodie na-
scuntur ab illis, vel rufescunt, vel à pedi-
bus laborant, nam vtraq; familia apud Bo-
jemos etiam nunc extat. *Ioan: Dubrav: histor:
Boëm: lib. 5, in princ: videat: etiâ Pont: Boë: pie lib. 4.*

*Venerunt uiri Iuda, et unxerunt ibi David, ut reg-
naret super domum Iuda. 2. Reg. 2. v. 4.*

S. V V E N C E S L A V S eligitur in
Ducem.

Anno 921. Hag: fol: 69.

Dic Io, bis Io, ter Io !Bojemia fœlix !

Namq̃ DVCI verè das diadema pio:

Hactenus in tenebris facies tua squalluit orci,

Nunc faciem celi Sol dabit iste tibi.

Postquam *Pius Pater* WENCESLA
viam ingressus est vniuersæ carnis, re-
cepturus pro parvis maxima, pro terrenis
cælestia, pro transitorijs sine fine mansura-
fit conuentus omnium Boëmiae Nobilium,
Senum ac iuuenum in vnum, ad eligendum
Principem idoneum, *at ecce* orta est contro-
versia inter illos nō modica, quoniam pars
iniqua & idolorum cultibus dedita, sæuum
cupiebat præesse Boleslaum: at contrà fi-
deles pio resistebant animo, dicentes, no-
tum est vniuersis jus nostri continere regni
temporibus ex antiquis, quod Duce defun-
cto, primogenitus illius regni in solium est
eleuandus loco Patris regnaturus. Hâc
sententiâ iniquæ cohortis fraude repressâ,

communi assensu in Ducem eligitur beatif-
simus Puer WENCESLAVS, cæperuntq;
simul lætabundo animo in BVDECZ equita-
re pro illo: cumq; ipsorum obtutibus Prin-
ceps præsentatus fuisset almus, assererebant
alacriter ipsum sibi elegisse in Ducem &
Dominum, qui rumor eius nimium contri-
stavit animum, taleq; illis dedit responsum:
O Domini & primates regni fidelissimi, ve-
stra dignetur advertere prudentia, quod
sub annis puerilibus adhuc constitutus, ter-
ræ negotijs minimè sum idoneus, quapro-
pter in nomine Domini Pragam remeate, vo-
bisq; de Duce strenuo procurete, qui armis
& consilijs vnà cum patriâ queat guberna-
re, ab infestationeq; hostium, quod ego
non sufficio, viriliter defensare. Ijs & hu-
iusmodi præclari PVERI auditis contradi-
ctionibus, vniuersi qui pro ipso aduene-
rant primarij, eum vi rapientes, secum Me-
tropolim Pragam adduxerunt, quo com-
perto, Clerici ingenti gaudio referti, vnà
cùm fidei populo, licet modico, ordinatâ
processione solenni obuiam ire studie-
runt ei, literatis cum iucunditate nimîâ de-
cantantibus: TE DEVM LAVDAMVS,
laicis

laicisq; KIRIELEISON respondentibus.
O quanta fuit in die illâ Diabolo & mem-
bris eius confusio & tristitia quàm jucunda
quæ in ore feruorum CHRISTI IESV per-
sonuit diuinæ laudis jubilatio, piarumq;
mentium, quæ vndiq; applaudebant non
mediocriter congratulatio! lætabantur
Clerici, & exultabant laici, gratias dicen-
tes Altissimo, pro tanto PRINCIPE sibi
diuinitus collato, qui doctrinis irradiatus
mirificè Sacris, paganici ritus erroris pos-
set extirpare, fidemq; CHRISTI, quâ ful-
gebat præditus, velut aureum fidus, im-
perterritè propagare. *Ioan: Episc: Lithom:
& Olomuc:*

*Destruxerunt coram eo aras Baalim,
et simulachra, quæ superposita
fuerant, demoliti sunt. 2. Par. 34. v. 4*

S. VVENCESLAVS palam profitetur
se Christianum, primamq; curam tem-
plorum & Sacrorum suscipit.

Anno 921. Hagec: fol 69.

*Additum fidei se publicat: hinc loca Pragæ
Et CHRISTO & Divis plurima Sacra struit:
Quæq; Parens clausit, reser at, destructa resarcit,
Sic cælum his fabricis fabricat ipse sibi.*

IN tempore illo etiam missis undiq; nun-
tijijs revocavit cum honore magno Sa-
cerdotes, & Clericos, quos expulerat ne-
fanda Mater eius, restituit ablata, addidit
templa, pro præteritisq; tribulationibus,
tanquam Pater pijsissimus, illos maximis in
CHRISTO gaudijs refovebat. Eja quan-
torum Sacerdotum, & ministrorum DEI
manus, & oculi in cælum elevabantur Divi-
næ Majestatis corde & ore collaudantium
Clementiam, quæ suam per ineffabilem
potentiam, ipsorum in gaudium, tanto do-
nato Principe, convertisset tristitiam, cæ-
peruntq; extunc, jubente Sacro Duce ido-
la minui, ecclesiæ aperiri, & fideles qui ad
vicinas

vicinas & barbaras dispersi fuerant provin-
cias, cum iubilo confluere, laus DEI quæ
hactenus conticuerat resonare, & Sancta
fides lucidè pullulans cæpit sub corona IE-
SU CHRISTI magnificè triumphare, aggre-
gatis ad illum Sacerdotibus, qui ordinauê-
re testamētum DEI super Sacrificia, & annū-
ciabant opera eius in exultatione, quoniam
magnus Dominus & laudabilis nimis. Ps. 47. v. 1.
Audientes in super vicinarum Provincia-
rum Clerici famam Sanctitatis Ducis bea-
tissimi, cum reliquijs Sanctorum & libris ad
officium Diuinum necessarijs veniebant ad
eum, quos ipse Paternâ benignitate susci-
piens, nonnullos secum permanere obtinu-
it, larga eis beneficia conferens, alios verò
condignâ remuneratos munificentia, remit-
tebat ad propriâ, eorum orationibus se re-
commendans obnixè. *ioann: Lithom: &
Olem: Episc:*

SER-

VIII.

*Samuel autem ministrabat ante faciem
Domini Puer accinctus ephod lineo .1.Reg.2.v.19.*

SERVIT MISSÆ ET MYSTÆ.

Hagec: fol: 69.

Missæ observator Mystæq; perennis, amabat

Debita quotidie reddere utriq; præ:

Rara aulæ pietas, tamen hæc non exeat aulâ

Principis istius, qui velit esse pius.

NOcturno tempore Dux Sanctus cum MARIA sedens ad pedes Domini, Sacrae Lectioni, seu Orationi, siue peritorum audientiae peruigil intendebat. Matutinum nunquam tardavit officium, nec aliarum negligens executor extitit horarum Canoniarum. Infra missarum solennia veste regali humiliter depositâ, CHRISTO eiusq; Sacerdotibus pium deuotissimè exhibebat obsequium, ut omnes ibidem assistentes humilitas tanti PRINCIPIS mirâ ad seruiendum Domino inflammaretur gratiâ. *Ioan: Lithom: & Olom: Episc:*

Opera

* Eo tempore terebat in area triticum. 1. paral. 21. v. 20.
 Collegit ergo in agro usq; ad uesperam: et quæ collegerat uirga cædēs
 et excutiens, inuenit quasi ephi mensurā, id est tres modios. Ruth. 2. v. 17. et 18.

Opera rustica cum famulo PODIVINO
intuitu oblationis incruentæ humili-
ter obit.

Hagec: folio 69.

CHRISTE! quid hoc Sceptri? num frumentaria claua

Quâ pulsa è spicis cogitur ire Ceres?

Sic est. Sed num tale Ducem Sceptrum decet? imò

Nam DVX hic voluit RUSTICVS esse DEI

NUnquam Athleta Domini in omni vi-
tâ suâ delectatus est ad popularem au-
ram sibi arridentem, nunquam auium di-
versarum, seu canum venaticorum concu-
piuit vel desideravit discursus, neq; more
modernorum Principum & nobilium salti-
bus immorabatur ferarum, sed semper ve-
nationi insistebat animarum, sciens DEO
nullum acceptabilius fore sacrificiū, quàm
Zelum illarum. Annuntiabat impræter-
misse populo incredulo mysteria Redemp-
tionis nostræ, & verbis salutiferis, tanquam
acutis sagittis corda infidelium traiiciens,
ex ipsis velut ex lupis immaniſſimis oues
mansuetissimas efficiebat CHRISTI.

Nun-

Nunquam histrionum applausu lætabatur,
neq; magorum, nec aliorum ioculatorum
stultitijs adjocabatur, cura enim cordis ei⁹,
ac júbilus solus erat Dominus. DetraCTORŭ
insuper & adulatorum, atq; eorum *quorum*
DEVS venter est, Phil:3. v. 19. confortia penitus
execrabatur, tantumq; in ijs, quæ ad Diui-
num spectant cultum exercebatur: perui-
gili inter se reuoluens meditatione Condi-
toris & Redemptoris beneficia, sibi omniq;
generi humano piè impensa, reddebatq;
pro conditione suâ debita DEO reueren-
ter obsequia: pro redemptione autem cō-
tinuas gratiarum libabat actiones, pro ex-
pectatione verò salutis æternæ non cessa-
bat suspiria trahere, lacrymarumq; fluentia
largè die ac nocte fundere. Vernali eti-
am instante tempore similiter confurgens
noctu, ad agrum suum pergebat, & ligone
quanto plus poterat fodiebat, & ibidem
triticum manibus suis electum seminabat,
quod dum ad maturitatem perductum fu-
it, latenter metebat, & triturbabat.

*Ego autem totis uiribus meis præparavi im-
pensas domus DEI mei. 1. Paral. 29. V. 2. A*

Colit Vineas, premit vuas, pinxit ho-
stias, pro SS^{mo} Altaris Sacrificio.

Hagec: fol 69.

*Dux pius & Pistor sacer est, & Vinitor: aris
Et Panem & Vinum (sacra futura) parans.
Huius, quæ, credis, merces est digna, laboris?
Sub Pane & Vino Filius ipse Dei.*

TRiticum ergo quod metebat & tritura-
bat, per singula operis officia, usq;
ad farinam perducens, oblatas inde coque-
bat, & illas pro Evcharistiâ Sacerdotibus
diligentissimâ mūditiâ præparatas, ad mis-
sarum solennia peragenda trans mittebat.
Similiter vindemiarum tempore, veniens
occultè ad Vineas, quas proprijs excolue-
rat manibus, uvas maturas colligebat, & in
torculari eliquans, mustum, postquam pu-
rificabatur, etiam ministris DEI diuidebat,
laboresq; suos sic, simul cum muneribus
CHRISTO offerebat. O indissolubile
circa pectus castissimum fidei inviolabilis
vinculum! O laudabilis obedientiæ secta-
torem

torem deuotissimum! O PRINCIPIS excellentissimi miram humilitatem, Diuini Amoris ob magnitudinem, officium seruulorum subire non pudentem! Quis nunc Principum tam humilis alacer, ut ad hoc opus inclinetur nocte surgens mediâ? aut quis aliquid sibi gratis oblatum, tam gaudens dabit pauperibus, & ecclesijs DEI, sicut dabat *hic* proprijs manibus elaboratum? Ijs & huiusmodi operibus, ab ipso in laudem Redemptoris anni peragebatur circulus, ideò sortitus est merito nomen *Dapiferi, & Pincernæ Regis cæli. Ioann: de Nov: for: Episc: Lithom: & Olom:*

Ege-

*Si despexi prætereuntem, ea quod non habuerit indu-
mentum, et absque operimento pauperem, si non be-
nedixerunt mihi latera eius. Job. 31. v. 19. et 20.*

Egenorum malè fartas calas ab inju-
riâ hyemis, lignis ex Syluâ compor-
tatis fouet.

*Cedite Romani fasces, Latiaq; secures,
Fasces hic alios DVX pius ecce gerit:
Illi vitali tot nudanère calore
Hi vitam nudæ sæpè dedère casæ.*

Congregationi pauperum se reddebac
affabilem, ac se salutantibus initem ac
placabilem, cunctisq; aliquid à se sciscitan-
tibus, vtile atq; blandum sine morâ redde-
bat responsum. Tam inaudita eius cor,
& animam erga pauperes viduas & orpha-
nos accenderat charitas, vt parùm sibi vi-
deretur rerum illis spargere copias, quate-
nus suas possent releuare inopias, verũ & ad
vsum horum, corpus dabat & proprium, vi-
tam ipsorum conseruare gestiens talem per
modum. Nam cum hyemali tempore fri-
goris austeritas tanta inualesceret, vt pluri-
mos vis algoris extingueret, ipse calens in
operibus misericordiæ, noctis in latibulo
con-

consurgens de strato suo regali, nimia vr-
gente pietate, non recusabat se æquipara-
re furi, ligna, non tamen alia, sed pro sua
præparata curiâ, ponderibus magnis diri-
piens, atq; in humeris sacris deferens, ante
pauperum viduarum & orphanorum laten-
ter deponebat fores. Perpendens igitur
syluanus qui erat prouisor lignorum curiæ
ipsius, quia non modica in illis perciperet
damna, & ignorans à quo hæc fierent, stu-
diosè cæpit laqueos tendere, totis viribus
fitiens illum comprehendere: quod dum,
DEO volente, minimè posset facere, reco-
lens etiam animo, quod DUX misericor-
dissimus ad perniciem cuiusquam re inequa-
quam assentiret, ipsum adire compulsus sic
ait: ô DUX excellentissime amplius non
valens filere, Vestræ cogor querulari Cle-
mentia, quod per virum quendam incre-
dibilia in lignis, quæ pro Curia Vestra
præparo indigentis percipio detrimenta
in niue namq; & pruinâ eius inuestigo assi-
duè vestigia, sed nullum per modum pos-
sum comprehendere illum. Ad hæc re-
spondens mitissimus, sciens se solum in ijs
reum, diligenti adhibitâ curâ obserua illum,

& quacunq; noctis venerit horâ, fustibus
cæde ad libitum, veruntamen invitâ ne no-
ceas vnquam, nec aliquâ ipsius vultum de-
formes ictuum maculâ, pondusq; lig-
norum quaecunq; fecerit, finas tollere il-
lum. Tali datâ sibi licentiâ, lætabundus
abscessit Syluanus DUCIS â præsentiâ, mi-
rantibus vniuersis qui audierant, quod
PRINCEPS admirandæ pietatis, qui nul-
lum lædi sinebat, tam crudelem sententiam
aduersus quempiam dedisset, nescientes
quia hoc non contra alium, sed potius in
semetipsum tulisset. Nocte igitur quâdam
more solito Syluam adiit, sarcinam ligno-
rum grande.n, vt suetus erat, composuit.
Cumq; jam abire vellet, superueniens Syl-
uanus comprehendit eum, & misereri ne-
scius, impiè ad terram per capillos proje-
ctum, tam validis cæcidit ictibus, quod san-
guinis ex coagulo contritis grauitè Sacris
ossibus liuida reddebantur omnia mem-
bra eius. Iacebat ante pedes Serui Seruo-
rum suorum, flos totius nobilitatis humi
prostratus, dignus dici ter Sanctus, qua-
terq; beatus, & tanquam Agnus mansuetus
coram tundente fustibus dorsum suum, &

ton-

tondente sæua manu sacri capillos capiti-
tis, non aperuit os suum. Et cum sem-
uius ab illo dimissus vix incedere posset,
gaudens onus lignorum tollebat, sacrisq;
denuò humeris impositum, humiliter ante
fores pauperum jactabat. Hic euentus,
multis euenit illi pro CHRISTO vicibus,
cuius membra taliter fouebat per hyemis
tempora, in pauperibus. ô Inaudita pic-
tas! ô ineffabilis charitas! ô quoties pau-
peres à multis, proh dolor! non tantum
non recipiuntur, sed etiam contumeliosè
jam dum petunt eleemosynam, repellun-
tur!

Ioan: Episcop: Lithom: & Olomuc:

*Die noctuq; æstu urebar et gelu, fugiebatq; somnus
ab oculis meis. Gen. 31. V. 40.*

Qui dat niuem sicut lanam. psal. 147. V. 16.

Nudipedes noctu hyeme, adit tem-
pla, sequente PODIVINO contra vim
brumæ probè calceato.

Hagec: fol: 69.

Podiutine riges? Domini vestigia calca,
Namq, tu poterunt inde calere pedes:
Podiutine cales? Domini vestigia lauda,
Ille queunt calidas namq, creare nives.

ADveniente dehinc tempore quadra-
gesimali, dum jeiunium generale ab
vniuersâ observatur Ecclesiâ, in primo no-
ctis canticinio surgebat de strato suo satis
rigido, & solus cum pedissequo ecclesias
circuibat, animam suam & animas populi
sibi subjecti deuotè recommendans Do-
mino, & sufferens gaudenti animo nimiam
algoris & saxorum asperitatem, ac niuium
frigiditatem, ità vt scissis eius teneris & de-
licatis tibijs ac plantis cruor defluens, vesti-
gia rubricaret in vijs. Quare multoties
pedes eius, dum à ministris lauabantur, in-
uenti sunt præ nimio frigore scissi, & con-
gelato cruore acriter infecti. ô Quoties

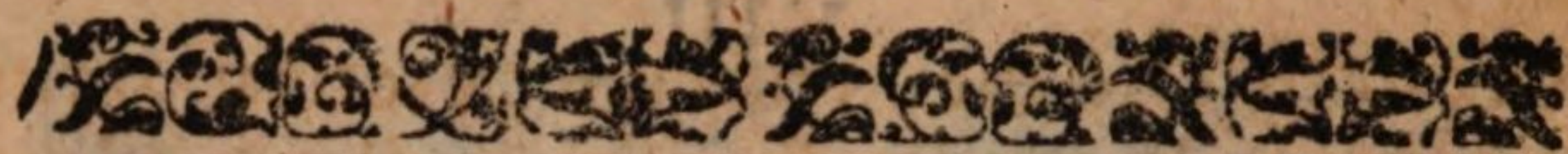
minister eius fidelissimus, solus secretorum
illius conscius, aspexit ipsius vestigia san-
guine purpurata, quibus dum pedes suos
imposuit gelidos, acerbam frigiditatem am-
plius non sensit !

Ioan: de Nov: for: Episc.

Furebat in dies magis ac magis Dra-
homira, cum quotidie fermè audiret, tanti
esse WENCESLAVM in Sacerdotes ob-
sequij, ut ipse suis manibus vinum inter Sa-
cra, libaq; & thura illis subministraret, vt
identidem illos domi quemq; suæ inuiferet
necessarijsq; rebus ante tempus succurre-
ret, utq; à seruitute prophanâ multos redi-
meret, & ad seruitia DEI illos conuerte-
ret: Vt deniq; nocte plerunq; vel in ipsâ
hyeme nudis incederet pedibus ad tem-
pla, in quibus peruigilia celebrabant Sa-
cerdotes. Ferunt Po divinum, qui intimus
WENCESLAO & assiduus comes fue-
rat, malè aliquando à frigore & niuib; ac-
ceptum fuisse, quanquam ipse calceatus DVCEM
suum discalceatum subsequeretur, rursus tamen
subito incaluisse, cum primum videlicet pedes su-
os, quemadmodum iussus erat vestigijs D. V. C. I. S.
impresserit. *Ioann: Dubrav: lib: 5.*

DEVS uisitabit uos , asportate ossa mea
uobiscum de loco isto. Genes. ult. V. 24 .

Tetino Corpus S. LVD O MILLÆ
auia suæ biennio incorruptum Pra-
gam transfert.

Anno 922. Hagec: fol: 70.

*Tetino transfert Auia sacra lypsana Pragam
Lypsana terrestri non violata fitu:
Non viuens Corpus plus bitis nescit annis,
Cur? quia viuens Cor-pus quoq; nescierat.*

IN templo D. Georgij à Patre suo extru-
cti WENCESLAVS locum sepulchro
in quod auia LVD MILLA transferretur
delegerat, simulq; absoluerat, nisi ut trans-
latio funeris ex arce Thetin, in arcem Pra-
gensensem à Sacerdotibus perageretur
Auertere vnus aliquis ab instituto WEN-
CESLAVM cupiebat, inquiens, jam pri-
dem corpus Auia computruisse, quando-
quidem plus triennium esset, cum illud ter-
rà obrutum jaceret, proin nimis seram fo-
re eius corporis translationem: excipit
WENCESLAVS, etsi quidem jam in pul-
uerem sit reductum, vel ipsum puluisculum
perferri ad me cupio: sed contrà fortasse
eueniet, ac tu mi Pater autumas: fac modo
ut de-

vt desiderio meo vnâ cum cæteris morem
geras. Paret ille, seq; suis collegis addit
comitem, vsq; ad locum ubi sepulta erat
LVD MIL LA, sepulchro recluso, nares
statim omnium, odor perfudit suauissimus,
adhucq; suauior arculâ reclusâ, in quâ cor-
pus tabe incorruptum, integrumq; jacebat,
nisi quod parum quiddam ei de naso de-
cerpserat arculæ tabella confracta, quam
incuriosè quidam tractauerat. Igitur læti
re præsentis Sacerdotes, feretrum subeunt,
corpusq; miraculis clarū quo iubet WEN-
CESLAVS deportant, conduntq;.

Ioann; Dubrav. lib: 4. circ: init:

*Principes cessabant loqui, et digitos super po-
nebant ori suo, uocem suam cohibebant. Duces,
et lingua eorum gutturi suo adhærebat. Job. 29. v. 9. et. 10.*

Ab Angelis in confessum Principum,
à Cæsare reuerenter ad solium Ratis-
bonæ deducitur.

Anno 923 Hagec: fol: 70.

*Confessum Aligeris cinctus celestibus intrat,
Hinc Cæsar proprio surgit, abitq; loco.
Vnde Duci Major præ Cæsare gloria? quære
Quid WENCESLAVS* denotat? inde scies.*

*Bohemicè WACLAW WIETSSI SLAVA.
id est: Major gloria

Cum tam deuotissimè omni tempore
CHRISTO deseruiret, & illius fami-
liæ sibi ab ipso creditæ curam peruigil age-
ret, Omnipotens DEUS, cuius virtutis est
suos hic & in cælis magnificare, hunc illu-
strissimum militem suum etiam apud exte-
ras & longinquas nationes insigne per pro-
digium dignatus est glorificare. Nam
cum tempore quodam ad curiam Cæsaris
cum alijs Principibus vocatus fuisset, & mo-
ram sœtis incumbens orationibus, & in fir-
morum visitationibus, pauperumq; insi-
stens ministerijs, fecisset. Imperator ira
permo:

permotus, tale coram vniuersis Principibus
proposuit edictum. Si quis DVCI BOHE-
MORVM in consilio locum, cum intraret, da-
ret, aut assurgeret, capite illicò plectere-
tur: quod edictum cum in toto consilio
perfonuisset, & omnibus placuisset, die ter-
tià ingressus est locū celebritatis Curiae in-
clytus DUX BOEMORVM WENCESLAUS.
Quo ingresso singuli Principum, secundum
edictum Cæsaris suo residebant in loco.
Augustus verò solus cælesti virtute perter-
ritus surrexit, & occurrens properè susce-
pit benignissimè, tenensq; manum blandis-
simè ad solium duxit Imperiale, secum illum
flagitans recumbere. Stupebant autem
omnes qui aderant Principes cum indigna-
tione nimia admirantes, cur Cæsar tam su-
bitò suimet transgressor factus esset edicti,
non enim sciebant illū visionis mirificæ ex
prodigio, in stuporem mentis conuersum.
Qua propter peracto concilij beneplacito
sanctoq; WENCESLAO ad hospitium
reuerſo, vnanimiter confurgentes, senten-
tiam aduersus Cæsarem querebant dicen-
tes: Quid vos o Imperator talia propo-
suisſtis edicta, ad auferendas ciuitates no-
stras

stras, & colla nostra? ecce Vestra Vos
expenſent ſententia. Videns igitur Augu-
ſtus furorem illorum vehementer aduer-
ſum ſe exarſiſſe, blandè ipſorum cæpit mi-
tigare iram, in quiens: ô Principes & Do-
mini qui ad præceptum meum hic eſtis con-
gregati, veſtram aduerſum me mitigare
dignemini indignationem, nam tranſgreſ-
ſus non ſum in eo, quod tam benignè rece-
pi PRINCIPEM iſtum eximium, & ſic ho-
noraui ipſum, non enim hoc eius ad dile-
ctionem egi, ſed viſione ſtupendâ perter-
ritus quam vidi. Siquidem vidi illum à
duobus ferri Angelis, qui pedes eius ter-
ram tangere non ſinebant: vidi vultum
eius ſuper claritatem ſolis refulgentem:
vidi in fronte eius imaginem Sanctæ Cru-
cis, luce incomparabili coruſcantem, ex
quo tam immenſo terrore fui perterritus,
ſi mille vicibus meam, ad mortem, debe-
rem dare vitam prætermittere nequuiſſem
quin ſic à DEO honoratum, & ego homo
peccator honoraffem. Verè indubitan-
ter creden- dum eſt, illum prorsus carere
labe vitiorum, cuius corporisatrix eſt ma-
nus Angelorum. Inſuper patet ipſum

tem.

templum altissimi absque maculâ fore, cuius frons tam mirificè, vexilli Crucis Sanctissimæ resplenduit decorata nitore.

Ijs verbis Cæsaris vniuersi Principes auditis, mente attoniti stabant, pallentes facie penitus stupefacti, & furoris pristini per omnia obliti, singuli horum cæpère summo perè insistere, vt prius despectum à se indebitè condignè possent, honorare insignem DUCEM BOEMORVM. Sic CHRI-

STUS militem suum inclytum, qui eius seruitijs deuotè semper inherens, nullum terrenum sibi præferebat Dominum, honorauit.

Sic in conspectu Regum, ipsum vt tardum ad præceptum Cæsaris, contemnerè disponentium, magnificauit. Sic illum apud proximos suos, eum absq; causâ persequentes exaltauit.

Eecce quàm bonum est sperare in Domino, & eius semper se mancipare obsequiò, qui taliter suum deuotissimum, in conspectu hominum glorificauit famulum.

Ioann: Episc. Litbom: & Olomuc: videatur etiam Ioann: Dubrav: ltidem, Episc: Olom: lib: 5. histor: Bohem: post princip: & Pontan: lib: 2. Bohem: pie.

Rex autem Salomon dedit Reginae Sabae omnia quae uoluit, et petiuit ab eo, exceptis his, quae ultrò obtulerat ei, munere regio. 3. Reg. 10 V. 13.

E Gazophilacio Cæsareo petit & im-
petrat brachium S. VITI.

Anno 923. Hagec: fol 70.

*Cæsareæ monstrantur opes, datur optio larga,
Ut quidquid libeat, deligat ipse sibi:
Quid WENCESLAVS gemmas? diademata? gazas?
Aurum? diuitias? non-nisi, Reliquias.*

Celebritate dehinc curiæ peractâ, cun-
ctisq; Principibus ad propria remean-
tibus, Imperator missis nuncijs, precibus
rogauit intimis, Sanctum per dies aliquot
remanere Ducem WENCESLAVM, si-
tiens eius dulci affatu perfrui, ac aspectu
miro modo satiari amabili. Erat enim
hic PRINCEPS beatissimus omni dignitate
præclarissimus, staturâ decorus, vultu ho-
noratus, facie venustus, & totus speciosus.
Qui Cæsaris satis volens facere petitioni-
bus, remansit, curiamq; illius mox adiuit.
Videns itaq; Augustus illum à longè veni-
entem, confestim ipsi obuiam processit,
& de-

& desideratissimè recipiens, Sanctum re-
sistere fecit. Quo annuente, inter cæte-
ra benignissimæ colloctionis verba, San-
cto DULCI ait. Noueritis certissimè, quod
sincero vos cor meum prosequitur fauore,
qua propter liberè petatis à me omnia, quæ
Cordi vestro sunt placita, parata est ad dā-
dum mens & manus mea. Ecce auri, &
argenti, gemmarumq; pretiosarum ac ve-
stium regaliū præstò est copia, facultas
tollendi quantum placet, vobis est libera :
insuper patriæ libertatem, quæ hætenus
fuit tributaria, dono vobis, & successori-
bus vestris in æternum per omnia, atq; dila-
tandi hanc pro velle vestro potestas à me
tribuitur plena. Ijs nimis beneuolentiæ
exhibitionibus auditis, DUX prudentis-
simus, qui nil terreni ambiebat, sed solum
ea, quæ Domini erant, cogitabat, humili-
ter respondit: Pro donis & promissis mi-
hi à Serenissimæ Majestatis Vestræ exhi-
bitis Celsitudine, immensas gratiarum re-
fero actiones, petoq; humillimè, vt delibe-
randi mihi à gratiâ Vestrâ dentur vsq; cras
induciæ, & omne illud quod Altissimus in-

spirauerit Cordi meo, libenti tollam animo.
Audiens hæc Cæsar, & videns quod nil
terreni appeteret, sed secundum volunta-
tem Domini, quem solum desiderabat, om-
nia facta sua disponderet, in cunctis eius an-
nuit petitioni. Post plurima hinc collo-
quia, adueniente vespere, reuersus est San-
ctus DUX suum ad hospitium, & mox suum
ingressus cubiculum solitas fundebat preces
Domino, deuoto obsecrans animo, qua-
renus sibi reuelare dignaretur, quid petitu-
rus esset à Cæsare, formidans, ne aliquali-
ter peccatum incideret avaritiæ. Nam
quamuis mundi Princeps foret, & habitu
extrinsecus secularis appareret, in medioq;
seculi positus esset, nihil mundani posside-
re cupiebat, vtpote qui CHRISTO totus
deditus, mundo & omnibus quæ posside-
bat, sibiq; metipsi penitus abrenunciaue-
rat. Cumq; post plurimas orationes
CHRISTO deuotissime libatas DVX egre-
gius quieti jam lassus dedisset artus, appa-
ruit illi B. VITUS dicens, meas WENCE-
SLAE petito reliquias à Cæsare, & omnia
quæcunq; dederit liberè tollas, voluntas
enim

enim DEI est. Ego sum Sanctus VITUS,
qui hæc reuelo tibi, & multa in mundo per-
tuli pro nomine CHRISTI. Habebat
nempe idem Imperator brachium B. VITI
& illud voto honorabat speciali, præ omni-
bus alijs, quas possidebat, reliquijs. Vi-
sione igitur tam mirificâ sibi divinitus ostē-
sâ, B. WENCESLAUS lætus de suo con-
surgens lectulo, laudes debitas alacriter
persoluit Domino, pro eo quod preces ei⁹
piè exaudisset, omnemq; occupationem
mentis eius, tam clementer dissipasset, fa-
ctoq; mane lætabundus præsentiam Cæsa-
ris adiit, reliquias S. VITI, vt sibi revela-
tum fuit, petijt, ex quo facto Augustus ni-
mium obstupuit, nilq; illi negare præsu-
sumens, ipsum sine morâ triclinium, ubi ho-
norificè reliquias diuersorum habebat Sā-
ctorum, introduxit, sed tamen ubi brachi-
um S. VITI esset, minimè indicauit, sperans
quod illud celare posset. Sed Sancto cu-
biculum ingresso WENCESLAO, & ge-
nua in oratione flectente, Dominūq; in San-
ctis suis collaudante, Cæsare aspiciente,
brachium B. VITI se mox contra DU-
CEM

CEM eximium cæpit fletere, & quod hoc
esset, quod ipse desiderabat eviden-
ter ostendere. Quod videns Imperator,
quamvis multum exinde turbaretur, Diui-
næ voluntati resistere non valens, brachi-
um S. Martyris illum tollere permisit, plu-
rimisq; alijs remuneratum donis ad patri-
am honocificè remisit. *Ioann. de Novo*
fere in M. S. Ioan. Dubrau. sup: prox: citatus.

[Edifi-]

Compleuitq; Salomon domum Domini, et omnia quæ
disposuerat in corde suo, ut faceret in domo Domi-
ni, et prosperatus est. 2. paral. 7. v. 11.

Ædificat Basilicam S. VITI, quæ à
S. Wolfgango Episcopo Ratisbonen-
si consecratur.

Anno 923. Hagecius fol: 70.

*Ditior exuvijs VITI jam factus, in Urbem
Vt redijt patriam, nobile cepit opus
Sacram VITO ædem: sic per suffragia VITI
Vitam perpetuam quæsiit ille sibi.*

REdiens autem DUX præclarissimus in
Urbem Pragam cum honore magno,
nouam mox in honorem B. VITI ædifica-
re disposuit ecclesiam, missisq; nuncijs ad
Ratisbonensem Episcopum, cuius tum tem-
poris Boëmia jurisdictioni erat subiecta,
cathedrali adhuc carens Ecclesiâ, in hæc
mandauit uerba: Vestræ Sanctitatis Pater
venerande non latet reuerentiam, quod
Genitor meus deuotione plenus templum
Domino olim in honorem S. Georgij statu-
it, ego verò etiam eodem more, gestio ve-
strâ cum licentiâ, nouam, in laudem DEI &
B. VITI condere ecclesiam; ijs veneran-
dus Pontifex auditis legationibus cum gra-
tiarum

tiarum actione expansis ad DEVM mani-
bus laet. Filio meo felicissimo & Duci
Boëmorum inclyto WENCESLAO
hæc, redeuntes, mandata referte: ecclesia
Tua Fili charissime, jam constructa ante
DEUM extat venustissime. Quibus almus
DUX mandatis perceptis fundamenta
mox jecit ecclesiæ, parietesq; locavit op-
time, in quâ dum fabricaretur, auditus est
assidue prophético depromens ore,
*hec requies mea in seculum seculi, hic habita-
bo quoniam elegi eam: Psalm: 131. & 14.*

Cumq; perfecta fuisset, adveniens præfa-
tus Episcopus, dedicavit eandem basili-
cam in nomine Sanctæ & individue TRI-
NITATIS, in honoremq; S. VITI Marty-
ris, in quâ CHRISTVS innumera usq; in
hodiernum diem præstat beneficia, omni-
busq; ritè & canonicè dispositis, Bohe-
misq; in fide confirmatis, Antistes largâ
Principis ac nobilium munificentia remu-
neratus, reuersus est in Patriam. *Ioan: Episc:
Lithom: & Olomuc:*

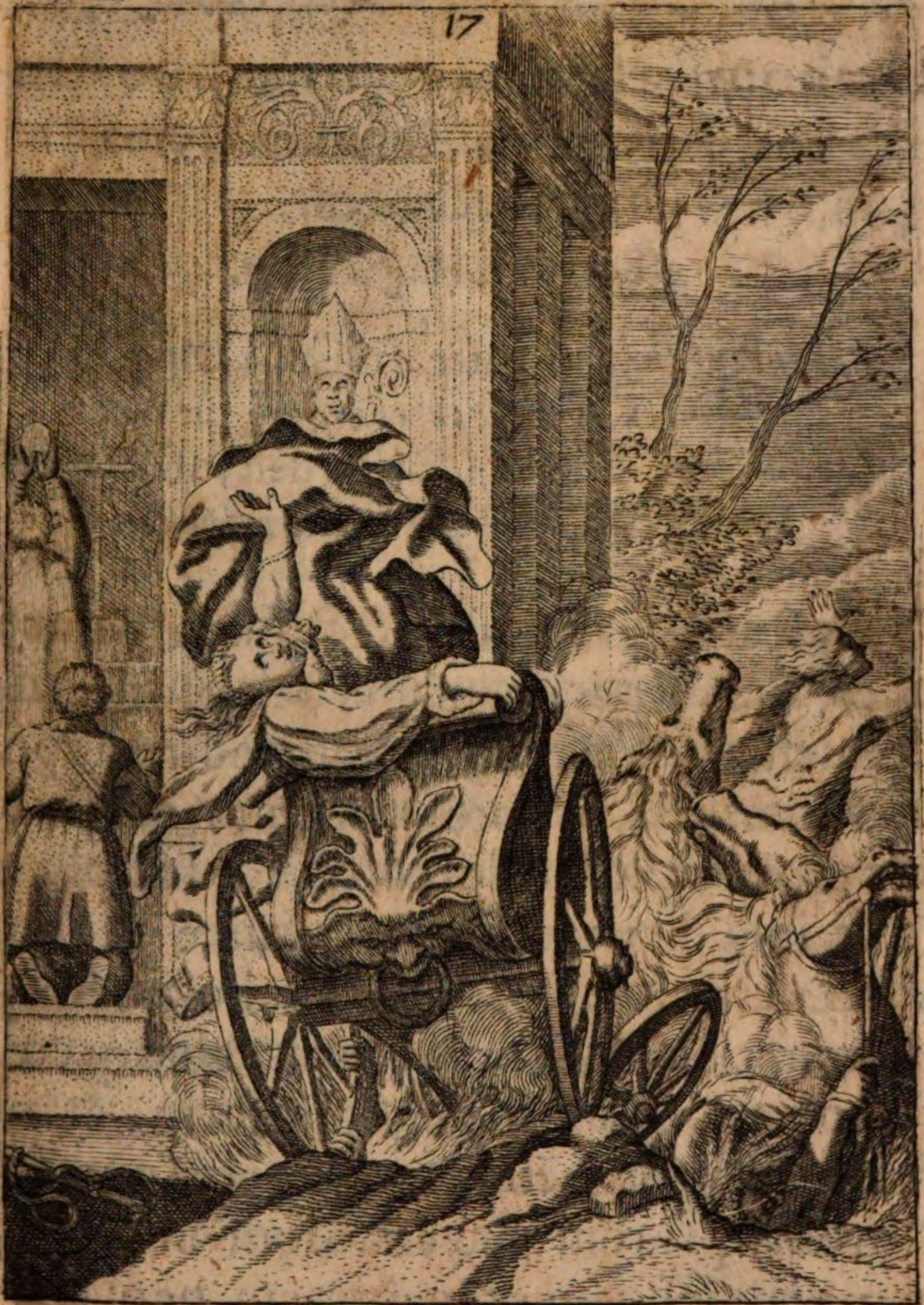
Hic infra positus textus, visitur ad læ-
uam aræ maioris ecclesiæ metropolitanæ

S. VITI arcis Pragensis in apside literis
aureis inscriptus his verbis :

Anno **7ESV CHRISTI**
Saluatoris 923. S. VVENCE-
SLAVS Martyr & Patriæ
Dux, post martyrium avia suæ S.
LVDMILLÆ primum hic Be-
ato **VITO** Martyri templum
ædificavit, quod & S. **VV**olfgan-
gus Episcopus Ratisbonensis con-
secrauit, & Anno 968. Boleslaus
Pius Episcopi sedem fecit &c.

Dra-

*Digni quidem illi carere luce, et pati carcerem tenebrarum,
qui inclusos custodiebant filios tuos, per quos incipiebat in-
corruptæ legis lumen seculo dari. Sap. 18. V. 4.*

Drahomira frustra technas filio struens,
dirisq; cum deuouens, viua
terrâ forbetur.

Anno 924. Hag: fol: 85.

*Il caput infandum, patet atri janua Ditis,
I, scelus, i, te illuc currus equiq; vehunt:
Quàm verū est! quod sit facilis descensus Auerni,
Illuc vel vehitur, qui nequit ire pedes.*

DRahomira vitijs infectissima, paratissimaq; per quamlibet occasionem incrementa bonæ religionis impedire, ac potissimum in Sacerdotes desæuire, quasi penes illos culpa resideret, quod disciplinæ (ut ipsa dicebat) ignauissimæ deditus WENCESLAVS, maiorem diei noctisq; partem circum Sacella & aras, aliasq; cœremonias, quàm in negotijs ferijs, & ad Principem pertinētibus contereret, quodq; illorum ipsorum Sacerdorum instinctu, neq; reuerentiam erga matrem, neq; charitatem erga fratrem continuaret: itaq; custodes plagosi per vias appositi erant, qui ictu plagarum Sacerdotes prohiberent, quo

quo minus **WENCESLAVM** per quotidiana officia adire possent. *Adjecit & eadem eorum, & ne cæsi terræ mandarentur, sed abjecti ut in campis jacerent esca dilananda canibus alitibusq, jussit. Sed paulò post adfuit pæna, quæ meritò de crudelissimâ atq; impijssimâ muliere exigenda fuerat; nam eò loci quo adhuc insepulta jacebant ossa occisorum Sacerdotum, terra suâ sponte dehiscens viam Drahomiram, vnâ cum curru, & qui simul vehabantur, absorbuit, aurigâ solo incolumi, qui ad aram juxtâ sitam (nunc haud extat) equo defiliens accurrit, cum fortè tintinabulum tinnire audisset, vt corpus Domini adoraret, execrante illum Drahomirâ omnibus maledictis. quare locum etiamnum, vt execratum, funestumq; declinant viatores, qui arcem Pragensem ab occidentali plagâ petunt: quanquam terra eodem loci in statum pristinum cohæserit. *Ioan: Dubrav: lib: 5. histor: Boh: post med:**

Apparuerunt aduersarijs de cælo uiri, ex quibus duo Machabæum medium habentes, armis suis circum septum incolumem conseruabant. 2. Machab. 10. V 29. et 30.

RADISLAVM Ducem Curimen-
sem insolescentem incruento Mar-
te prosternit.

Anno 925. Hagec: fol: 85.

Parcere subiectis & debellare superbos

Scit VVENCESLAVS. quâ sed id arte facit?

Fronte Crucem præfert, hâc parit, & hâc quoq; vim

Quod facit ergo Dux, hoc Crucis arte facit. (cit

IN prælijs Sanctus etiam DUX Victor
gloriosus Diuinâ cooperante gratiâ sem-
per extitit, vt patuit cum contra Ducem Cu-
rimensem dimicaret. Is enim Dux fortu-
nâ sibi aridente cum populo sibi subiecto,
Sancti WENCESLAI renunciauit serui-
tio, eius amplius nolens subesse Dominio.
Quo Princeps mitissimus comperto, qui
iræ erat nescius, non furore inflammatus,
sed ius suum nollens perdere, ne ipsius ad-
scriberetur ignaviæ, ad bellum contra il-
lum coactus est procedere. Et ecce dum
congregiuntur Duces armati, Curimensem
non latet virtus Diuina, quæ cælitus refera-
tur. Dimicans enim, aspicit S. WENCE-
SLA.

SLAVM imaginem Sanctę Crucis in fron-
te suā bajulantem, nō appensam humanitus,
sed impressam Diuinitus, & luce inæstima-
bili oculos aspicientis fulgurantem. Quo
viso, nimio terrore perterritus de equo
profiliit, armaq; longē à se proijciens, San-
cti DVCLIS pedibus humiliter prostratus,
veniam culpę petijt obnixē, dicens: O mi
Domine meę dignare parcere insipientię
reatumq; piē dimittere, sperabam namq;
Te posse vinci à me, ignorans Tibi Diui-
nam inesse gratiam, quam nunc meis vidi
oculis. Hęc locutus, se voluntariē subje-
cit potestati suę, quod melius illi fuit, quàm
si pugnans certamen ad finem inijset, &
virtute Altissimi prostratus fuisset, nam vin-
cere tali munitum clypeo erat impossibile.
Sanctus siquidem DUX illum piē à terrā
subleuans, pacis dato oculo, benignē ad suam re-
misit ciuitatem. o Victor laudabilis, qui hostes
suos non gladio, sed Sanctę Crucis subegit radio!
*Ioan: de No v: for: Episc: Addit Hagecius supra ci-
tatus, & Ioan: Dubrav: citato lib: 5. histor: Bohem:*
visos spectabili formā cœlestes genios latera WEN-
CESLAI stipasse quorum conspectu Radislaus arenā
ceisit, palmamq; Victori concessit.

Pau-

*Diuidebat unicuique prout poterat de facultatibus suis, esu-
rientes alebat, nudisque uestimenta praebebat. Tob. 1. v. 19*

Pauperibus Orphanis, ac Pupillis
conuiuantibus ducales epulas sub-
ministrat.

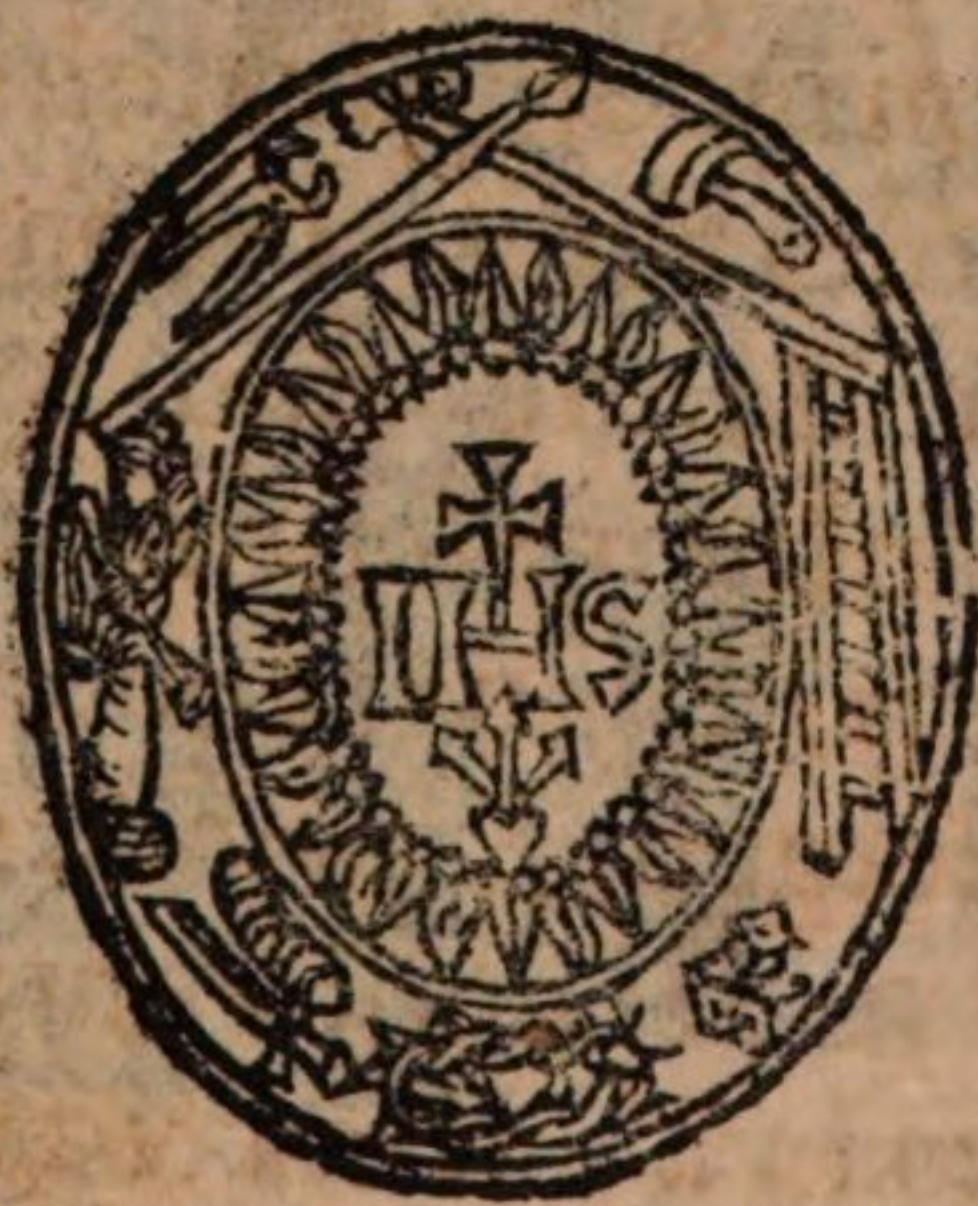
Anno 926. Hagec; fol: 72.

*Orphane si patiâre famem, patiâre sitimq;
Huc ades, & fugiet mox sitis atq; fames:
De condimento dapium ne quære, sat illas
Hæc manus, attactu condiet alma suo.*

Flagrabat etiam in mundissimo corde
ejusdem incomparabilis charitatis ar-
dor, ac intolerabilis compassionis amor,
quapropter de die cum Marthâ curam
agens Domini in membris eius infirmis, las-
sis, debilibus, circa frequens ministerium
humiliter satagebat, hospites, aduenas, &
peregrinos vndecunq; venientes hilariter
suscipiens, eisq; alimenta & cuncta necessa-
ria largè tribuens, pauperum cadauera ab
irreligiosis vicinis neglecta, nil olentiam
refugiens, manibus Sacris sustollebat, ipseq;
sepulchrum fodiens, tumulabat, Spiritum
DEO

DEO precibus deuotè commendans, qui
illum donauerat. Ergo omnes vim pa-
tientes eius ad suffragia fiducialiter confu-
giant, opem postulantes, nam firmiter cre-
dendum est, quod is, qui adhuc mole gra-
uatus humanæ fragilitatis, tanta in se osten-
dit opera pietatis, iam cum CHRISTO reg-
nans in cælis, ampliora beneficia impen-
dere non abnuet, deuotis cultoribus suis.

Iean: Episcop: Lithom: & Olomuc:

*Conterebam molas iniqui, et de dentibus illi-
us auferebam prædā. Job 29. v. 17.*

Paganorum liberos coemptos Sacro
fonte lauari, ac liberalibus disciplinis
instrui curat,

Anno 929. Hagec: fol: 72.

Pregnantes nummis bursas, loculosq; tumentes,

Et Cræsi & Crassi fulua metalla vide:

Ne sit certamen longum pro mercibus istis,

Da mihi styx animas, cætera tolle tibi. Gen 13 & 21.

Non solum prædicationibus suis melli-
fluis & doctrinis WENCESLAVS
populum conuertit incredulum, verum eti-
am omnes gentilium Infantes, quos in
cunctis terræ suæ confinibus reperire po-
terat venales, largâ manu per totum an-
ni circulum comparabat, instructosq; per-
fectè Catholicâ fide, adueniente Sacro-
sanctâ vigiliâ Paschæ, illos simul renouabat
Sacro baptismatis lauacro, vt dum præcipuè
Redemptionis nostræ recoluntur myste-
ria, etiam fætu nouorum natorum aucta
exultaret Mater ecclesia. Erat semper
misericordiæ visceribus affluens, miseris &
indigentibus miro modo compatiens, Cle-

Clericorum honor, solamen afflictorum,
gaudium mærentium, spes pauperum, Pa-
ter orphanorum, defensor viduarum, visi-
tator infirmorum, debiliū sustentator,
esurientū & sitientium pius recreator, re-
demptor captiuorum, liberator oppresso-
rum, omniumq; clemens consolator ege-
norum, fidelis & Sapiens, verax in sermo-
ne, iustus in iudicio, prouidus in consilio,
bonitate conspicuus, morum honestate
præclarissimus, in aduersis lætus, in pro-
speris temperatus, superbos & arrogantes
refugiens, mitibus & humilibus semper ad-
hærens, DEO debitum seruitium sine in-
termissione exhibens, in oratione fre-
quens sicut scriptum est; *sine intermis-
sione orate.* (1. Thessalon: 5. & 17.) erga Imper-
ratorem fortitudinis militiā, erga C H R I-
STUM deuotionis certabat innocentia:
Vir in bellicis rebus strenuus, & in omni
opere Domini perfectus, Evangelici præ-
cepti sub armis non immemor, reddebat
DEO quæ DEI sunt, (Matth: 22. & 21.) &
quæ Cæsaris Cæsari restituebat. Talis
tantaq; patientiæ ac humilitatis in eo vir-
tus.

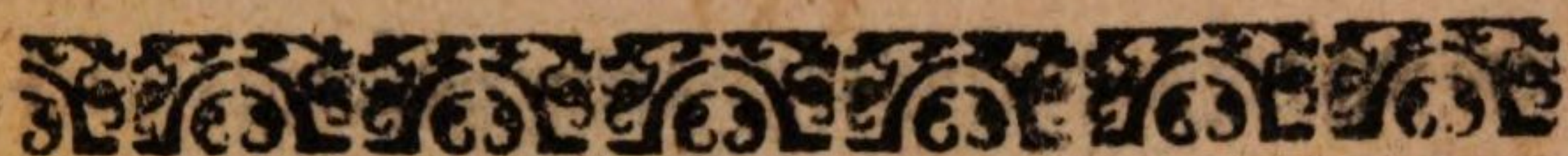
us enituit, vt jam in illo tempore non Dux
nobiliter genitus, seu miles strenuus, sed
magis monachus putaretur humillimus,
iuxta quod scriptum est, *quanto magnus es
humilia te in omnibus.* (Eccl: 3. v. 20.)

Ioan: de Nov: for: Episc.

*Unam petij à Domino, hanc requiram, ut in habitem
in domo Domini, omnibus diebus vite meae. psal. 26. V. 24.*

D. BENEDICTI familiam, dimisso
fratri regno ingredi ardet.

Anno 919 Hagec: fol: 72.

Præ sceptro arridet Benedicti vita beati,

Præ regno atq; ostro, claustrum habitusq; niger.

Mors votum abruptit, fallor. quia fecerat illum

*Hæc, Benedictos, * mors, inter, habere locum.*

**Venite benedicti Patris mei. 25. W 37.*

VOlens etiam venerabilis D U X scep-
trum regni relinquere, regni cum di-
uitijs, atq; perfectus effici, qui erat in reg-
ni positus potentiâ, discipulus Evangelicæ
institutionis, Romam adire, ibiq; auctori-
tate Apostolicâ seculo renunciare, & ana-
choreticam pro D E I nomine disponebat,
vsq; in diem exitus sui, actitare vitam.

Sed pauperum cura, basilicæq; desiderio
eius obstitit structura, atq; vox lacrymosa
Clericorum & orphanorum ingenti cum
fervore precantium, ac dicentium: *ô Pa-
ter benignissime, noli nos exules natos tuos
derelinquere, inuadent nempe te pijsimo
Pastore nostro & Protectore discedente*

oues gregis tui lupi rapaces, misereri nescientes. Quorum tristitiæ paterno more clemens DUX compatiens ipsorumq; mærorem in gaudium vertere volens, domi remansit, intentionem bonæ voluntatis suæ Diuinæ commendans potentia, quæ vndiq; valet suos sanctificare, & dignè præmiare. Sicq; velle suo voluntati Domini per omnia dato, PRINCEPS eximius pristinae innocentis vitæ suæ inhærebat regulæ, nocte, die semper intentus Diuinis laudibus, in carne fragili non humanam sed Angelicam ducens vitam. *Ioann: Lithom: & Olom: in M. S.*

WENCESLAVS tædio vitæ aulicæ, & curarum publicarum, circumspicere locum sepositum, in quem cum sodalibus D. BENEDICTI cucullatis, ipse quoq; sodalis futurus diuerteret, nam & Romam ad Pontificem, suos jam miserat, qui peterent vt illius authoritate liceret in Bohemiâ ejusmodi sodalitium institui. Sed Romanus Pontifex legatos diutiùs propter domesticas seditiones retinuit &c.

Ioann: Dubrav: lib: 5. in med:

Præ

Quid facitis flentes, et affligentes cor meum? ego enim
non solum alligari, sed etiam mori paratus sum
propter Nomen Domini IESV. Actor. 27. v. 13.

Prænosceus divinitus suam necem,
adBoleslaum fratrem geniales epulas pa-
rantem fraudulenter ab eodem inuitatus, quam-
vis in itinere à quodam pio viro Christiano
de insidijs præmoneretur, spon-
te vadit.

Anno 929. Hagecius fol: 72.

*Quo properas bone? DUX? nonnis ut transeat à Te
iste calix mortis? num tibi tanta sitis?*

*Nec vicino explenda lacu. ed siste. propinat
Fratr, inurbanum non decet esse Ducem.*

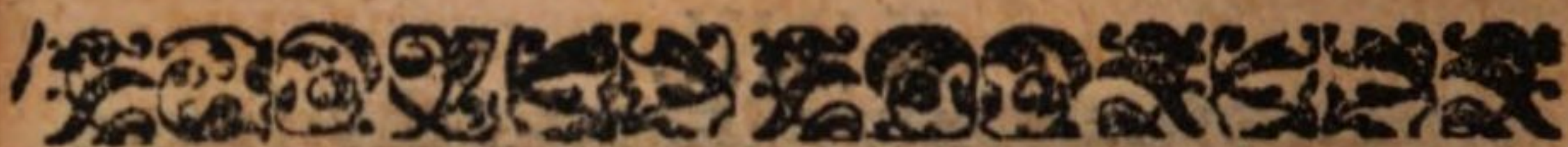
Dabolus qui semper est malignus &
Sanctorum persecutor iniquus, vide-
bat tam magnifica & præclara DUCIS san-
ctissimi gesta, & inuidebat: videbat nequi-
tæ suæ astutias ab illo penitus calcari, &
conteri: videbat cultum idolorum per ip-
sum radicitus extirpari, fidemq; Catholi-
cam in totâ terrâ dilatari, atq; salutem ani-
marum per doctrinam verborum & exem-
plorum illius maximam quotidie fieri: vi-
debat vasa sua à fortissimo pugile armis
cincto fidei, & scuto munito inexpugna-
bili diripi, CHRISTOq; cui per fraudem
cius

eius ablata erant restitui, & fremebat:
hâcq; de causâ aduersus Athletam Domi-
ni cum satellitibus suis, latenter & manife-
stè sæuiebat, & novum quærens lucrum, jus
perdidit antiquum. Dolebat impius tan-
tâ pietate se vinci, tantamq; fidelium sege-
tem ad laudem CHRISTI jugiter excresce-
re quare omnes dolos suæ arripit nequitiaë,
gladium exacuit multiformis versutiaë suæ,
quo Beatum virum impetat, & è medio ci-
tiùs tollat, nesciens miser, & infelix, & in
futurum non præcauens, quod mortifica-
to grano plurima seges fidelium debet fru-
ctificare accrescendo. Corda igitur in
fidelium plurima, aduersus Sanctum Do-
mini in odium excitauit, fratremq; eius ini-
quum objectu terrenæ dignitatis, in mor-
tem illius armauit, qui instinctu eius inflam-
matus, cæpit cum suis complicibus consili-
um inire, quomodo posset dolo fratrem
circumuenire virtutum hostis. Quam-
obrem pacem simulatoriè per internuntios
cæpit quærere: cui pacis Alumnus, qui
odij & iræ erat nescius, non diù relucta-
uit, quamuis sciret, quod pax in corde ma-
ligno locum non haberet. O quanto
CHRIST-

CHRISTI feruebat amore, & quàm arden-
ter cupiebat dissolui cum ipsoq; fore! hoc
ex eo claret liquidò, quia cum DUX esset
præpotens, virtutum opere tam DEO
quàm hominibus placens, & se de fraudu-
lento hoste posset defendere, habito cum
cum illo certamine, non solum non resti-
tit, sed etiam domum, ipsum morti tradere
sitientis, alacriter adiit, vestigia perfectè
sequens Saluatoris, cuius semper præcep-
tis obediuit, qui etiam horâ instante pas-
sionis, locum adire humiliter non renuic
passionis: *Nec consilium illud malignum*
pugilem strenuum WENCESLAVM la-
ruit, sed ipse fugæ præsidium inire noluit,
quamuis quidam ex clientibus suis ipsum e-
tiam præmunire cupiens, paratum ei ob-
tulisset equum, obsecrans ut fugeret à fa-
cie mortis, sciebat enim hunc diem sibi
præfixum, in quo ad cælestis mensæ per-
tingere deberet conuiuium. Diuinæq; nō
ignorans erat dispensationis, quæ suam per
ineffabilem providentiam glorioso eius
martyrio diem illum voluit decorare, &
magnæ bonitatis suæ Clementiam, vniuersis mor-
talibus, ipsius per excellentissima merita cælitus
procurare. *Ioan: Lithorn: & Olozm: Episc:*

Consurrexit Cain aduersus Fratrem suum Abel,
et interfecit eum. Gen. 4. v. 8.

Trucidatur crudeliter ab impio fra-
tre Boleslao.

Anno 929. Hagec: folio 73.

*Innocuus ferro fraterno cæditur Agnus,
Et consanguineo Sanguine mucro rubet:
Vah scelus! expletis epulis, quid postea? opus ne
Hæc Confecturâ Cainæ cruenta fuit?*

Accelerans filius perditionis (Bole-
slaus sæuus) ad interitum animæ suæ
perpetuum, missis nuncijs inuitat ad conui-
uium Sanctum Domino charumq; Ducem
WENCESLAVM post paucos dies futu-
rum CHRISTI martyrem in domum suam
in Boleslauensi vrbe sitam. Instante die
festo Beatorum Martyrum Cosmæ & Da-
miani quorum in honorem ibidem dedica-
ta erat ecclesia, in hæc solennitate filium ba-
ptizaturus, & quasi firmiorem pacem co-
ram multis nobilibus cum ipso factururus.
Princeps autem mitissimus, qui spiritu pro-
phético ab infantia floruit, & cuncta im-
minentia CHRISTO sibi reuelante præ-
sciuit, pacem illam non ignorabat pacem
esse

esse Judæ proditoris, quapropter valedi-
cens vniuersis, qui tunc Pragæ erant fide-
libus, tanquam non reuersurus & oculis
carneis nunquam illos amplius visurus,
osculo quibusdam dato etiam blandissimo,
processit die statuta, prædictæ Urbis ad
moenia, non obsecrandam cibi vel potus
crapulam, ventrisq; ingluuiem sibi penitus
odibilem, sed magis ad conuertendum, &
docendum, vt semper mos illius erat, popu-
lum erronem. Illucescente die festo
præfatorum Martyrum descendit PRIN-
CEPS, inclytus ad Ecclesiam in ipsorum
honorem consecratam, & preces cum la-
chrymis fundens suspiria trahebat, ani-
mamq; suam, quam in mortem jam daturus
erat, DEO, & Sanctis eius, venias multi-
plicans deuotè commendabat, peractisq;
missarum solemnibus, & quibusdam cum fra-
tre nefando ac baronibus negotijs mutuò
pertractatis, ad locum diuertit conuiuij.
Solita à DULCE beato præuenitur hora so-
lemnitatis ob reuerentiam, atq; amicorum
& ministrorum ibidem accumbentium in-
stantiam. Multiplicantur fercula, varian-
tur pocula, lætantur conuiuæ, nescientes
G quid

quid superuenitura pariet dies, quoniam in
cā risus mærore ingenti *miscbitur*, & *extrema gaudij luctus occupabit.* (Prover:14. v. 13.)
Interim Martyris verè modica fuit cibi vel
potus sumptio, quia certissimè sciebat,
quod ij qui lateri affidebant, ipsum peri-
mere disponebant, quorum dolebat dam-
nationis perpetuæ de interitu, non de suo
de terrenis ad cælestia transitu: inter hæc
reuoluens Tyro fortis intra cellam cordis,
cænam Sacram Redemptoris, manu calicem
accipiens, inquit bibamus hūc calicem in ho-
norem S. Michaëlis Archangeli; primusq;
degustans fratrem ac alios ibidem confi-
dentes, ad bibendum secum blandissimè in-
uitauit. Postquam verò maledicti fratris
ministri, imò potius filij dicendi diaboli,
nimio potu incaluerunt, fraudes & doli
primitus conspirati ampliùs latere non po-
tuerunt. Ter enim eodem die dæmonijs
exagitati, ad perimendum Athletam CHRI-
STI, bacchantes insurrexerunt, sed virtute
Divinâ repressi, velut detentores Domini
retrosum abierunt. Aduesperascente
autem die D U X deuotissimus ecclesiam
adiit, vt semper erat solitus, laudes vesper-
tinas CHRISTO Domino redditurus, qui-

bus finitis & alijs orationibus, plurimis ad
hospitium suum regressus est. Hostis eti-
am atrocissimus, aduocato presbytero ro-
gavit, & indixit, vt fratri suo horā matuti-
nā venienti ad ecclesiam ingressum omni-
no negaret, tali hic nequissimus agens sub
arte, ne fraterni sanguinis effusione con-
demnaretur ab hominibus templum pol-
luisse. Redcunte deniq; matutino laudis
officio, pulsatoq; signo DUX venerabilis,
cuius erat moris *mediā nocte surgere ad confi-
rendum nomini Domini*, (Psal. 118. v 62.) non
segnis thoro profiliens ad ecclesiam
properavit, quem presbyter rector illius,
merito ex illis æstimandus vnus, à quibus in
Babylone egressa est, iniquitas, (Dan: 13. v 5.)
mox Virum DEI venire ut persensit, secun-
dum iussione[m] maligni fratricidæ clausit.
Super quo nil motus PRINCEPS mitissi-
mus, matutinis forinsecus peractis laudibus
fufisq; multis ad Dominum precibus, do-
mum, lassis membris aliquantulum somno
reficiendis, reuertitur. Cumq; esset viæ
in medio, profiliit ex latebris frater male-
dictus, in armis. Quo recognito Vir San-
ctus, mitissimè eum salutavit, dicens; Aue

frater dilecte, grates immensæ pietati tuæ
à nobis sint relatæ; quia honorificè, heri cō-
uiuio disposito benè nobis, & satis jucundè
ministraſti. Hoc autem dicebat manſue-
tiſſimus, volens malignitatem illius, beni-
gnitate ſuâ vincere, animamq; ſuam à pec-
cato fratricidij liberare. At ille ſæuior aspi-
de, qui ſemper *aſtitit omni via non bona*, Pl:35
v5. Itā dulci nō reſpondens ſalutationi, ſed
extracto citius enſe, ut fortius valuit, in San-
cti capitis verticem percutiens ait, hodie
melius tibi præparo conuiuium. Sed Fra-
tre reſiliente, & nec vulneris ſignum anno-
tante, geminatur ictuſ, quo nīl omnino læ-
dente, tertio ferire cum vult vnà cum ex-
tento ictu, enſis manu territi militis exci-
dit: quem WENCESLAVS ſubripiens, in-
quit, recipe gladium, matura ſupplicium,
quæ ſunt agenda ne differas in longum.

O mira innocentia! ô ſtupenda patientia!
ô quàm fortiffimè amoris CHRISTI fla-
grabat igne, qui propter eum non ſolum
regnum mundi, ſed etiam propriam con-
tempſit vitam.

Videns igitur Martyr
DEI eximius, ſe jam in nouiſſimo conſtitu-
tum agone, eccleſiam reuiſit, quam adhuc
fera-

seratam experiens, in limine eiusdem in mo-
dum Crucis prosternitur, in manusq; Do-
mini suum commendans Spiritum, omni-
absq; scrupulo preces pro inimicis suis
fundebat Altissimo. Interea Fratri-
cida DEO & hominibus abominabilis, sur-
gens de terrâ, vocem emisit Draconis, in al-
tumq; clamans, socios ad auxilium vocat, ac
se quasi coactum, & à Fratrîs impetu prius
læsum repugnare simulat, formidans, ne
militibus, & Camerarijs eius, qui adhuc le-
cto detinebantur accurrentibus, & popu-
lis subuenientibus, liberaretur innocuus de
maledictis eius manibus. Mox socij mag-
no clamore vocati accurrunt, causam, sce-
leris quasi nescij, de tumultu quærunt, Do-
mini sui furibundam sentiunt iram, ipsoq;
sceleris auctore, quartâ vice sacrum caput
percitum confringentes omnes simul ar-
mis irruunt, certatim membra lanceis,
gladijsq; perfodiunt, corpus sauciatum, se-
minuum humi prosternitur. Crebre-
scunt iterum iterumq; sæuæ gladiatorum per-
cussiones, sanguis innocens effunditur,
corpus labe vacuum minutatim quasi à ca-
nibus.

nibus laceratur, anima Sacratissima à car-
neis, sub tot uulnerum tormentis, soluta
vinculis, nobili triumpho Angelicis subue-
cta manibus summi Remuneratoris aspe-
ctum gaudio visura, & in gloriosos Mar-
tyrum ordines per æuum concessura sub
4. Cal: Octob: perpetuo lætantium Regni
cælestis Ciuium ingreditur consortium.
*Ioann: de Nov: for: Episc: Lithom: & Olomuc:
Dubrav: lib: s. Pontan: in Boh: pia.*

Ericus

*Cui subiecit DEVS Omnes gentes, ut conderet domum
in nomine suo, et pararet sanctitatem in sempiter-*

num. Ecclesi. 47. v. 13.

ERICVS Daniæ Rex visione nocturnâ à CHRISTO de nece S. edoctus,
ei cultum exhibere iubetur.

Anno 929. Hagec: fol: 73.

Cimmerijs licet offundat sua facta tenèbris

Cain, actum est, mediâ nocte patere queunt.

Sit licet à longè Danus, hæc tamen omnia cernit,

Vnde hoc quæso? dies est sua culpa sibi.

ERat in regno Daniæ Rex quidam Ericus nomine, inexplicabilibus criminum obligatus nexibus; hic totus lubricus & lasciviæ deditus, tempore aliquando Majali, vagabundus bestiarum immorabatur saltibus, vbi discursibus nimium fatigatus, nocte quâdam foris in amœnitate collocato lectulo, fessos, somni per requiem cupiebat reficere artus. Et cum obdormisset, apparuit ei homo quidam Crucis terribiliter affixus, dejecto vultu, oculisq; demissis, facie pallens, tristis, totusq; dolorum repletus amaritudine, ita vt eius doloribus comparari posset dolor nullus. Quem Rex videns nimio terrore

rore correptus est: & licet totus esset pa-
uidus, tamen aliquantum resumptis uiribus,
sciscitabatur anxius, quisnam esset, & quam
ob rem, & à quo tam crudeliter Crucifixus
foret? At ille humili & querulâ voce re-
spondit, ego sum CHRISTUS, tu verò es
ille qui sic atrociter crucifixisti me. Tunc
Rextremebundus cæpit cogitare intra se,
vnde sibi hoc, quod ei CHRISTVS cri-
men suæ Crucifixionis obijceret, cum huius
tamen facti minimè conscius fuisset. Tan-
dem ad conscientiam reuersus aduertit,
quod propter magnitudinem scelerum,
quibus obnoxius erat, ipsi Dominus pæna-
rum suarum adscriberet reatum, complo-
sisq; manibus, & flexis poplitibus, voce pe-
nitentis humiliter ait: *Dominus Iudex justus,*
fortis, & patiens, qui non irasceris per singulos di-
es, (Psal. 7. v. 12.) si locus pænitiæ ac mi-
sericordiæ in conspectu est tuo. da obse-
cro veniam pænitenti. Ad quem Domi-
nus, si tuorum remissionem desideras obti-
nere peccatorum, construe ecclesiam in
honorem S. militis mei WENCESLAI,
qui modo mihi deuotè vixit in mundo, &
semper proprium sitiuit fundere sangui-

nem pro nomine meo. Ad hæc Rex, ô Do-
mine ego seruus Tuus, & filius ancilla Tua, ne
proijcias me queso à facie Tuâ, (Psalm: 115. v. 16.
Psalm: 50. v. 13.) & gaudens implebo quod
jubes. & hoc dicto evigilauit, & visio dis-
paruit. Exurgens à somno terrore ple-
nus, cæpit voluere in animo horrorem tan-
tæ visionis, & recogitans offensam CHRIS-
TI, atq; objectionem criminis, vltra quàm
credi potest terrore nimio concutiebatur.
Quo turbato, turbata est omnis prouincia
cum illo, tabescentibusq; cunctis cum Prin-
cipe suo mærore non modico, tandem à Sa-
pientibus tale adinuentum est consilium, vt
edicto statueretur Regio, in omnibus ejus-
dem regni terminis, quatenus omnes vnde-
cunq; aduenientes, diuites & pauperes, pe-
grini & negotiatores transire non per-
mitterentur, quin prius Regiæ magnificen-
tiæ representarentur: à quibus singulis Rex
sciscitabatur, si aliquis nosset vel audisset,
quis aut cuius gentis S. WENCESLAUS
esset, vniuersisq; nescientibus mæror mæ-
rori successit Regis. Aduenit interea
Episcopus quidam Ripensis diæcesis, ar-
dua cum Rege habens tractare negotia:
sed.

sed ijs locus esse non poterat, quia cor Re-
gis maius negotium præoccupauerat, nec
ipse Episcopus quidquam de hoc indicare
sciebat. Nam nomen S. WENCESLAI
illis in partibus nunquam adhuc auditum
fuerat, quam ob causam maioris tristitiæ
fomenta de die in diem in corde Regis ge-
nerabantur. Tandem verò longo cuo-
luto tempore, & Rege in tristitiâ & angustia
perdurante, milites quidam aduenerunt de
terrâ Bohemiæ, qui Regi secundum edictū
suum, etiam præsentati sunt continuo, & cæ-
pit more solito mæstus & anxius illos inqui-
rere, si quid scirent, vel vnquam audissent
de tali Sancto, cui nomen erat WE NCE-
SLAVS, cui illi vultu hilari & placido con-
festim responderunt, dicentes ore vno.
Optimè, Rex inclyte, nouimus, & scimus,
quis, & quantus hic Sanctus, nam olim Pa-
triæ nostræ Dux fuit & Dominus, nunc ve-
ro Patronus & Defensor inuictus: cæpe-
runtq; omnem vitæ illius, per ordinem ex-
primere sanctitatem, & qualiter per frau-
dem fraternam ad Martyrij venit palmam.
Ijs Rex auditis, gaudius est gaudio magno,
saccoq; abiecto omnis tristitiæ, se veste cir-
cum-

cum dedit iucunditatis immensæ & lætitiæ,
atq; grates condignas reddens, pro misericordiæ suæ beneficijs Altissimo, templū
mox, vt hætenus à cunctis ibidem commo-
rantibus cernitur, sub titulis cæpit ædifica-
re Martyri glorioso, sicut in mandatis ac-
ceperat à CHRISTO Domino. Quo-
DEI opitulante gratiâ laudabiliter extru-
cto, & ad finem perducto, collocavit in
ipso Monachos ordinis S. Benedicti, eosq;
librorum & cunctis ornamentorum copi-
js, & possessionibus largè ditavit: dein-
cepsq; viuens in simplicitate cordis, Domi-
no humiliter satisfacere studebat pro pec-
catis præteritis, indefessè statuens ante
oculos cordis pænas CHRISTI quas vide-
rat, & sibi adscripta, quæ audierat, hacq;
de causâ Sanctissimi non cessabat Patroci-
nium implorare, cuius etiam exitus velut
S. WENCESLAI postremò factus est,
nam per fratrem suum etiam fraudulenter
captus & occisus est, hancq; gloriam credi-
tur certissimè illi Dominus per cultum B.
WENCESLAI præstitisse.

Joan: de Nov: for: Episc: Lithom: & Olomuc.

*Dominus non derelinquet sanctos suos: in æternum
conseruabuntur. psal. 36. v. 28.*

PODIVINVS fidelissimus auultus
a Domini sui corpore in quercu suspendi-
tur, cuius exuiæ longo tempore in-
tegræ intactæq; mansere.

Anno 929. Hag: fol: 73. & 75

*Quod genus hoc mortis quæ fido inferitur Achatii?
Innocentiam stringit restis amara guttam:
Forè necem ne prodas Heri? vanus timor, ipse
Qui scelus hoc clamat Sanguis Abelis adest.*

Post passionem & triumphum Athle-
tæ DEI pretiosi **WENCESLAI**, post
excessum sideris mundo signis & miracu-
lis tanquam Solis radijs coruscantis, qui si-
bi, dum vixit, fideliter adhæserant, vel
quos ad seruiendum **CHRISTO** aggrega-
verat, partim ab impijs crudeliter interfe-
ctis, partim fluuiali Sepulturæ traditis,
cæteris verò timore mortis per terras alie-
nas, velut ouibus gregis percusso pastore
dispertis, vnum militum cui nomen Podiui-
nus, qui pædagogus fuerat **DUCIS** beatif-
simi, & omnium actuum illius conscius, so-
lus intrans & obseruans eam ab infantiâ,
qui

qui etiam ipso regnante dispensator extitit
palatii, & vniuersæ curiæ eius (Boleslaus
sæuus) illicò comprehensum laqueo fecit
in arbore suspendi. O res mira! nam si-
cut Domini eius in terrâ per triennium in
corruptum seruatum est corpus, ita & hu-
ius, trimatûs spatio pependit in patibulo,
non auis, non bestia, non ros, non pluuia,
non gelu, nix, vel pruina, sed nec fragilis
carnis conditio ipsa, illud putredinis
aliquâ corrupit maculâ, vnguesq; illius
& barba in morem viuentis crescebant ho-
minis, & capilli cani facti sunt capitis.

Quod cum sæuo innotuisset Boleslao, mit-
tens famulos suos iussit ut sacrum remoue-
rent à conspectu hominum corpus, & oc-
cultè in eodem sepelirent loco. Sed nec
sic abscindi potuerunt opera, quin etiam
huius fidelissimi serui sui hominibus pan-
dere voluit merita: nam sæpè à transeun-
tibus nocte ibidem visa sunt lumina super
tumbam S. Martyris diuinitûs accensa:

Vnde cum oblationibus ad sepulchrum
eius, cæpit properare populus, ipsius de-
uotè implorans suffragia. Post multum

verò temporis translatum est corpus ho-
nora-

norabile magnâ cum deuotione ad eccle-
siam S. VITI vbi requiescit beatissimus Do-
minus eius, gloriosus Protector noster &
Patronus S. WENCESLAVS, humatum est
autem in Capellâ S. WENCESLAI. Ad
hanc gloriam fides sua illum prouexit, vt
fieret consors præmiorum, qui particeps
erat laborum, & ipsi conregnaret in cælis,
cui fideliter seruiuit interris: meritoq; Do-
minicam dulciter audiuit vocem: *Euge
Serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis,
supra multa te constituam, intra in gaudium
Domini tui.* (Math: 25. v. 21.)

Joann: Lithom: & Olom: in M. S.

Vxor

*Vos cogitastis de me malum, sed DEVS uertit
in bonum, ut exaltaret me, sicut in praesentia:
rum cernitis, ut saluos faceret multos populos .Gen. 50, 20.*

H

Vxor

Vxor Fratricidæ ad Sepulchrum S.
Leuiri conualefcit, quod ægrè dum ille
credit, feбри corripitur, & velinuitus ad
fratrem confugiens liberatur.

Anno 930. Hagec: fol: 74.

*Ringere Fraternali populator sanguinis: amplam
A DVCE fert Sancto, quam petit Vxor opem:
Non credis? Super? caput hoc vxoria febris
Impetat, hanc ut opem vel miser ipse petat.*

Vice quâdam Conjux trucidis Boleſlai
vehementiffimâ feбри corripiebatur:
quare locum illum vbi S. WENCESLAI
Corpus reconditum erat, occultè, ob ſæui-
tiam mariti ingreſſa, inibi DEVM recupera-
randæ valetudinis cauſa, exorabat: Cui
Vir Sanctus, in eâdem, quâ illum priùs vi-
derat ſpecie, apparuit, manuq; ſuper eam
elevatorâ benedixit. Iſta ſanitati, hoc cæle-
ſti viſo mox reſtituta, ſe humo tenus coram
Sancto inclinans, gratias egit. Cum verò
inde reuerteretur, habuit ſibi obuium ma-
ritum ſuum n. impium Boleſlaum, ecquid iſt-
hic egiffet ſe riò ſciſcitantem, cui illa, quam-
pri-

primū, inquit, ingressa eram, ilicò febris
abscessit; tum Vir, se nullatenus id crede-
re, quod morbus adeò validus tam leui
negotio remississet, neq; aliter crediturum
nisi hoc sensu proprio experiretur. et ecce
subitò mirum in modum angī, febricitare,
atq; continuis, anno solido, cruciatibus af-
fligi. Nonnulli historici, præcipuè verò
Wratillaus Dobrohorsky, volunt, Bole-
slauum clanculū quoq; Sacellum, vbi Sac-
rum Corpus quiescebat, subiisse, atq; ita
saluti pristinae restitutum. *Hæc ex Vi en-
seslao Hagecio supra citato, latine reddita.*

*Prospexit de excelsō Sancto suo, de cælo in terram as-
pexit, ut audiret gemitus compeditorum, ut solueret
filios interemptorum. Psal. 103. V 20 et 21.*

**Corpus Sacrum Pragam transfertur,
Carceriq; inclusos miraculose soluit.**

Anno 932, Hagec: folio 74.

*Inclusos incluse iuvas DVX optime. frustra
Exhinc Te juga vel mille mouere queunt.
Cur? concaptiuus captiuis esse volebas,
Ergo solutis his, Tu quoq; liber eras.*

Miris mira Altissimus volens cumulare,
pugilemque suum strenuum, signis &
prodigijs in conspectu gentium nondum
plenè credentium mirificè glorificare, dig-
natus est diuinitus, post terminum passio-
nis eius, plurimis tam viris quam fæminis
reuelare, ut corpus venerabile inclyti
CHRISTI Athletæ transferrent ad Beati
VITI Ecclesiam, quam ipse dum vixerat,
construxerat, & cecinerat propheticè di-
cens: *Hæc requies mea in seculum seculi, hic
habitabo quoniam elegi eam, (Psal: 131. v 14.)*
quæ reuelatio cum tempore aliquanto pro-
pter metum impijssimi Boleslai à fidelibus
fuiſſet celata, tandem ex assiduitate nimia,
amplius latere non valens, in medium est

prolata. Quo tyrannus crudelis com-
perto, mente confusus vehementer obstu-
puit, vidensq; quia Diuinæ ordinationi ac
potentiæ nequiret resistere, cæpit mæstus
incedere. Tandem talem mentis suæ in
mærore frementi adinuenit consolatio-
nem, cogitans si sui Fratris corpus trans-
ferretur ad S. VITI ecclesiam, & miracula
fierent aliqua, non Fratri suo sed S. VITO
adscriberentur. Hocq; sic sperans de-
bere fieri, conuocatis quibusdam militibus
suis, præcepit eis sub terrore sententiæ ca-
pitalis, vt nocte statutâ, videlicet quarto
nonas Martij Sanctum transferrent cor-
pus ante diem, & sepelirent absq; popula-
ri frequentiâ ac scientiâ ne scilicet scelus
eius ad memoriam reuocaretur pluribus
aspicientibus, & si aliquod miraculum cõ-
tingeret, sceleratioꝝ appareret. Igitur præ-
fati milites DUCIS sæui sententiam nimi-
um formidantes, Castellum Boleslauense
velociter adire studuerunt equitantes, ve-
spereq; facto assumptis secum presbyteris
& paucis religiosis viris ecclesiam adie-
runt, sepulchrumq; aperientes, sacrum in-
de corpus reuerenter leuarunt, ex quo mi-
ri

ri odoris fragrantia referti, nullam moram
facientes, neq; illud considerantes, vehi-
culo imposuerunt, Pragensem Urbem se-
cundum iussu scelerati Principis perdu-
cere accelerantes, vitamq; sic suam serua-
re cupientes. Et cum peruenissent ad flu-
uium quendam cui vocabulum Rokitnicz,
ecce aqua adeo excreuerat, vt etiam ripas
egrediens prata omnia occuparet, in an-
gustia igitur portitores constituti, quid age-
rent, ignorabant, & tandem preces fun-
dere ad eum, cuius corpus bajulabant,
cæperunt obnoxias, dicentes: ò Beate
WENCESLAE miserorum consolator
Pie, exaudi nos miseros, in hac angustia
constitutos, à periculoq; mortis imminen-
tis, nos clementer liberare digneris. Hæc
orant & nihilominus laborant, si pons qua-
lis cunq; fieri posset. Dum hæc aguntur,
subito respicientes vident se, plaustrumq;
cum corpore pretiosi Martyris, Angelico
ministerio translatos, eâ parte fluuij quâ ire
disposuerant, constitutos. Etiam si lingua
taceat, ratio docet quantâ lætitiâ bajuli mo-
uebantur, cum à tribulatione liberati essent
& quod tamen eis, quàm equis eorum, me-

ritis tanti Martyris, miraculum corporum
glorificatorum patuisset. Accepto de-
niq; pondere sacro gaudentes perueniunt
vsq; ad flumen qui Wultaua dicitur, pon-
temq; fractum ex inundatione aquæ repe-
rientes ingemiscunt: accedentesq; ad cor-
pus Sacratissimum, volebant illud sustol-
lere, sed nequaquam nimiam ob grauedi-
nem, nec mouere poterant. Tunc quo-
q; equos plures, veniculo iungentes labo-
rabant, sperantes quod ipsum aliquantu-
lum de loco mouere potuissent, sed nihil
proficientes stabant juxtâ vehiculum ni-
miâ præ angustia veluti, in ecstasi positi,
quid agere deberent penitus ignorantes.
Tandem verò reuocantes miraculum in se
in prima tribulatione, per merita B. WEN-
CESLAI diuinitus patratum, rursus in fa-
cies suas procidentes S. Martyris flagita-
bant auxilium cum lacrymis. Inualefce-
bat nempe mæror illorum, quoniam galli-
cinium transibat matutinum & lucis aurora
iam erat proxima. Et finitâ oratione,
accedentes cum fiducia, vehiculum cum
pretioso thesauro sine graamine tollunt,
pontemq; fractum illæsi transeuntes, lau-
dant

dant DEI misericordiam in Sancto suo.
Dumq; gaudentes iter faciunt propè car-
cerem tenebrosum, in quo multitudo cap-
tiuorum in vinculis detinebatur, terræ mo-
tus magnus factus est, & carcer mirabili
luce resplenduit, *moxq;* omnium illorum,
qui detinebantur, pedes ac manus à pres-
suris vinculorum absoluntur: quo signo
facto, is qui *educit victos in fortitudine* (Psal:
67. v. 7.) datâ voce clarâ cœlitus dicit eis:
Surgite velocius, & properate de tenebris
& umbrâ mortis in occursum vestri Libe-
ratoris magnifici B. WENCESLAI.
Exeuntes verò de custodiâ absq; omni ob-
staculo in magnâ lætitiâ, prædicabant co-
ram uniuerso populo, qualiter et quomo-
do liberasset eos DEUS de carcere tetro,
& compedibus manicisq; ferreis permeri-
ta B. WENCESLAI Martyris, cum circa
carcerem corpus eius gloriosum deferre-
tur. Huius ergo miraculi causâ fabricata
est ecclesia in carceris loco sub honore B.
WENCESLAI ad tanti miraculi facti re-
cordationem. Hæc autem ecclesia po-
sita est sub vertice montis Urbis Pragen-
sis & permanet vsq; in hodiernum diem.

Factis mirabilibus, facta succedunt multò
mirabiliora. Perueniunt tandem felices
portitores cum Sarcinâ felicissimâ, ad lo-
cum quem Sancto suo olim disposuerat
summi Regis Prouidentia. Intran eccle-
siæ limina, accendunt luminaria, Corpus
Sanctum soluentes discooperiunt, vin-
dentq; omnes artus, qui ab impijs in passio-
ne eius, tanquam à canibus erant lacerati
integros, & omnia vulnera sanata, præter
vulnus illud quod frater eius capiti suo in-
fixerat, & quidem quamuis sanum foret à
reliquis tamen distabat, velut quoddam
signum lioris maculosum, quod etiam stu-
duerunt abluere, simileq; reliquis appa-
ruit. O laudabile gloriosi Martyris me-
ritum! O stupendum, & rarò vel nunquam
auditum simile prodigium! ecce Medicus
cælestis, qui singulis quibusq; rebus con-
traria adhibet medicamina, etiam in hoc
sacrato corpore, triennio absq; cuncto-
rum aromatum condimento, specu clauso
terraneo, miram suæ potentiae ostendit medelam,
carnem incorruptam seruando, membris laniatis
integritatem præstando, vulneribus, velut unguē-
tis optimis delibutis sanitatem concedendo.

Ioan: Lithom: & Olom: Episc:

Ossa ipsius uisitata sunt, et post mortem prophetaverunt. Eccli. 49. v. 19.

Auris Sacra, Beatę PRZIBISLAVÆ
Sorori S. Principis germanę Diuinitus re-
velata, & ad vulneris locum applica-
ta, mox coalescit.

Anno 932. Hagec: fol: 75.

Auris fraterno quę primũ concidit ictu,

in propriã rursus se statione locat:

Cur? ut opem det supplicibus: facerent itã viui,

O nunc! quod PRINCEPS mortuus iste facit.

H Abuit etiam S. WENCESLAUS
germanam nomine PRZIBISLA-
VAM, quę à maritali jugo soluta, in mag-
nã viuebat castitate & abstinentiã, vigilijs
& orationibus continuò vacans, amarissi-
mas, pro morte Fratris die ac nocte, fun-
dens lacrymas, in simplicitate cordis Do-
mino sedulum exhibebat obsequium.

Huic per visum B. WENCESLAUS adsti-
tit, & inquit, auriculam quam mihi percus-
sores absciderunt, inter arborem, & pa-
rietem require: Quę conturgens à som-
no in loco præmonstrato aurem inuenit
& eam

& eam cum magnâ reuerentiâ accipiens,
monumētum fratris ac Martyris CHRISTI
cum quibusdam fidelibus ac religiosis Vi-
ris aperuit, et positâ auriculâ rursus cum
omni diligentia clausit. Quæ post
translationem venerandi corporis eius in-
corrupta, suoq; loco restituta ac si minimè
fuiſſet abſciſſa inuenta eſt, quamuis longo
temporis interuallo in niue & pluuiâ per-
maſerit, hærens in arbore, amputata à ca-
pite ſacro, videlicet à die ſuæ paſſionis,
uſq; in diem, quo nunc feſtum agitur eius
translationis. *Ioann. Lithom: & Olem:*

Hosti-

Quodcumq; inuenerit manus tua, da seruis tuis. 1. Reg. 25. V. 8.

Extendit manum suam in retribuendo. psal. 54. V. 21.

HOSTIVODIVS pius Presbyter cupidus reliquiarum S. Corporis, articulo digiti spontè è sacrâ manu profilientis, fit compos.

Anno 932. Hagecius fol: 75.

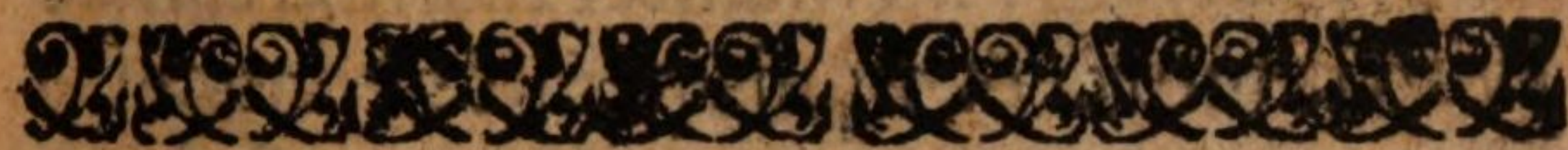
*Munera sacra cupit suplex à Principe Mystes,
Nec mora, de digito munera sacra capit:
Gens pia, ne precibus parcas: quid non dabit ille,
Qui vel amat digito, se spoliare, suo?*

PResbyter quidam deuotissimus nomine Hostivodius, accedens ad Sacrum Principis Corpus, factâ coram eo genuflectione, populo id ipsum spectante, in lacrymas solutus, magnâ cum veneratione S. WENCESLAVM, quatenus pro suâ sanctitate ac intuitu flagrantissimè obsecrationis, quidpiam è suo corpore largiri dignaretur, precatus est. Quare mox vnus digiti sacri articulus commoueri, & vsq; ad eò agitari cæpit, donec auulsus à corpore delapsaret: quo reuerenter accepto, gratias Numini & S: WENCESLAO ob huius beneficij gratiam, dixit.

Sanctis.

Misit sagittas suas et dissipauit eos, fulgura multipli:
cauit, et conturbauit eos. psal. 17. V. 15.

Sanctissimus Dux coactum Concilia-
bulum, tonitru, fulmine, imbre, tur-
bine disturbat.

Anno 933, Hagec: fol: 75.

Impie contrame quid Igens moliris iniquè?

Amnestia mei Nominis unde tibi?

Non patiar. vel ab irato ruet ultio Cælo

Hic ut in ausu Cor mens, animasq; ruat.

His miraculis, quæ ad S. WENCE-
SLAII corpus tam Pragæ, quam in
viciniâ passim fiebant, multi ethnicorum
conuersi, fidem Christianam profitentes
sacrâ baptismatis vnda lauti sunt. Ve-
rùm in finibus Zatecenses & Lucenses
ethnici percinaces, signa ista supplantare
& fidem Christianam eliminare, velis re-
misq; contendebant. In Vrbe Lunæ Pri-
mores conuenêre & triduò capita contu-
lêre quid facto opus: tandem ut Bolesla-
viam, ad Boleslaum Ducem cò inducen-
dum mitteretur, decreuêre, nunquid abo-
lendis talibus miris bonum illi videretur
vniuersim ethnicos & Christianos conuo-
care

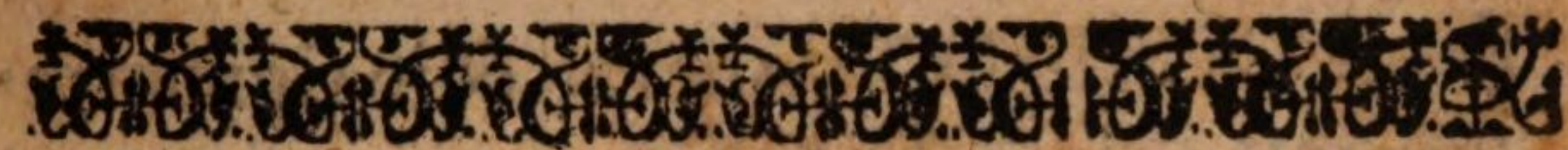
care, iisdemq; communiter mandare, ut de
Fratris morte & signis penitus conticesce-
rent, cum ne nemo prædicaret : sed po-
tius quivis affirmaret Boleslaum jure me-
ritoq; fecisse quod Fratrem sustulisset.
Tali suggestione peractâ, placuit consili-
um Boleslao, ac proinde populus frequens
ad quercum Equitis veracis, locum, vulga-
ri nomine Tursko, ad sepulchrum Styri
congregatus est. Dux quidem Boleslaus
præsens haud quaquàm adfuit, sed mini-
stros suos, hæc nuncia & mandata populo
ferre iussit : videlicet Boleslaum, Ducem
ac Dominum illorum velle, vt nullus impo-
sterum de mortuo Fratre suo quidpiam
commemoraret, sed eius tandem memoria
sic omninò extingueretur. Ad hæc talia,
ethnici, præsertim Lucenses, magno gau-
dio : Pragenses verò, vt pote Christiani,
non leui mærore affecti sunt ; igitur deli-
berandi animo tantisper secessere, ac de-
mum ad inuicem dixerunt : Amantissimi
fratres, graue quidem est, voluntati ac ius-
sis Principis refragari, sed longè grauius
ipsam non effari veritatem. Et dum hæc
inter sese micerent, ecce tibi vnâ omnes
tam

tam ethnici quàm Christiani, conspiciantur
Virum eximie pulchrum, armaturâ aureâ,
e quo candido in aëre sublimem, atq; se-
cundum eum nubem opacam ab occiden-
te secutam, mox immania fulmina, tonitrua,
nec non maximus imber atq; illuies, vt ad
evadendum tam horribilem tempestatem
quisq; diffugeret quâ pedes, via, pavor.
Quidam scribunt; præcipue Wratislaus
Dobrohorsky, tunc præcipue quadraginta
homines fulmine ictos corruisse: Nec abir-
de vllus obtrectare Diuo WENCESLAO
ausus, quin imò Boleslaus fratricida eun-
dem ut Sanctum, coram nonnullis vene-
rabatur. *Ita Hagecius supra cit. hic latine redi-*
dit.

Vitam petijt à te, et tribuisti ei. psal. 20. V. 5.

Infans puella **V V E N C E S L A V A**
dicta, ante, sacram lotionem præmaturè
defuncta, orante pro eâ Virgine quadam religio-
sâ, ad vitam reuocata, post susceptum baptis-
ma, felicius cælo animulam dedit.

Ioan: de Nou: for: Lithom: & Olom:

*Vix Natam rapuit prædam Mors inuida: quando
Mox ut raptâ fuit, reddita præda fuit:
Scilicet hoc fecit vel Magni Nominis vmbra,
Nempe ubi Nomen adest, sapè ibi Numen adest.*

A Ccidit etiam in prouinciâ Vſicensi
Pragensis diœcesis, vt quædam in-
fantula, nondum Sacri baptismatis aquâ
regenerata, sed tantum catechumena effe-
cta, ex hac vitâ migraret. Hæc in cate-
chismo **V V E N C E S L A V A** erat nuncupa-
pata, quam cum parentes eius, numium tur-
bati, plangentes ad ecclesiam detulissent,
Presbyterum loci illius rogare volentes,
quatenus hoc corpusculum sepelire digna-
retur in cimiterio fidelium, mora longa
facta est. Et ecce pluribus circa funus ad-
stantibus; Virgo quædam, quæ castitatem
suam

suam CHRISTO vouerat, & in signum religionis abscissis tricis, velamine sacro tangebatur, eadem hora superuenit. Quæ percipiens vehementis causam doloris, præcipuè in parentibus, quorum filia, quam mortuam attulerant, absq; lauacro regenerationis decesserat, comperto etiam nomine infantis, coram adstantibus supirans, ait: ô Sancte WENCESLAE, tribulatum consolator pie, cui semper fuit miserrorum misereri, non finas hanc animam Tuo nomine insignitam inferni absorberi voragine, sed vt ad corpus redeat obtine, dignaq; sit Sacri fontis vtero ad æternam renasci vitam. Vix Virgo verba hæc orans compleuerat, & ecce puella oscitans oculos aperuit, & vagitum dans, omnibus circumstantibus suæ viuificationis insignia manifestauit. Quid plura? stupentibus vniuersis & laudantibus Dominum in suo Martyre glorioso, infantula sine morâ baptizata est, & vixit post hoc diebus quatuordecim, migravitq; feliciter ad Dominum, meritis pijsissimi Ducis, ad tempus præsentis, & postmodum æternæ reddita vitæ.

Ioann. de Nov: for: ut supra.

Pro

Ibant igitur prompti de caelo, habentes adiutorium, leonum autem more, impetu irruentes in hostes, universos in fugam verterunt, plures autem ex eis vulnerati, nudi evaserunt. 1. Mach. Cap: 2. v. 10. 11. et 12.

Profligat BELAM Vngarorum Re-
gem cum filio, & toto exercitu, candidâ
volucris, formâ aquilæ Boëmos protensis alis ope-
riente, Iaroslao Berkâ labarum S. Ducis
præferente.

Anno 1260. Hagec. fol: 243.

*Quis non⁹ hic, DIVI, sequitur sacra signa BOHEMI
Ales? nunquid fors est Iovis albus Olor?
Sic est. nam VENCESLAVS sua Patria testis
Cum luuet, hanc per Auctem, se probat esse Iovem.*

*Sequens historia annotatur in literis PRI-
MISLAI Regis Bohemia ad Alexandrum
quartum Papam datis, de quibus Hagecius
fol: 243. taliter de verbo ad verbum:*

Sanctissimo in CHRISTO Patri Domi-
no, Domino ALEXANDRO Divinâ
misericordie Sacro Sanctę Romanę Eccle-
się Pontifici Maximo, Primislaus Ottaca-
rus DEI gratiâ Dominus Regni Bohemię,
Dux Austrię & Styrię, Marchio Moravię.
Pastor bonus apprimè lætari solet, si oui-
culæ

culæ suæ rapacibus lupis eripiantur: Pius
item Parens gau-tere, dum filij sanâ firmâq;
potiuntur valetudine. Arduum profectò
bellum gessimus cu BELA & STEPHANO
eius filio, Serenissimis Hungariæ Regibus,
item DANIELE Rege Russiæ, ejusdemq; fi-
lij, nec non cæteris Russiæ ac Tartariæ
populis, qui suppetias ei ferebant, similiter
cum Boleslao Principe Cracouiensi, cum
Lestkone & Mladenecio Principibus Trā-
sylvanis, aliâq; innumerâ manu Siculorum,
Cumannorum, Walachorum, Muldauo-
rum &c. deniq; cum illis Schismaticis Græ-
cis, Bulgariis, Rutenis, Borussisq; hæreti-
cis. Attamen ope Numinis omnipotentis
prælio ad vota succedente, victoriam de-
super consecuti, pacem & concordiam
cum prædictis Regibus ultrò citròq; sanc-
uimus. Idcirco Sanctitati Vestræ hisce
literis totius rei seriem sincerè exponen-
dam censuimus. Postquam ad fluuium
nomine Diam, locum, arce & Oppido Hum-
burg duabus leucis distantem (ubi Hunga-
riæ & Austriæ fines) appulimus nostraq;
castra locauimus; etiam ex altera parte
annis, Reges prænominati cum suo exer-

citu paulò ante confederant, ita ut nostrum
& hostile agmen sola duntaxat aqua sejun-
geret. Quo facto rationes & calculum
facile supputare erat, quod in hostem sine
proprià iacturâ nihil possemus. Et licet
vtrinq; multa de pace agerentur, tamen
animi hostiles in dies & horas variabant,
adeòq; nullus pacis affectus aut effectus:
nam pectora illorum à DEO, ut olim secu-
lo Pharaonis indurata erant, ob imminen-
tem pænæ ultionem. Sic porrò rebus se-
se habentibus, optio eis data an pugne lo-
cum cedere, vel accipere mallent: placuit
aduersarijs, ut liberum ipsis per flumen
transitum ad nos impertiremur. Ante-
quam autem pacatò traijcerent, inducias
nobiscum memorati Reges eorumq; socij
à luce S. VITI ad usq; festum D. IOANNIS
Baptistæ, ac deinceps diem B. MARGARE-
TÆ, Sacramento firmatas pepigerant.
Sed pro solenni suo, jusiurandum & fidem
datam hic etiam violarunt. Nam reper-
tis vadis intempestâ nocte ad ripam nost-
ram cum copijs suis clàm transmittere non
fuit veriti. Porrò cum nos præterindu-
cias aliud suspicaremur nihil, ecce tibi ex
aduerso

aduerso innumerae conspiciuntur phalan-
ges in pugnam instructissimae; nos pactis
freti nec *minimum* verebamus, aut inimici
astu pleni oppidò nos vndequeq; cinxe-
rant, vt nisi Numine prohibente viuos cri-
am voraturi essent. Quis nobis tunc ani-
mus? potior pars exercitus dilapsa, alijs
vltra Danubium vectis, alijs in pabulatio-
nem intentis, alijs ad tentoria agentibus,
cæteris impedimenta curantibus, necessa-
rio nos præsidio denudarant, decima vix
parte ad manum, pro tutela nostri corpo-
ris, remanente. Tantis igitur angustijs
& periculis *circumsepti*, spem nostram non
in alium quam Saluatorem nostrum, æter-
ni D E I vnigenitum contuleramus fide
Christianâ certi, quod ille in se confiden-
tes nunquam destituat, sed auxilium ab al-
to victoriamq; solus largiri queat. Hac
fiducia nostram aciem instruebamus &
hortabamur, vt DEO fideret, secura vin-
cendi, simulq; in ferocientes copias ho-
stiles, viribus suis nixas incurrimus, quas
potentissimus D E V S non solum manu &
generosa fortitudine nostra exterruit, sed
multò magis brachio suo & cælesti exerci-

au nobis opitulante dissipauit, adeò vt subitâ fuga milites compressi, transire fluium properantes, ab insequentibus nostris, DEO propitio strenuè cæsi, semineces vulneratiq; cumulatim in flumen compulsi fluctibus haurirentur, donec aquæ cadaueribus tumescerent, veluti æuo Pharaonis mare rubrum, ascenderent, ac copioso sanguine purpurascerent. Sicq; hostium à facie DEI fugientium hic tot tantique perire vt reliqui phumana equinaq; submersorum cadauera, quasi per pontes fulè pellerentur, & multa eorum millia transquam profligarentur: superstitēs verò à curribus, vasis, cæterisq; impedimentis, non secus ac si fractus super eos illaberetur orbis, auolarunt. Tum relictis profugis, plaustra diripi, locuplesq; annona & opima spolia inde reportari, quæ omnia inter nostros capitatim dispersita fuere. Post hanc victoriam nobis cælitus datam, Regno Hungariæ facile potiri dominariq; possumus. Verumtamen existimantes longè satius esse, bono vicino gaudere, quàm malum subigere & extirpare, juxta verbum Magni illius Constantini:

Amicitiam post odium sopitum conciliatam,
solere semper esse constantiorem, maluimus
cum ipso pacisci, quàm ità celebre Reg-
num violare, & fortasse Tartaris iter adi-
tumque in nostras terras aperirè. Quam-
obrem fœdera illa inter nos, ac prædictos
Reges Belam & Stephanum eius filium nec
non Reginam, omnesq; alios Hungariæ
Ordines palàm asserta, signaculis munita,
Sanctitati Vestræ transmittimus: obnixè
rogantes, quatenus illa eadem à Sede Apo-
stolica confirmari ac robur perpetuum
nancisci mereantur. Hanc porrò victo-
riam, nulli hominum attribuendam, sed ju-
re meritò soli Diuinæ clementiæ eiusq;
Sanctis, debitâ cum gratiarum actione ac-
ceptam referimus. Neq; Sanctitatem
vestram celare volumus, rem à nostratibus
& Viris fide dignis, præcipuè verò ab ijs
qui tempore conflictûs tergo exercitûs
nostri custodiendo constituti fuerant, ad
propriam aures nobis delatam, quod scili-
cet initio pugnæ supra vexilla nostra volu-
crém quandam conspexerint instar aquilæ,
colore nuceo, capite colloq; aureo,
quæ

quæ labarum S. WENCESLAI gloriosi Martiris olim Ducis, nunc Patroni Bohemiæ continuò ponè sequebatur, magnitudine sensim crecente, donec in ipso pugnae feruore usq; adeò grandis extiterit, vt corpore & pennis aciem nostram tegeret vniuersam &c.

Item sequenti fol: 244. idem Hagecius ita scribit:

IAROSLAVUS Berka de Duba Purg-
gravius Pragensis, Vir utiq; fide dignus,
coràm Ioanne Episcopo, Decano, alijsq;
Prælati & Canonicis Ecclesiæ Pragensis
oretenus perhibuit, toti exercitui, ejus-
demq; jumentis, quorum in medio ipse ma-
nu propriâ vexillum Regni, quod in hastili
nempe S. WENCESLAI appensum ge-
stauerat, nihil prorsus damni cladisue illa-
tum esse. Sed quocunq; cum dicto vexil-
lo se vertisset, hostes in fugam datos.
Nonnulli etiam aiebant, cuspidem illius ha-
stilis in quo vexillum ferebatur, instar so-
laris radij coruscasse.

ELOGIUM

D. VVENCESLAI & JOANNIS LI-
TOMISLENI & OLOMYCENSI Antistite,
martyrio ejusdem Sancti subiectum, cum Pare-
nesi ad Boëmiam.

VENCESLAUS Abel novus per ma-
num fraternam, hausto calice passio-
nis, stolâ cinctus purpurea, feliciter intro-
ductus est, ad nuptias Agni cælestis, fe-
rensque sertum Rosæ & Lilij, aureolam tri-
plicem suscepit de manu Domini, atque co-
ronam regni decoris, gloriæ, & honoris
possidendam in seculum seculi. En quàm
verissimum, alter Cain veluti Caiphas, pro-
phetando protulit verbum, dum ait: ho-
die melius tibi præparo conuiuium. Ve-
rè melius quia de mundi multumodis ærum-
nis, cum palma Victoriæ transmisit illum
ad patriam æternæ beatitudinis: Verè
melius, dum de terrenis & temporalibus
ferculis, ipsum traduxit ad pascua vitæ per-
petis, vbi nunc epulatur splendide cum
CHRISTO Rege gloriæ, personans ala-
critate

criter carmen nouæ lætitiæ, in voce exul-
tationis & confessionis. O quàm multi-
plicibus hic Sanctus potitur præmijs in cæ-
lestibus, qui inexplicabilibus in carne fra-
gili conspicitur floruisse virtutibus. Gau-
dent meritò de ipsius consortio Chori An-
gelorum, & tripudiant non incongruè ag-
mina omnium Sanctorum, quorum in col-
legio fulget vt sidus aureum, virtute meri-
torum. Gaude & lætare igitur ô felix
Boëmia, CHRISTOq; laudes debitas per-
solue alacriter, tanti Patris & Patroni insig-
ni pro victoriâ. Hic est enim radius veri
solis qui te, propulsis tenebris gentilis er-
roris, illustrauit fide cui Saluatoris. Hic
est, cuius gloriosa per merita tibi à CHRIS-
TO innumera præstantur beneficia, &
datur contra hostes victoria. Hic est cly-
peus in superabilis protectionis tuæ, & mu-
rus inexpugnabilis defensionis tuæ. Age
ergo solenniter eius natalitia, neq; nobis
eiusdem Sancti ob memoriam toties repe-
rita gaudia sui quodammodo gignant fa-
stidium, cum fidelibus parentibus interitum
charæ prolis plangentibus, ipse luctus nul-
lum faciat tædium, sed potius de irre-
voca-

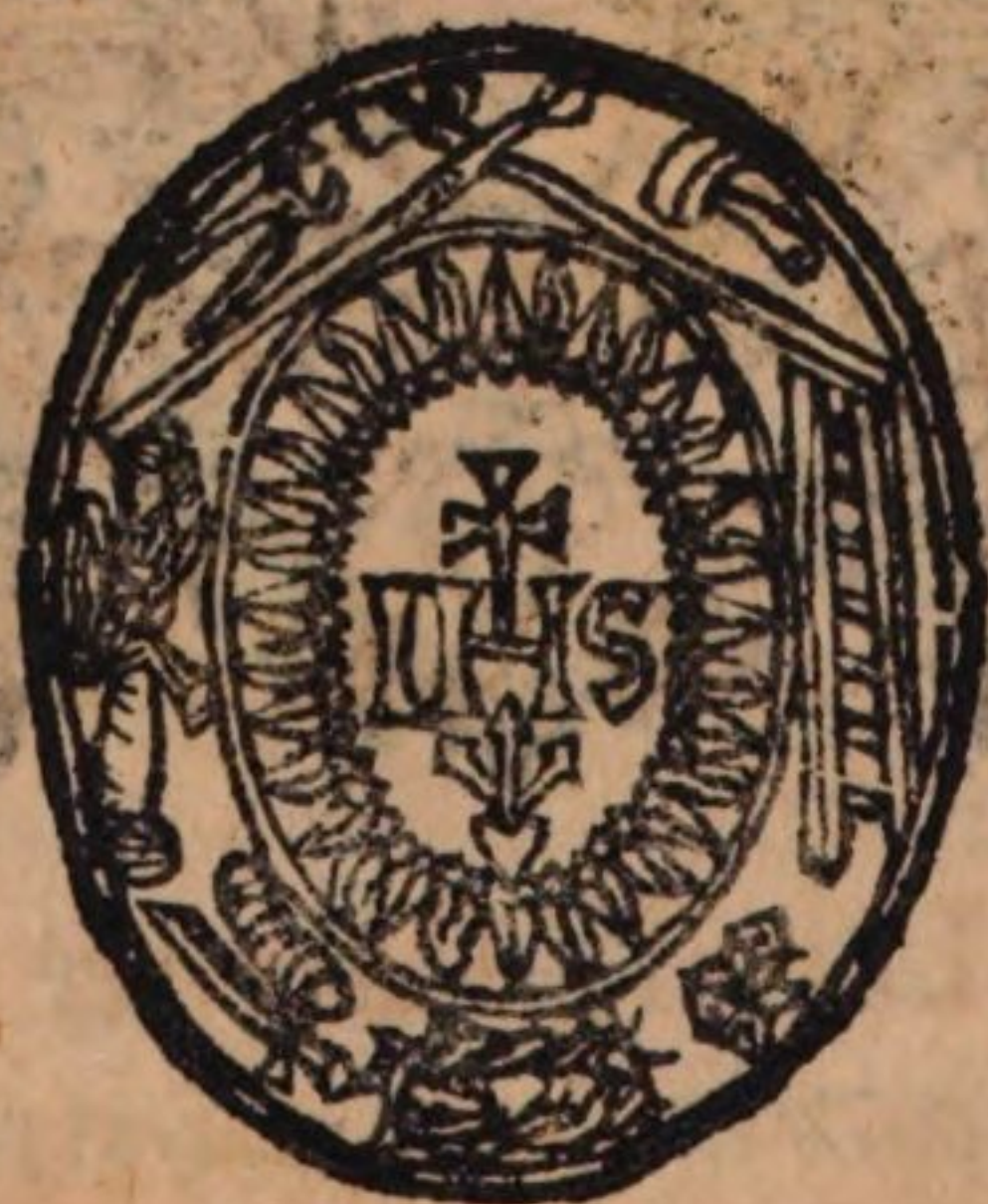
vocabili morte ipsius dolentibus, quod-
dam adferat solatium. Quoties enim hu-
ius excellentissimi Patris & Patroni nostri
celebritates frequentamus, fratres aman-
tissimi, toties cordis oculis eius admiran-
dæ Sanctitatis præcipua anteponamus
exempla, per quæ, intercessionis eius au-
xilio, pede in offenso, quasi per iter publi-
cum gradientes ad cælestia peruenire, me-
reamur gaudia, Amen.

EPILOGVS OPELLÆ AD SPE-
CTATOREM ET LECTOREM
BENEVOLVM.

*Plurima Sculpta putas tabulis Spectator in istis,
Tu quoq; mi Lector plurima Scripta putas?
Fallere. plura queunt Sculpi Scribiq; sed isti,
Ne nimis excedat, meta sit ista mari.*

FLORIGER
FASCI C V L V S
*Selectiorum Epigram-
matum.*

D.
VVENCESLAO
DVCI ac MARTYRI
BOHEMO
Sacer

*Authore F. Æ. à S. I. B. Priore
Augustiniano excalceato*

Anno Miserationis Divinæ

M. DC. XXXXIII.

Ad S. Libelli Patronum.

*Author, & hic Tuus est, ô PRINCEPS Diue libel-
Sed dubito nunquid sat Tibi bellus erit.* lus

*Flores apparuerunt in terrâ nostrâ Cant. 2. v. 12.
Flores mei fructus honoris et honestatis. Eccli. 24. v. 23.*

Serto. Sacro.

Odora. velut. appendix.

hic.

subijcitur. FASCICVLVS.

Olim.

Exoticis. in plagis. sparsim.

Collectus.

Postliminio.

Domesticis. in oris. studiosè.

Colligatus.

Tandem

Claustralibus. in satis. religiosiore.

manu. religatus.

Nares aurium audarum attentas
exposcit.

O ades huc, istud noscere quisquis aues

DE FASCICVLO SERTO

AD SERTO.

LArgius ut donum foret, addita *Servia Serto* est,
Huc ades Aonij, florida turba, Chori.
Plena propinatur tibi cornu copia florum,
Musarum & rerum, diues, amæna, seges.
Festa hic solemni celebra floralia ritu,
Instrue flore comas, instrue flore manus.
Sertum, crede mihi, regina est Chloride dignum:
Est quoq; Laurigero *Servia* digna DEO.

C. G. S. L. V.

L.

I.

Paupertas CHRISTI nati.

Aspice quæ domus hæc, vbi natum est Numen,
Ipsa quidē pejus vix habitare queat. (egestas
Quàm malè sarta ! imbris statio percōmoda, ventos
Largiter admittens, vndiq3 murus hiat.
Nudus membra *Puer*, pulchris lauat imbribus ora,
Et quota gutta cadit per labra, gemma cadit.
Nullæ nutrices, nulla hic cunabula picta,
Nulla hic plumati, mollia strata, tori.
Præsepe est lectus sunt puluinaria fænum :
Hæc famulo, geminum, calfacit, ore pecus.
Paupertas ô multa loci ! **DEVS** arramen astra
Deserta, hunc voluit propter habere locum.
O bone, pro nostro **IESU**, si talia, amore,
Tantaq3 *Parvus* agis, grandior ecquid ages ?

II.

Ad Diuam Virginem Deiparam

Sum *Tuus* o pia *Virgo* *Tuus* sum semper amore,
Sanctè juro sum semper amore *Tuus*.
Sum *Tuus* à patriâ longè latèq3 remotus,
Sum *Tuus* in patriam quando redibo meam.

Sum Tuus in solitum quando me colloco stratum;
Sum Tuus è strato quando refurgo meo.
Sum Tuus in templo, cellâq3 forôq3, domoq3,
Sum Tuus inq3 solo, *sum Tuus* inq3 salo.
Sum Tuus in vitâ, *sum* quando (quod benè verat)
Parca volet vitæ, scindere fila, meæ
O me felicem ! sed quàm felicior essem
In superis *Tuus* ô ! si quoq3 *Virgo* forem !

III.

S. VVENCESLAVS Regium Titulum,
quo fuit à Cæsare insignitus, & à Principibus
salutatus, recusat :

Joan: Dubran. in histor: Bojem: lib: 5. ante med:

Regem alij vocitant, non vult Rex ipse vocari,
Ergo quid ? nomen vult retinere Ducis :
Sorte meâ sum contentus quia *Dædalus*, inquit
Quàm nimis alta petens *Icarus*, esse volo.

IV.

VRBANO VIII. Pont: Max:
Votum.

Musa nimis fortasse audax ter maxime Pastor,
Sese *VRBANE* Tuos projicit ante pedes :
Oreque ter sacras veneratur supplice plantas,
Atque vouet Dômino, prospera cuncta suo.
Viue diu Pater alme Orbi, nauisque Petreæ
Quæ nec pacificâ, Te Duce, semper aquæ.

Ter-

Terrarum diu viue Caput, nam cætera membra,
Si caput est saluum, salua quoq; esse solent.
Viue VRBANE diu, meritis grauis, & grauis annis
Hoc votum est *minima*, *Maxime* Pastor, *ouis*.

V.

Ad eundem Pont. VRBANVM.
Cælum aperis *Clavis*, nauem regis est Tibi *Clauus*,
Hæresin expugnas, num quoq; *Claua* tibi est?

VI.

S. BENEDICTVS videt animam B.
SCHOLASTICÆ Sororis suæ in cælum specie
columbæ euolare.

Dum clausit moriens beata, vitæ,
Virgo, fata, SCHOLASTICA, innocentis,
Æternæ Patriæ petebat arces,
Immortalibus induenda gemmis.
Carnis nexu anima ergò jam soluta,
Candidæ in specie volat Columbæ
Sublimis, comitata & inde & inde
Luce, & Cælituum choro frequenti.
Forfan tùm solitâ prece occupatus,
Ardentesq; oculos subinde in astra
Sustollens BENEDICTVS id videbat:
Ignarusq; rei stupere primùm
Istâ cæperat ille visione:
Verùm res vbi cognita est, sororem

Nimirum esse suam. O Soror quid isthoc
Exclamat, sine fratre sic abibis?
Et cælum sine fratre sic adibis?
I, soror tamen absq; me, volaq;
I, vola. Fauco viam hanc libenter.
Mihi dummodò, nunc tibi ut COLUMBAM
Esse sic liceat breui COLVMBVM.

VII.

AD ZOILVM.

Zoile vix suboles alieni carminis offam,
Extemploq; audes dicere, non bene oler:
Vix intras cultos alieni carminis hortos,
Omnia mox rabida rodere dente soles:
Scilicet est acris naris, tibi, densq; malignus,
Hinc utroq; tibi conuenit esse Canem.

VIII.

Dulce bellum inexpertis ad Ponticum.

Dulcis in expertis Mars est, vis, Pontice, qualis
Scire, sit expertis? experire, scies.

IX.

FIDES, SPES, CHARITAS *ad Fabianum.*

Spes monosyllaba, diua Fides dissyllaba vox est,
At Charitas trisyllaba
Cur sic? Magna quidem duo sunt, Fabiane priora
Sed Major horum CHARITAS

1. Cor. 13.

Locus

X.

Locus in Grammaticos.

L Ex sacra evangelij monet à nobisq; requirit
Declinare malum, non Fabiane, bonum;
Declinare tamen docet hoc schola Grammaticorū,
Ergo *Grammatici* sunt mali *evangelici*.

XI.

In procuratores & confidicos.

Vox his stentoris est, sine pondere lingua diserta,
Gutturq; plenum litibus:
Oderunt pacem, nec eis concordia cui æ,
Absit quies turbas amant:
Bella volunt verbosa fori, raucedine faucis
Mercantur æra diuitum,
Causarumq; sciunt æternos texere funes,
Fines, modumq; nesciunt.
Quod genus hoc vitæ? sine lege, ah! parcite viuūt
Quàm maximè isti legibus.

XII

In Medicos.

ARs hoc ætatis Medici est & Militis una,
Quod facit in campo miles, facit aliter in vrbes:
Conditio melior tamen est propè militis, hostes
Hic mactat tantum: Medicus quoq; mactat amicos.

XIII.

CHRISTI ingressus triumphalis Hierosoli-
mam, & mors subsequens.

CHRA

CHRISTE triumphantē dum te excipit Vrbs Tue
Adum suspendit Te *Crux*, serio agit. (ludit,
XV.

Ad Faustum morosum senem.

Si puerorum ætas multum, vinumq; iuuēta est:
Tu neq; jam puer es Fauste, nec es iuuenis;
Ergo senex cum sis, æuumq; sit istud acetum,
Quid mirer posthac si mihi *acerbus* eris?

XIV.

S. VVENCES LAUS LAUS DEI
Sui, Proximi.

Laudabat Numen, fuerat *Laus* Numinis: ille
Cum laudaretur, *Laus* erat ipse sui:
Et cum propter eum laudetur Natio nostra,
Dici VVENCESLAUS *Laus* mera jure potest.

XVI

In amici nomen

HIEREMIAS

Anagramma

Aër es mihi.

Aër es mihi tu, quæris cur? ut mea crebrò,
Per laudes possit, penna volare, tuas.

XVII.

S. AGATHÆ Virg: Mart: eunlse
papillæ.

Mollia

Mollia crudeli tollis cur vbera fetro
Impie Caucasæis rupibus orte latro?
Parcite, lactari vult illis, ubere nullo
Ante hac lactatus scilicet ille fuit.

XVIII,

Verecundia virtus juvenum propria.

UT quid purpureo juvenis vestiris amictu?
Cur caligæ, chorax, cur rubra cuncta tibi?
Crede mihi, color hic, est convenientior ori,
Vestibus haud juvenem, fronte rubere decet.

XIX

*De ijs qui alios ex cultu vestium
estimant.*

VESTITUM pulchrâ miraris stulte lacernâ,
Et laudas si quem splendida ralla tegit.
Egregius Vir hic est, ais, ut denso illitus auro
Incedit! rutilis par propè sideribus.
Alter strenuus est, & sit bellator oportet,
Cui multo conchæ læna cruore natat.
Quid? tantum exteriora placent? nec cætera curas?
Ah! demens nimium fallere, crede mihi.
Hoc casu si iudicium vis ferre probatum:
Heus tu non phaleras frænâq, sed vide equum.

XX

In pretiosum feminarum ornatum.

ASPIDE, beryllo mixto coma fulget in auro,
Et gemmis collum, frons adamante micat:

Can

Candidulum, cingunt aurata monilia, pectus,
Et geminâ niueus, pendet ab aure, lapis:
Armillas manus vtraq; habet, Phrygioq; labore
Pictatoga est, humeros byssina vela tegunt.
Articuli radiant vincti meliore metallo,
Quin etiam stringunt serica vincla pedes.
Quid valet hic cultus? centum sestertia, tantum?
Res est salua. Pudor non valet hîc Obulum.

*D. Cyprian: de habit. Virg: cir: med: Nullarum fere
pretiosior cultus est, quàm quærum pudor vilis est.*

XVI

*Ad imaginem CHRISTI nascentis in sta-
bulo, amico dono datam.*

Quid sibi vult stabulū tibi quod pro munere dono?
Signum est, Paule, animo, quod stabulare, meo.

XXII

De S. AGNETE Virg: Mart:

A Ccepit miti Virgo Agnes nomen ab Agno,
Ut mire hoc animal, sic ea mitis erat.
Casta animo fuerat, fuerat quoq; corpore casta,
Nunquam eius, nocuâ, mens, fuit ista face.
Sciuerat id Cypriæ, petulans puer ille, Parentis,
Et mox bella parat, turpia bella parat.
Anne intacta meis, ait, ista manebit ab armis?
Hæc arcum ludet sola Puella meum?
Non patiar, tum mox iuuenem iubet ora videre
Virginis, oraq; mox visa placere iubet:

Vila

Visa placent, hinc ille toros offerre jugales,
Er castam Agnetis sollicitare fidem.
Quin nostris inquit, Virgo dignissima tædis
Annuis, & socium, sponsa, cubile subis?
Alta mihi stirps est, honor altus Patris, & ipsa,
Est propè Cræscâ, ditior arca mihi,
Abnuït illa. proci plus offert, abnuït illa,
Et si plus offert, abnuït illa tamen.
Nobilior mihi sponsus, ait, mihi dignior alter,
Et præ te, juvenis, ditior ille mihi est.
Vana rogas, alius jam te præuenit Amator,
Ille animumq; meum, corq; habet ille meum.
Castus Amator is est, quem quâdo amo, sum quoq;
Virgoq; si nubo, si osculor integra sum. (casta,
Nil curo stirpem, nil altum Patris honorem,
Non arcasue tuas, diuitiasue tuas.
Ergo furens juvenis malè sanâ voce minatus,
Experiêre meas, stulta Puella, manus.
Et quem sic seruas, perdes inuita pudorem,
I licetor, vinctam in turpe lupanar age.
Fiunt jussa. locum subit Agnes Virgo pudendum,
Corpori ibi casto nec tamen illa timet.
Stulte Tyrâne eras, nec quicquâ hâc turpe lupanar
Infamat, dic quæ est, Agna, Lupa esse potest?

XXIII.

DE SPE.

SPes alijs est mens, alijs cor in astra leuatum:
Scis mihi quid sit Spes? est mihi in æthera pes.

Virgo

XXIV

Virgo DElparens quam bona!

Magna DŒI Genitrix, miseri Spes maxima mudi,
 Grande decus cœli præsidiumq; Soli.
 Si quis vel scelerum depresso mole laborat,
 Seu sit fortunæ quis melioris inops:
 Hanc vocet, & simul hæc molem aufert, & simul illi
 Est pia, fortunę qui melioris eget.
 Naufragium metuis? Stella est, portusq; quietus,
 Egrotas? Hæc est, spondeo, certa salus.
 Erras? Ductrix est, est mens tibi nubila? lucem
 Protinus hanc specta, lucida mens tibi erit.
 Hinc dicant alij, dulcemq; bonamq; Bonorum
 Dicam ego, cunctorum est, nostra *Maria, mare.*

XXV

*In Aulum bibacem, in scriptis Demosthenis
 mirè sibi complacentem.*

AVreus ille tuo arridet Demosthenes! ori,
 Sæpè manu hunc oculisq; teris, teris Aule legendo.
 Et placet eloquium diuinæ vocis, & ô si!
 (Sic optas) huius possem vestigia linguæ
 Obseruare, ô si vellent, imitator ut essem
 Illius, superi! benè habet, potes esse quod optas
 Sic, si *Oles* * plusquam *Vini* consumpseris Aule.
 * dictum Demosthenis de se.

XXVI

In Othonem prodigum.

EVacuas arcas, lautoq; insanus amore
 Cum socijs patrias, helluo, perdis opes:

Rectè

Rectè agis, id laudo, & solidâ ratione carere

Qui te dicit Otho hic: is ratione caret.

Nam bona nunc multos perdunt, notum est nimis,

Ne bona te perdant, tu bona perdis Otho: (ergo

XXVII.

S. Maria MAGDALENA sub Cruce.

VT tenet ecce Crucem suspensi fœmina **CHRISTI**

Ecce pium ut lignum brachio vtroq; ligat:

Sic visco hæret avis, sic flori apis insidet, est Crux,

Flos & Viscus, Avis Magdalis atq; Apis est.

XXVIII.

*Procrastinatio peccatorum certum
exitum.*

AVditur passim nil toto sæpius orbe

Quàm cantio Coruina **CRAS**.

Non hodie sed **CRAS**, satis inquit, avarus ha bebo,

CRAS, **CRAS** relinquam nummulos.

CRAS, vini gurges dicit, volo sobrius esse,

CRAS, **CRAS**, relinquam cantharos.

CRAS ero castus, ait scortorum servus, amores

CRAS, **CRAS** relinquam Cyprios.

CRAS Petrum fletu vincam, vincamq; dolore

Ipsam dolentem Magdalim.

Mitis ero, sed **CRAS**, faciam, sed **CRAS** benè, sic

Omnes ubiq; percrepant.

(**CRAS**,

L

Sed

Sed miseri stygijs dum sunt pabula flammis,
Nos perdidit CRAS clamitant.
CRAS nos, serum ô CRAS! penas detrufit in hæce,
Vitare quas non est potis.
Proh vanos luctus! homines ratione fuistis,
Vox istâ CORVOS fecerat.
Hinc meritò, stygius, cæpit vos retibus, *anceps*
Dum credit esse vos *aves*.

XXIX.

CHRISTVS Crucifixus.

Q Visquis es, aspice me confossum vulnere multo
Et tibi si saxum est cor, nihil inde dole.
Immò saxa dolent, rumpunt sua viscera cautes,
Durius his ergo es, qui nihil inde doles.
Cætera nunquid habet sensus homo, nescio. certè
Hic mihi sensum omnè perdere visus homo est.

XXX.

*B. Virgo habens sub pedibus Lunam ac
Stellas circum caput.*

Infrà Luna, suprà Stellæ sunt: hæc media inter
Virgo. Solem alio num decet esse loco?

XXXI.

*S. VVENCESLAVS rigido hyemis tem-
pore, manantibus sanguine pedibus, noctu loca
sacra frequentat, vide supra sertum fig: 12.*

IS Pic *DEX* ardens totus per saxa, niuesq;
Atq; ea purpureo nescius imbre notas.
Eniue mox *rosa* fit, saxisq; *corallia* surgunt,
Hoc via sic omnis, murice tineta, rubet.
En *Mercatorem*, nam vilia saxa, niuesq;
Vt *Venire* queant, *Hic* pretiosa facit.

XXXII.

*De more potandi pro aliorum salute
ad Aulum.*

PRo multâ potas aliorum crebrò salute
Aule, hunc potandi morem ego damno tuum,
Non venit â cyathis, quamuis noctesq; diesq;
Potes, crede mihi, non venit ulla salus.
A calice hoc optare bonum stultissima res est,
Non prodest alijs, & nocet ille tibi:
Quem bibit in nostram *CHRISTVS* moriendo sa-
Unus hic, & *Solus*, profuit Aule Calix. (lucem

XXXIII.

Ad Gallicum eloquentem malè moratum.

GAllice quid dicâ? loqueris benè, sed malè viuis,
Sic ore *tersus*, moribus sed es *ter-sus*.

XXXIV.

Quæ via in Cælum ad Paulum.

PEr lacrymas, tormenta, crucez, sic itur ad astra,
Non aliâ crede, huc non datur *ue* viâ:

Namq3 joci, risus, & cætera dulcia mundi,
Mi Paule in cælum non *Via*, *denia* sunt.

XXXV.

SOL & LUNA.

*F*Rons nobis cælum est, duo nos sumus orbis ocelli,
Sol ego dexter sum, Luna sinister ego.

XXXVI.

Ad iconem S: P. AUGUSTINI cor ardens
Virgini Matri & IESU puello offerentis.

Hinc procul esto Venus, procul esto prophane Cu
Nō est hoc, pharetrę, pręda, Cor apta tuę: (pido
Virgo, Puerq3 DEVS, prędam hęc meliore fauillā
Torrent, cur? illis fiat ut inde cibus.

XXXVII.

Ad iconem S. M^{tris} MONICÆ coram Cru-
cifixo fleťentis, super quam Spiritus
S. Radios expandit.

E Cce tuus te Sol o Diua colorat amore,
Quid mirum ergo quod sis nigra, pulchra tamę?

XXXVIII.

In Carinam dicta aliorum præoccupantem.

A Lata est tibi lingua, tamq; præceps,
Et tam psyttaceum os tibi Carine,

(Vc

(Vt sic eloquar) estq; tam anserinum,
Vt mox quando loqui, rogantibusq;
Respondere paro Carine, amicis,
Semper tu prior occupes loquentem,
Respondereq; nil finas rogatum,
Sed (solus quasi cuncta scire posses)
Respondes nimis insolens, quid isthoc?
An nomen quia ducis à *carinâ*
Esse *prora* cupis Carine semper?
Quæso sis etiam subinde *puppis*.

XXXIX.

*SS. Patres in Limbo gaudent de nato
Messiâ.*

IN stabulo natus dum flebas IESV LE. quantum
Tunc turba veterum risit in limbo Patrum!

XL.

De Stellâ SS. trium Regum.

NE Phæbe Regem te amplius jactes poli,
Quæ regnet astris Stella verè Regis est.

XLI.

De gratiâ humanâ ad Paulum.

RES nimis inconstans humana est gratia Paule,
Instabilis nimis ah! ah nimis instabilis!

Fortuna germana soror, fragilis magè bulla,
E: venio leuior, mobiliorq; salo.
Plurimū habet plumę, sed plumbi nil habet in se,
Plurimum habet vitri, nil solidi æris habet:
Mane tibi frontem, verteret fors vespere tergum,
Quæ blanda est hodie, cras erit illa minax.
Nunc eadem tecum, mox fit contraria, causa
Sæpèq; parua subest, sæpèq; nulla subest.
Fortiter hanc quando te credis Paule tenere,
Tum facilè è manibus labitur illa tuis.
Non est Paule tenax non est hæc gratia, non est,
Angue, & concretis est magè lubrica aquis.
Non est ah! non est hæc fortis gratia, filo
Debilior tenui, nix mera, cera mera.
Crescit, & in morem lunæ decrescit, eadem
In formâ, inq; vno vix manet illa modo.
Fortuna, & ventus, bulla, anguis, pluma, salumq;
Et cera, & filum, nix, aqua, luna vitrum,
Pinge hæc vultu vnò: vah! monstrum ais, herculè
Humana hęc meliùs gratia Paule nequit! (pingi

XLII.

S. IGNATI Lojola celo intenti vox.

Hei! quàm sordet terra quum cælum aspicio.

ô Cælum! ô mea suauitas perennis!

ô Cælum! ô Amor! ô meum esse felix!

ô Summi Aula DEI! domus Tonantis,

ô Vrsus stelleræ, pulchra, tora, tora!

ô Arx

ô Arx gemmea munda, tota, tota!
Nostra ô Patria! mansio bonorum,
Dia ô Regia plena gaudiorum!
O perfecta quies, beata sedes!
Dulcedo mera, saccarum, voluptas,
Inte ah! inte ego quando mitto ocellos,
Quando cor animumq; mitto, CÆLYM,
Sordet terra mihi quia illa CÆNVN.

XLIII.

CHRISTVS in Cruce pendens.

IN Cruce pendet Amor, pendere homo tu me ruisti,
Sed quia non poteras pendere, pendit Amor.

XLIV.

Lacrymæ pro Domino, mortuo in Cruce.

Noster Amor moritur letho sublatus iniquo,
Hei! moritur pendens in Cruce noster Amor.

Ite piæ gemmæ, vitreis è fontibus ite,

Ite calenti, ambas, perpluito imbre genas.

Tene fleam dubitas, si te flect omnia IESV?

Te dubitas, si flet lunaq; solq; fleam?

Tene fleam, si flet Temarum turba piarum?

Tene fleam, si flet sub Cruce discipulus?

Tene fleam si marmora flect, si petra, lapisq;

Tene fleam, si flect Angeli, & ipse polus?

Solus ero qui Te non flebo dulcis IESV ?

Tam durum mihi cor, tam fera mens mihi erit?
O mi Amor ! ah ! flebo flebo, procurrite riui,
Et frontis gemini, rumpite claustra vitri.
Non est flere petræ, non solis, sed neq; lunæ
Non est flere feri marmoris, est hominis.
Ne dubita, flebo, bone IESV, flebo, nec vnquam
Luminibus, deerunt flumina salsa, meis,
Nec nimis excedam, quamuis te flevero semper.
Flere nimis CHRISTE hîc, est mihi flere parum

XLV.

Pretium Sanguinis CHRISTI.

ELuc CHRISTE animæ noxas, concede cruoris
Vnam illi guttam, gutta erit una satis.

Vna, lauare, Tui, valet Orbem, gutta cruoris,
Quid ni animam possit, CHRISTE, lauare meâ?

Non hæc Oceano vis est, vis est ea guttæ,

Hæc ergo toto plus valet Oceano.

Mille imò Oceanos, mille orbes ista lauare

Posset gutta parum hoc; posset & innumeros.

Sint omnes gemmæ guttæ dum labitur imber,

Tot gemmis gutta hæc est pretiosa magis.

Argentum flauij, montes aurum, aurea terra

Sint, nil hoc, gutta hæc est pretiosa magis.

Est cælo, tellure, mari pretiosior, & si

Et cælum, tellus, & mare, gemma foret.

O pre-

Opretium ! totus quid Sanguis CHRISTE valebit
Guttula si tantum Sanguinis Vna valet?

XLVI.

*SS^{ma}. DElpara proterens pedibus Draconem
stygium.*

Virgo teris colubrum pedibus : gemit ille, gemēti
Ah ! parce Virgo, sed prout Parca solent.

XLVII.

Ad protoparentem Adamum.

Quum vetiti stabas Adame sub arbore pomi,
Quam te volueram tunc fuisse Tantalum !

XLVIII.

Ejusdem morsus in pomum.

IN pomum Morsus quid erat quem fecerat Adam?
Ultima tollatur littera bina, id erat.

XLIX.

*De Rupellā Gallia Vrbe hereticā capta ā
LYDOVICO Iusto XIII. Rege Gallo-
rum Christianissimo.*

Anno 1628. 30. Octobris.

EBria, Caluini valido, Rupella, veneno,
Quod si quæ bibit Vrbs hac mage nulla bibit.
Dedecus, exitium ter sacri lilij, & hostis
Scepbris Petre tuis, & Ludouice tuis.
Ausa est sacrilegam toties ad cruda mouere
Bella manum, in Reges imperiosa suos.

Miscere in Regno summa imis, imaq; summis,

Cura hæc illi & mens vnica semper erat:

Ius violare sibi fas duxit, legibus esse

Subiectam sanctis, credidit esse nefas.

Viribus heu! malefisa suis, malefisa alienis,

Et benè munitis heu! malefisa locis.

Nunc cecidit *iusti Ludouici* fortibus armis,

Ah! cecidit Babylon Vrbs Hugonotta tua.

Hinc mox impietas omnis decedere iussa,

Pulsaq; stygmatici, dogmata nigra, patris,

Religio redijt, pietasq; reducta fidesq;

Sceptris *Petre* tuis & *Ludouice* tuis.

Macte animo Virtute tibi Rex gloria parta

Immortalis erit, quam diu Olympus erit.

Fac sis ultra. & crede tibi si humana deessent,

Vel *sua* in hæreticos Iuppiter arma daret.

L.

De eadem.

Foris erat rupes Rupella vrbs, & benè tuta

Vallibus & fossis, & benè tuta mari.

Viribus humanis inuictam Hugonotta putabat.

Victa est. Cur? rupes non erat illa *Petri*.

LI.

In Crispum ventri deditum.

L Argiter indulges ventri, curas nihil vnquam

De Cerere & Baccho Crispe deesse tibi:

Hoc

Hoc quid sit nosti? mera flamma est ah! mera flam
Ventris vicinum hæc vrere Crispe solet: (ma,
An bone vir nescis quæ sit vicinia ventri?
Est mala ni caueas, ah! mala Crispe mala.
Hæc simul ut venter flammâ est luccensus & ardet,
Mox quoq; Crispe ardet proximus *V calegon**

* Æneid. 2., alluditur honestè ad simile vocabulum Ita-
licum, quo significantur partes genitales, & verè D.
Hier. in epist. ad Ocean. ante fin. venter mero astu-
ans, citò despumat in libidines.

LII.

Nulla regula sine exceptione ad Marcum.

N Ascimur & morimur generalis regula Marce est,
Quis tamen exceptos crederet inde duos?
Audi, mortuus est, sed non est natus Adamus
Nata Lothi conjunx, mortua non tamen est.

LIII.

S. BLASIVS Sebastensis Episcopus
lupum à porco pauperis viduæ
abigit.

*F*ors longâ stimulante fame perviscera rosus
Prædam aliquam solitâ quæsit arte lupus,
Et solitâ multùm quamvis, hanc quæreret arte,
Nusquam præda tamen, quam reperiret, erat.
Hic ille afflictus, secum queritur, propè nonnum,
Quo nihil in ventrem misit, abisse diem.

Et quasi jam moriens, sortem deplorat iniquam,
Dum mihi præda deest, ipse ero præda alijs.
Tum fors respiciens, porcum iuglandæ sub (aluor
Qui benè distantiam farci) adesse videt.
O mihi salve, inquit, salve optatissima præda,
Qui stomachum placet, porcus hic unde mihi?
O bona præda meis, inopinaq; faucibus esca!
Opportunè quàm, quàm mihi porce venis!
Dixerat, & tacitus parco nil tale timent
Adrepi, jamq; hunc dentibus arripere
Atq; auferre parat, cum ponè id Blasius adstans
Vicino è furem sistere colle jubet.
Siste & redde suam latro lupe, clamat, egentis
Est viduæ sus hac, ô latro redde suam.
Hic lupus ad voces istas, ceu fulmen inhorrens,
Setosam subito misit ab ore feram.
Crebroq; respiciens, velox se proripit inde,
Forsan ne verbis, verbera juncta ferat.
Si tibi tanta fuit de porco cura, tuarum
O bone dic Blasi, quanta tibi est ovium?

LIV

De die mortis & nocte natiuitatis

CHRISTI.

NOX medio atra die patitur dum CHRISTVS, ac
Dum paritur mediâ est lucida, nocte, dies. (idè
Qui sic? miraris sed dehinc, & accipe causam,
Nempe erat hic Oriens Sol, sed ibi occubuit.

De

LV.

*De tempore quadragesimali ad Regulum
concubinarium.*

Vtile tempus adest animæ, quo Ecclesiâ carnem,
Præcipit à mensâ Regule abesse piâ :
O absit, quia damnosa est, mi Regule ô absit !
Nam menti illa nocet, corpori & illa nocet,
Sed si à mensâ aberit *quadrupes* caro, Regule cura
A lecto ut posthac absit & illa *bipes*.

LVI.

De vacuo ad Fusca n.

QVæsitum Fulce est nuper vacuum ne daretur ?
Tu sic monstrasti, me renuente, dari :
Est infinitus numerus, sacra pagina dicit,
*Stultorum**, vacuus non datur ergo locus.

* Eccles. i. & rs.

LVII.

*Ad imaginem S. GVILIELMI ægri cui
medicans Virgo DElpara, cum SS. Barbarâ
& Luciâ Virginibus, adstat.*

En ægrum, en medicos, benè habet *Guilielme*, mihi
Si medici tales : æger ego ipse forem. (essent

LVIII.

Ad Ancum de Olmo filio.

QVinquennis fuerat quando tuus Olmulus Ance
Mirâ nitebat indole :

Pro.

Prudentes jam tum visus sapuisse Catones,
Grauis erat, & pius & sagax,
Præcox ingenium spondēbat magna, futurum
Doctum putabas & bonum.
Sed nunc annus ubi venit vigesimus illi
Olmusq; factus de Olmulo est:
Cuncta tuis votis contraria cernis in illo
Mutataq; stupes omnia.
Prodigus atq; bibo, fædo deuotus amori,
Et perditæ turbæ sequax.
Sed nec habet micam benè culti in mente cerēbri,
Fungus merus, merum allium.
Cur Ance hoc? dicam, bellè arbor floruit illa,
Sed fructuum nil protulit.

LIX.

*De suis in cælestem Patriam suspirijs
ad Paulum.*

Ah! dulcis ah! saccareæ, totaq; melleæ
O Patria! pectus, corq; mentemq; intimam
Ah! ah! medullas mitto tibi penitus meas,
Ad teq; semper Patria supiro aurea!
Et quando? quando mel meum, nectar meum
In te euolabo? quando felix incolam?
Heus anime rumpe claustra corporis, & abi
Abi in corusca templa stellantis poli.
Morare? quod te gluten arctius tenet?

Aut

Aut visc' (eheu!) quis te habet? quis te ligat?
Morere lacerna vilis, ô vilis Caro
Morere, nolentem jam volentemq; in polū
Ne detine animū, sed quid hoc? ubi sum? pro
Ah! procul adhuc es ô sitis mea, & fames (cul
Ite ite suspiria præite nunciij,
Ite ambulones præuij cordis mei,
Ite ite suspiria, mea ô suspiria!

Res mira Paule tibi videtur, & rogas
Sic quando *suspirare* desinam in Polum?
Spirare quando desinam Paule in solo.

LX.

Ad Crispum curiosa inquirentem.

A Nunc quadratus sit mundus, vel, Crispe, globosus
Quæstio, crede, parum est, utilis ista tibi.
Sed si tu *mundus* sis ipse in mente, rogares,
Hæc ô quàm melior quæstio, Crispe foret!

LXI.

S. L. AVRENTIUS in craticulâ.

FERREū habes lectū *Laurenti*, hunc qui tibi strauit:
Dispereat, magis ah! *ferreus* ille fuit,

S. BARTHOLOMÆVS pro CHRISTO
pelle exutus.

Nudos

N *V* *d* *os* *C* *H* *R* *I* *S* *T* *E* *T* *u* *o* *s* *p* *e* *n* *i* *t* *⁹* *v* *i* *s* *e* *s* *s* *e* *s* *e* *q* *u* *a* *c* *e* *s* *,*
Dic pro *T* *e* *n* *u* *d* *u* *s* *n* *u* *m* *l* *a* *t* *i* *s* *i* *s* *t* *e* *t* *u* *i* *t* *⁹*?

LXIII.

D *e* *C* *H* *R* *I* *S* *T* *O* *n* *a* *t* *o* *,* *à* *p* *a* *s* *t* *o* *r* *i* *b* *u* *s* *i* *n* *s* *t* *a* *b* *u* *l* *o*
B *e* *t* *h* *l* *e* *e* *m* *i* *t* *i* *c* *o* *,* *&* *R* *o* *m* *æ* *'* *i* *n* *s* *o* *l* *e* *a* *b*
A *u* *g* *u* *s* *t* *o* *v* *i* *s* *o* *.*

I *N* *s* *o* *l* *e* *ò* *C* *æ* *s* *a* *r* *P* *u* *e* *r* *u* *m* *c* *u* *m* *V* *i* *r* *g* *i* *n* *e* *c* *e* *r* *n* *i* *s* *,*
Q *u* *e* *m* *R* *o* *m* *æ* *m* *o* *n* *s* *t* *r* *a* *t* *d* *o* *c* *t* *a* *S* *y* *b* *i* *l* *l* *a* *t* *i* *b* *i* *:*
C *e* *r* *n* *i* *t* *i* *d* *e* *m* *i* *n* *S* *t* *a* *b* *u* *l* *o* *m* *e* *l* *i* *u* *s* *C* *o* *r* *y* *d* *o* *n* *&* *A* *l* *e* *x* *i* *s* *:*
P *r* *æ* *S* *o* *l* *e* *h* *o* *c* *S* *t* *a* *b* *u* *l* *u* *m* *c* *l* *a* *r* *i* *u* *s* *e* *r* *g* *o* *f* *u* *i* *t* *.*

LXIV.

E *p* *i* *t* *a* *p* *h* *i* *u* *m* *F* *u* *l* *u* *i* *j* *b* *e* *l* *l* *i* *s* *s* *i* *m* *i* *a* *d* *o* *l* *e* *s* *c* *e* *n* *t* *i* *s* *.*

H *i* *c* *s* *t* *a* *v* *i* *a* *t* *o* *r* *,* *u* *d* *u* *s* *h* *o* *c* *m* *a* *r* *i* *n* *o* *r* *l* *e* *g* *e* *.*
M *u* *r* *i* *c* *e* *n* *o* *u* *e* *l* *l* *o* *v* *e* *s* *t* *i* *e* *n* *s* *s* *e* *s* *e* *R* *o* *s* *a* *,*
V *i* *x* *è* *v* *i* *r* *e* *n* *t* *i* *,* *m* *i* *s* *s* *a* *c* *a* *r* *c* *e* *r* *e* *i* *n* *J* *o* *u* *e* *m* *,*
S *i* *n* *u* *q* *;* *p* *r* *i* *m* *a* *m* *v* *i* *x* *r* *e* *c* *l* *u* *d* *e* *n* *s* *p* *u* *r* *p* *u* *r* *a* *m* *,*
I *l* *l* *a* *R* *o* *s* *a* *n* *o* *s* *t* *e* *r* *F* *u* *l* *u* *i* *u* *s* *f* *o* *r* *m* *o* *s* *u* *l* *u* *s*
P *a* *r* *e* *n* *t* *i* *s* *a* *l* *b* *æ* *p* *u* *l* *l* *u* *s* *,* *&* *t* *o* *t* *u* *s* *P* *a* *r* *i* *s* *.*
C *u* *i* *v* *e* *r* *j* *u* *e* *n* *e* *n* *æ* *f* *l* *o* *r* *i* *d* *u* *m* *,* *s* *e* *r* *a* *s* *n* *i* *u* *e* *s*
S *p* *o* *n* *d* *e* *b* *a* *t* *,* *e* *h* *e* *u* *!* *n* *u* *p* *e* *r* *a* *f* *f* *l* *a* *t* *u* *s* *g* *r* *a* *u* *i*
(I *l* *l* *a* *R* *o* *s* *a* *n* *o* *s* *t* *e* *r* *F* *u* *l* *u* *i* *u* *s* *b* *e* *l* *l* *u* *s* *p* *u* *e* *r* *)*
F *e* *b* *r* *i* *s* *c* *à* *l* *e* *n* *t* *i* *s* *o* *r* *e* *,* *m* *o* *x* *e* *m* *a* *r* *c* *u* *i* *t* *.*

Q *u* *i* *d* *s* *t* *a* *s* *V* *i* *a* *t* *o* *r* *⁹* *a* *u* *t* *q* *u* *i* *d* *u* *l* *t* *r* *à* *v* *i* *s* *t* *i* *b* *i* *⁹*
H *e* *u* *!* *J* *u* *e* *n* *e* *n* *i* *s* *i* *s* *t* *e* *v* *i* *x* *e* *r* *a* *t* *s* *e* *d* *v* *i* *x* *-* *e* *r* *a* *t* *.*

A *d*

LXV.

Ad Paulum binæ quæstiones.

PAule rogas cur sit facilis descensus Averni
 Cur sit Paule rogas ardua in astra via?
 Nempe graues (quia terra) sumus Paule, & graue
 ima petit leuiter, celsa petit grauius. (pondus

LXVI.

Corpus humanum.

BINÂ, hominis constat præcellens fabrica parte,
 Nobilior prior est non ita posterior.
Corpus utramq; notat: Cor-syllaba prima priorem
 Posteriorem-pus syllaba posterior.

LXVII.

De eodem ad Næuolum.

IN nostro quid præcipuum sit Corpore quæris?
 Næuole, ni fallor littera trina prior.

LXVIII.

Aliud ad eundem.

HUMANUM CORPUS quid sit, vis Næuole scire?
 Veritas id * dicet littera versa tibi.
 *porcus.

LXIX.

Cura animæ & corporis ad Othonem.

Quomodo sit curanda tibi mens, quomodo corp⁹
Hoc serua. saluus, Vir bone, si esse cupis.
In curâ *Mentis* sis *Centoculus* vigil *Argus*,
Corporis in curâ sis *Polyphemus*, Otho.

LXX.

Ad Titum juvenem mulierosum.

PVlchri oculi tibi sunt Tite, ludentesq; vagiq3,
Pænè pares gemmis, pæneq; syderibus,
Non nego multa tamen Cypridos fax insidet illis,
Sed tales, dicis, quod tua Thais amet:
Ne credas, Scio ego quidnam magis in te amet illa,
Scis quid amet? *loculos*, mi Tite, non *Oculos*.

LXXI.

Ad Alaudam.

VSq3 Creatorem quia laudas dulcibus odis
Alauda, à laude hoc num tibi nomen inest?

LXXII.

S. VVENCE SLAVS mortuis sepeliendis,
Osibusq; humanis condendis operam navat.

GNauiter officium DVX pollinctoris obibat,
Effossâ condens, lugubre funus, humo.
Exangue haud timuit contingere corpus, & inde
Nimirum mortis sic memor esse suæ:
Sæpiùs & caluam tractans visuq3, manuq3,
Hæc solitus fuerat dicere verba sibi:

Falleris

Falleris in speculo si te ipsum noscere speras,
Hoc, melius teipsum noscere in Osse, potes.

LXXIII.

Mundi proffera & aduersa.

Cum mala, cum bona sint in mūdo nescio cur non
Plus mala contristant, quàm bona lætificent:
An quia quando rosam, si lædat spina, prendis,
Plus tibi *Spina* dolet, quàm *Rosa* mollis olet?

LXXIV.

*In Caium eruditum scientiâ, malum
vitâ.*

Improbus est Caius: sed pulchra scientia in illo,
Philosophus est & Theologus.
Hei! hei! portentū! malè quàm sibi conuenit, ecce
Vinum bonum, Vas pessimum!

LXXV.

Ebrietas mater vitiorum.

Huc ades ebrietas, cum sit tibi plurima proles,
Dic quæ est proximior? bina, libido, furor.

LXXVI.

Aurifossores.

Hi! Ei! crudele nefas? propriæ Nero viscera matris
Immiti ferro confodienda dedit:

Sic qui Cræſæum fodit è tellure metallum,
Certè is crudeles debet habere manus,
Nam cum noſtra parens ſit tellus, quiſquis ità hau
Illius ferro viſcera, nonne Nero eſt? (rit

LXXVII.

CHRISTVS ad hominem.

NON homo ſed vermis, Iudææ abjeſtio plebis,
Opprobriūq; hominū pro te homo fact⁹ eram,
Sustinui iſta libens, lethi quoq; triſtia, ſaltem
Perdita quæ fuerat res tua, ſalua foret.
Id tandem factum, moriendo hanc reſtitui rem,
Morte meâ tua mors victa, ſalusq; data.
Cernin' quātus amor meus in te? quid mihi reddis
Si ingratus non es, quid mihi reddis homo?
Vis dare opes? nolo. mundanos vis dare honores?
Nolo. vis dare agros? ô homo non volo agros.
Prædia? nolo. domos? nolo. palatia? nolo.
Gemmatum velles ſi dare, nolo mare.
Quid tandem vellem quæris? Te, non tua, vellem,
Si vis ergo mihi Te dare, da, ſat id eſt.

LXXVIII.

*Ad Cecilianum res exiguas nimis
extollentem.*

Res humiles nimium, quales ſunt muſca, culixue,
Verbis juſtò plus amplificare ſoles.

Lauda.

Laudasti, scio nuper apes totâ horâ iterumq;
Formicarum n hodie laudibus hora data.
Hem quid agis? rilu rem dignam, calceum adaptas
Ingentem paruo, Cæciliane, pedi.

LXXIX.

Ad Priscum Cytharædum.

Cum Cytharam pullas, cunctis es Prisce stupori,
Et laudat digitos quilibet artifices.
Nuper te audiui, vis ut laudem quoq;? certè
Non male *nugari*, Prisce videre mihi.

LXXX.

*De Lino Ludimagistro magnâ mercede do-
cente ad Quintium.*

Quod tam rara Lino Schola sit, per paucaq; limen
Illius Quinti, discentum turba frequentet,
Cur hoc? num rudis est? variâ scio pollet in arte.
An quia crudelis? placidè monet, anne docendo
Teiricus? est facilis, cur tandem quæso perhorrent
Acria docta Lini, iuvenes? quia virga timetur,
Quâ cunctos à se pellit Linus, ergone virga?
Sic est. sed qualis nosti? sanè ulmea non est,
Sed nec viminea est, quæ tandem? argentea Quinti.

LXXXI.

Preces cum lacrymis.

Quando preces Patri CHRISTVS fundebat in
Sanguineus, toto corpore, sudor ijt. (horto

O utinam saltem quando nos **CHRISTE** precamur
Ut tunc, e gemino lumine, sudor eat!

LXXXII.

*Ad Petrum iuvenem virtute singulari
præditum.*

Res inte quedã est Petre mi, quæ me trahit ad te,
Ut Magnete solet ferrea massa trahi.

Res pretiosa illa est pulchris magè pulchrior astris
Nobilior gemmis, soleq; lucidior.

Res quæ felicem facit, & facit esse beatum,

Res hominem, superâ quæ, statione locat:

Res quæ sola bona est, bonaq; omnia continet in se

Res in quâ penitus portio nulla mali est.

Res quæ nata polo, contendit in ardua semper

Abjecto nunquam sueta jacere loco.

Res est quæ mediũ est vitiorum, & utrinq; reductũ*

Mi Petre non opus est pluribus anne capis?

* Horat. epistol. lib. i. ad Lollium in princip.

LXXXIII.

Ad eundem de nomine ejusdem.

A durâ Petre nomen habes Petrâ: ergone ut illa

Tam rigidus mihi tu, tam mihi durus eris?

Absit. Sed potiùs firmo stabiliq; in amore,

Et firma & stabilis sis, volo, Petra mihi.

LXXXIV.

Ad eundem.

Sic

Sic amo te, vitæ melior, Petre, portio nostræ,
Tecum ut redire in gratiam nunquam velim.

LXXXV.

CHRISTI flagellatio.

Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores.

Psal: 128. V 3.

SupraCHRISTE Tuum fabricat gens impia dorsū
Dicea qualis erit fabrica? nostra *SALVS.*

LXXXVI.

Ejusdem Crucis bajulatio.

AH! ah! quid video? quæ moles tergo in isto?
Quid sibi vult onus hoc quod pie CHRISTE
Est lignū, scio cur. Tua sunt insignia, nempe (geris?
Credebant illi Te genitum esse *Fabro**

*Nonne hic est fabri Filius? Matt. 13. V 55.

LXXXVII.

*In Clytū multa promittentem &
nihil facientem.*

Promittis multum, nil præstas, cur ita? nempe
Plurima lingua tibi, sed Clyte, nulla manus.

LXXXVIII.

Aliud.

Plurima te spondes facturum, quid mihi quæso.
Cum faciendis est? facta ego malo Clyte.

LXXXIX.

Pallas è cerebro Jovis nata.

De nato Augusto, rectè olim si Maro dixit,

*Chara Deum soboles magnum Iovis incrementum**

Rectius è cerebro de natâ Pallade dicat,

Ecce Dei soboles magnum Iovis excrementum,

*Virgil. Eclog. 4. post med.

XC.

Ad Ancum impertinentia curantem.

Paulum irat⁹ heri meus est mihi Cinna. quid ad te

Quod tu te medium huic ingeris Ance rei?

Non est ut credis, lignorum grandis aceruus,

Sunt paleæ quæ ardent, stulte quid undâ op⁹ est?

XCI.

Ad Saltantem.

QVod manibus pedibusq; tremas & corpore toto,

Hei ! miserum ! quàm te noxia febris habet !

XCII.

De scissis rupibus à Morte CHRISTI.

IN nece CHRISTI omnis testatur petra dolorem,

Quem testetur homo, non dolor ullus adest :

Isthæc, proh superis quænam mutatio rerum !

Tunc homo facta petra est, & petra factus homo est.

De

*De Vrbe Magdeburgi expugnata ab Excell^{ma}**Herce Tillio. 9. Maj, An. 1631.***P**Ar tua Conditio est Vrbs Magdeburgica, Trojæ.

Quæ fuerat, quando perdita Troja fuit.

Inte fax gladius, mors, cædes, stupra rapinæ,

A omne Iliadis, quod fuit ante, malum,

Inte visa, fuit (Numen crudele) furoris

Parca sui cunctos euomuisse modos.

Proh dolor! in te sunt inuersa, euerſaq; cuncta,

Non Vrbs, vrbis nunc vmbra, nec vmbra ferè,

Quàm lacera! & quàm non similis sibi! quamq; tu.

Vilis, & exusto depopulata situ. (enti

Non lapis est lapidem super, & domus integra nuf-

Cuncta jacent turpi semisepulta solo. (quam

Deformi squallet formâ Vrbis grande Cadauer,

A cunctis udo conspiciendum oculo.

Verùm quæ fuerat tantorum causa malorum?

Cur tibi sic, rogo, sors exitialis erat?

Causa eadem fuerat quæ Trojæ; fæmina causa

Trojani fati, fæmina causa fuit.

Hæc quoq; causa tuæ est, Vrbs ô miseranda, ruinæ,

Sed tu turpis, ibi fæmina pulchra fuit.

Hæresis, atq; hujus cognata *Rebellio* (turpis

Vtraq;) causa tuæ perditionis erant.

Imò tui tu causa mali, tu, tu ipsa fuisti,

Tu, sed nil mirum nam quoq; *fæmina** eras.**Magd* id est puella, vnde Magdurg olim etiam Parthe-
M s nopoli.

nopolis dicta. Porro quod verè Ciues ipsi fuerint causa ruinæ Urbis huius, videatur Nicol. Heluicius in suo Cælare Victoriolo Tom. 2. pag. 150. col. 2. & Theatrum Europæum Meriani par. 2. pag. 360. col. 2. imò ipse Rex Sueciæ primariam in Magistratum Urbis reijcit in suâ Apologiâ Cur non potuerit Magdeburgo succurrere, videatur sup. cit. Theatr. Europ. pag. 362.

XCIV.

*S. VVENCESLAVS Princeps ab omni
rerum luxu alienus, ad suos
Bohemos.*

Boheme quàm beatus es
Si sorte scis uti tuâ!
Nam si *cibus* sedet, *famem*,
Et si' *leuet* potus *sitim*,
Et *arceat* vestis *gelu*,
Ab *imbre* defendat *domus*,
Boheme quid vis amplius?

XCV.

*Ede, bibe, lude, post mortem nulla
voluptas.*

MVndani dicunt *post mortem nulla voluptas*
Heus ergo *sodes* : *ride, ede, lude, bibe.*
Nunquid *falsum* ajunt? non *herculè*. vera fatentur:
Nam qui sic agit *hic*, quæ *bôna* speret *ibi*?

Mundi

XCVI.

Mundi gaudia ad Marcum.

MArce rogas cur sint exilia gaudia mundi?
In promptu causa est, Mundus hic exilium est.

XCVII.

In falsum amicum.

PRæsenti fidum cur te mihi fingis amicum,
Quem tamen absentem lædere sæpè soles?
In cute te noui nil tecum sit mihi, namq;
Candidus antèrius posterius niger es.

XCVIII.

CHRISTI in Cælos Ascensio.

QVod cælum ascendat CHRISTVS mirantur id
Hoc factū solus nil propè miror ego. (omnes
Non res mira fuit cælum ascendisse. sed inde
Descendisse DEVM, res magè mira fuit.

XCIX.

*Spiritus S. super fideles in Linguis
Igneis.*

LVceat ut mundo CHRISTI pia turba, superne
Fornacis sacris ignibus usta micat.
Sed cur verticibus summis capitum insidet ignis?
Conueniens igni est scilicet ille locus.

Mu

C.

Munusculum leuidentse.

Hæc quæ Paule tibi fero munera, parcito. nō sunt
Cara quidem, scio: sed sint modo *Chara*, sat est.

C. I.

Vulgus mendicantūm de Curtio Vitello
diuite liberalissimo.

PLebs ego vilis sum, sorti subiecta sinistra,

Dira famēs in me jus habet atq; sitis.

Morborum diues, lacrymarum semper abundans,

Solum nummosæ commoditatis egens:

Quotidie precibus dites circa obstrepo valuas,

(Nam prece non pretio quæritur ei ca mihi)

Et licet experiar Saturnos sæpè frequentes,

Vnum propitium sentio sæpè Iouem.

Is mihi Curtius est, meus is Tagus, is meus Hermes,

Ille meus Phœbus, Iuppiter ille meus.

Ille frequenti me, laccumq; meum impluit auro,

Is me sæpè hilari fronte manuq; fouet.

Ille cibatur, vestit tecto excipit ille Vitellus,

Ille famem pellit, pellit & ille sitim.

Nescit auaritiem manus aurea porrigit vltro

Quo sustentari vita caduca queat.

Sed quæ pro tantis benefactis gratia? nulla?

Imò ea quæ solita est, ut benè nempe precer.

Quid precer? hoc precor ô *vetulus* sit ut ille *Vitellus*

Et tam larga *manus*, quid precer? ut sit *animus*.

Sugge-

CII.

Crucifixus.

Svggestum Crux est, Doctor Crucifixus IESVS,
Huius Doctoris lectio, *summus Amor.*

CIII.

CHRISTI Mater S^{ma} Septem Gladijs
doloris cincta.

Quid septem gladijs petis hâc dolor improbe Matrê?
Ad mortem miseræ non satis *unus* erat?

C IV.

In Cosmum medicum garrulum.

L Anguebam nuper febrî, te Cosme vocavi
A me ut pulsa, tuâ, febris abiret, ope.
Venisti. tangis pulsum, uehementior ibat:
Inspicis urinam, multum ea rubra fuit.
Sperabam auxilium, sed tu te sede reponens
Quærebas, num quæ sint noua certa mihi.
Id mirabar ego. mox tu, vab! undiq; bella,
Bella fremunt Aquilæ, Lilia bella fremunt.
Italiam Cæsar jam venit, jam quoq; Gallus
(Cui centum lectæ millia gentis) adest.
Mantua Germano circumdata milite, scuis
Urgetur fatis, nec labat illa tamen.
A sociâ nummis, populoq; iuuatur abundè
Vicinâ, Adriacis quæ dominatur aquis.

Vrgens

*Vrgent Hispani vanâ obsidione Casale,
Quos tamen, ut perstent, spes generosa fouet.
Nè det iter Gallo citò per sua sceptrâ Sabaudus,
Viribus armatis Gallus habebit iter.
Illi jam rapuit Susam, metuendaq, fors est
Deterior, si non Lilio amicus erit.
Constans est etiam fama, & narratur ubique,
Quod Lombarda, graui peste, laboret, humus.
Proles Hispano prognata est mascula Regi,
Nuncius huc hodie Regius ista tulit.
Quod te Cosme malum? quid narras? hei mihi! frustra
Sic à me febrim pellere posse putas.
Nam medici non est verbis sanare sed herbis,
Cur ergo solùm tu mihi verba dabas?
Non te Mercurium, sed Phæbum Cosme volebam,
A facundo, agris, non venit ore, salus.
Dat manus auxilium languenti, me ergo valere
Nè jubeas aliter, tu mihi Cosme vale.*

CV.

Est otiosi vita, Mortuum mare.

CVI

Ad Zoilum.

*ZOile quid rides? scio dicis carmina nostra,
Longa vel esse nimis, curta vel esse nimis.
Scilicet es medius tu rebus in omnibus, inde
Cuncta extrema horres, & viciola putas.*

Ergo

Ergo si medium tibi sic placet, hoc precor, ut cras
Inter humum & calum Zoile sis medius.

CVII.

De quatuor Evangelistis, & quis eorum
excellentiior, ad Odonem.

Matthæus, Marcus, Lucas, quartusq; Ioannes,
Scriptores isti iunt Sacri Evangelij.
Est inter reliquos tantus tamen ultimus ille,
Quanta, Odo, reliquas est aquila inter aves.

CVIII.

VRBANVS VIII. Pont: Max: Poetarum
Fautor & Amator.

O sacra Musarum soboles, gaudete Poetæ,
Signaq; lætitiæ fronte, manuq; date.
Quantus honor vester! quæ vestra est gloria! vestros
Urbanus calamos, laudat, honorat, amat.
Hoc studio multum, multum hâc se exercet in arte,
Alati, doctas, sæpè bibens equi, aquas;
Principibus mistus Parnassi sæpè Magistris,
Conscribit sacrâ, carmina sacra, manu.
Cedit Apollo locum, pennam, auratumq; liquorem,
Et chartæ, famularis, molle ministrat ebur:
Dicens intrâ se Musarum cur ego Præses?
Vrbano melius conuenit iste locus.
Hic verè sacer est. huic cedo libenter honorem,
Cedo locum. Vrbano conuenit iste locus.

Quam

Quàm benè! si Præses Sacer est hic, ergo Poetas
Quis posthac, sacros verius esse, neget?

CIX.

*Insignia ejusdem Pontif: tres apes aureæ
in campo cæruleo.*

Cæruleo volitat mellitâ è gente theatro
(Insigne Urbani nobile) lecta trias.
Cur apis Urbano? volueris nempe ista decebat
Tantum Pastorem, namq; imitatur apem.
Mella dat, & ferit Urbanus, si fortè necesse est,
Sic Apis hæreticis, Catholicisq; Apis est.

CX.

De iisdem & alijs insignibus ejusdem.

Trina apis Urbani cur quæso insignia adornat?
Trinaq; Crux dextram, trina Corona caput?
Scilicet Urbanus numero, ut DEVS, impare gaudet
Hinc quoq; Successor taliter ille DEI est.

CXI.

*Ædificia multa ab eodem Romæ
constructa.*

Ædificat multa Urbanus cur? nempe fidelis
Ædificare omnis debet, at ille magis.

De

CXII.

*De fonte marmoreo formâ navis ab eodem,
Roma, sub monte SS^{mæ} Trinitatis (vulgò la
piazza dell' Imbasciator di
Spagna) erecto.*

QVæ nova marmoreæ surgunt miracula molis?
Quæ medias inter saxea *Navis* aquas?
Fons est. *Urbana* sudator limpidus undæ,
Fons est. at *Navis* cur, rogo, corpus habet?
Summum se meminit *Nauc'lerum Urbanus*, & inde
Officij, proprium *Navem* opus esse, sui.

CXIII.

*In Fascum totam substantiam in quærendo
lapide Philosophorum expendentem.*

QVærendo lapidem, bona sic Fusce omnia perdis,
Hem! quid agis? verè tu bona dilapidas,

CXIV.

Cypriano Venticotto Amico singulari.

Docti gloria *Cypriane*, montis,
Phæbi, Pieridumq; amor, decusq;,
Nostræ deliciae, mel, & voluptas,
Nostri cordis ocelle *Cypriane*.
Tam, natura dedit, Dijq;, felix
Et clarum ingenium tibi tenaxq;

Vt possis mediam tenere mente
Diuini Æneidem Maronis, hancq;
Er mendo sine & hæsitazione,
Linguâ promere, cum vacat disertâ.
Proh Dîj! tantane pars potest inesse
Thesauri tibi *Cypriane* tanti?
Certè dignus es (& quis in videre
Aufit) dimidius Maro vocari.
Sic te sic ego pol! vocabo posthac,
Sic omnes alij, imò si rediret
Vatum maximus ille maximorum
Hùc ad nos Maro, te libens vel ipse
Credo, *dimidium* sui vocaret.

CXV.

Ad eundem de suis epigrammatis.

SI carmè decimû, decimumq; epigramma probabis
Et tantùm placeant hæc *Cypriane* tibi:
O satis est, satis est. mala sint, nil, cætera, curo,
Dummodò sint *decimæ* mi *Cypriane* bonæ.

CXVI.

Mechanici Pragenfes conquereutes
impediri se à laboribus propter arma
contra Suecum An: 1631.

Quod galeis armare caput, circumdare ferro
Et latus & pectus, tum fulmineis bombardis

Subsert are humeros, toties sub signa coire,
 Armata, Pragæ portas, statione, tueri,
 Peruigilare dies totos noctesq, necesse
 Sit: solitos verò non exercere labores,
 Non miseris liceat tractare fabrilia fabris,
 Sæpius inceptum jam, relinquere, sæpius imò
 Distrabi opus factum, sic segnem vivere vitam,
 Horas atq, dies vacuâ traducere dextrâ,
 Durum est: hem! pereat malè Mars, ars nos iuuat, ars
 Et Bacchum & Cererem, nostræ duo numina vitæ. (dat
 Heus fratres motos quæso componite fluctus.
 Sic ne graues cælo? tantum ne laboris amantes?
 An nullam manibus iuuat indulgere quietem?
 Emollire cutis callos piget? eia querelas
 Hinc auferre DEVS* nobis hæc otia fecit.

*inuertere

CXVII.

De Bohemia ad Næuolum.

Nominibus reliquæ celebres sint Næuole terræ,
 (Vt fermè nomen sorte cuiq, datum)

Istæ à Cæsaribus, sint dictæ à Regibus illæ:

A summo dicta est terra Bohema* DEO.

* Boh siue Būb, Deus. inde in obliquo Bohem, Deum, Deo
 siue cum Deo.

CXVIII.

In lacrymosum Patriæ statum tem-
 pore irruptionis Suecorum in imperi-
 um & Saxonum in Bohemiam.

Sors deflenda tuæ miseranda Bohemia terræ,
Sors mala, sors atrox, sors fera, ferrea sors.
Hei ! iterumne premunt Lernæi monstra furoris ?
Hei patriam repetunt dogmata nigra meam ?
Diuûm sancta vorans, & rebus amica sinistris
Bellorum nutrix, hæresis anne redit ?
Hei mihi ! jam video nudati fulgura ferri
Pragæ in Catholicum triste micare gregem :
Hei manus armatur pretiosas omnis in aras,
Voluitur hæreticus per loca sacra furor.
Vera fides, cultus verus, pietasq; sacrorum,
Relligiosi homines ipseq; **CHRISTVS** abit.
Itur in exilium, duri via plena laboria
Suscipitur terrâ, suscipiturq; mari.
Sollicitantur equi calcaribus, æquora remis,
Veloci, posita est in pede, tota salus.
Sed neq; sic omnes saluantur, rustica, cunctas
Cæde frequente facit, turba, rubere vias.
O quot ! & ô quales cæsi ! potior tamen huius
Pars in claustrales acta furoris erat.
Nulla fides pietasq; viris, qui rastra sequuntur.
Hos homines potius dixeris esse feras.
Omne, per hos perdis, decus omne Bohemia. nam te
Deferit omne bonum, deserit ipse **DEVS**.
Quid iuuat ergo quod â summo sis Numine dictâ*
Si tantum *Nomen*, non quoq; *Numen* habes ?

*vide epigramma proximè superius

De

CXIX.

De temporibus nostris ad Antimum.

QVod graua Antime sint, quereris nūc tempora,
Talia sed fieri, quā ratione putas? (verum est,
Ferreā plumbea sunt, ideò graua, Antime. nam res,
Et ferro & plumbo, nunc solet omnis agi.

CXX.

*De Comite Turnio capita Rebellium de tur-
ri pontis Pragensis deponente
& sepeliente.*

DEponit capitum è turri mera Turnius ossa,
(Nam à coruis melior pulpa comesa fuit)
Noui cur id agat. non abs ratione profectò,
Nempe suo capiti sic parat ille locum.

CXXI.

Mulieres cur garrulae, ad Crispum.

INter se collisa solent simul ossa crepare:
Crispe rogas mulier garrula cur sit? OS* est.

*Eua ex costa Adami. Gen. 2. v. 22.

CXXII.

De Glabeone fure suspendendo.

SVspiciens furcam Glabeo, paulumq; moratus,
Elicuit mæstis, fera fluentia, genis:

Væ! dicens via, jam video, ardua quod sit in astra,
Inuis quàm mallet sic foret illa mihi!

CXXIII.

*In Amandum sobrium taciturnum
ebrium loquacem.*

Libera lingua tibi nimis est, dum largiter hauris,
Dum parcis vitris, est ea vineta tibi:
Scis causam? *Bacchus* quia dictus *Liber*, *Amande*,
Hinc ergo similem te facit ille sibi.

CXXIV.

Defuncti.

Post vitam hanc in *PACE* bonos requiescere credo.
Uzi Vri post vitam hanc in *pice* credo malos.

CXXV.

*Corona Spinea S. CATHARINÆ
Senensis.*

Spinosam potius mauult *Catharina* coronam,
Non male, nam *Spinis* nouit inesse *rosas*.

CXXVI.

Ad S. MATHIAM Apostolum.

Quæ trux Diue Tibi præscidit colla *securis*,
Securum, supero, fecit, in Orbe, locum.

CXXVII.

Ad S. LUCAM Evangelistam.

Scriptor eras melior, vel pictor? nescio. sed quod
(Hoc scio) *Zeuxis* eras hic, ibi *Aristoteles*.

CXXVIII.

In Clytum improbum Senem.

*U*m tibi nigra fuit coma, barbaq; furua, colori
 Huic non absimilis fuerat tibi mens Clyte, fallax,
 Et versutus eras, manibus pix plurima, linguæ
 Vulpis cauda, animo Prothæus variabilis hæsit:
 Nunc barbæ capitiq; venit color alter, in albos
 Crinis abit canos, tu nigris moribus idem
 Qui fueras ante es, fur, & parasytus, & audax
 Impostor. Vah! quæ te, diè, insania vexat,
 Si mutas mentum cur non mutas Clyte mentem?

CXIX.

--*Pacem te poscimus omnes.* Virgil. lib. 11. Æneid.

*P*ax ubi es? aurea Pax, ubi verus Pacis amator?
 Nusquã est. hei! omnis Sanguine gaudet hum⁹.
 Desertę squalleat Vrbes, usta oppida fumant,
 Impius humanis ossibus albet ager.
 Flumina, natiuum, tot mutauère colorem
 Cædibus, hinc rubeis in mare aguntur aquis.
 Sed nec adhuc tanti sitis est extincta cruoris,
 Plurima mortis adhuc (vix satianda) fames.
 Hei hei! CHRISTE iuuua. Tu verus Pacis Amator
 Tu Pax es: Pacem da bone CHRISTE Tuam.
 Hæc si sola deest, tunc desunt omnia, quamuis
 Omnes diuitiæ sint quoq; delitiæ.

Delitiosa est Pax, est diues, solaq; totum
Quodcunque est in se, continet omne bonum.
Hanc ergo da CHRISTE orbi post tot mala. namq;
Si dederis solam hanc, *omnia* CHRISTE dabis.

CXXX.

*Imbecillitas humana in aduersis equo ani-
mo ferendis ad Næuolum.*

QVod patriam, iniustis, hostis trux occupet armis,
Nostraq; possideat viq; doloq; bona :
Et quod Catholicas miles prædo expilet ædes
Suspectâ lustrans abdita quæq; manu.
Effringatq; seras, arcas : granaria cellas
Euacuet, Pragâq; euacuata vehat,
(Dum nos bursipetas inter nummiq; locustas
Næuole mordemur, fugimur, exedimur.)
Et quod in exilio dispersis ambulet vno,
Terram abjecta oculos, Spes breuiore pede.
Conquerimur miseri, sortem incusamus iniquam,
Ac in nos nimium, Numina cruda, Deos.
Sic casu hoc animus cum noster debeat *æquus*,
Est *calcitrosus*, Næuole, semper *equus*.

CXXXI.

S. VENCESLAVS, Diuo MICHAELI
Archangelo deuotus, in vigiliâ ejus-
dem, Martyrio afficitur.

Hagec: folio 72. & 73.

Ordinis

Ordinis Angelici supremo, per pia vota
Deuotus fueras WENCESILAE, Duci,
O si, aies, MICHAEL, quum mors mea lumina claudet
Reliquias vitæ ducat in astra meæ!
Sic factum, nam venit ubi lux proxima festo,
Sacrilegam frater misit ad arma, manum,
Ac illatâ vi, vitam tibi sustulit: ergo
Reliquiæ vitæ quorsum abiêre Tuæ?
Illas Dux MICHAEL optatis intulit astris,
Sic Dux Saluum Con-duxit ad astra Ducem,
Scilicet huic fuerant benè nota perièla viarum,
Saluus conductus debuit ergo peri.

CXXXII.

De ijsdem SS^{mis} Ducibus.

Est propugnator MICHAEL Ecclesiæ: & Alter
Est propugnator tuus ô Boemia fortis,
Ambo Duces nostri, præstantes viribus, at qui
Cur impugnatur, cur expugnatur ab hoste?
In promptu causa est, equidem Dux fortis uterq.,
Sed qui huius teneat, non est, vestigia, miles.

CXXXIII

Aduersæ & prospera humane vitæ.

Vitæ huius quid sunt aduersa? amplum mare. quid
Prospera? dulcia sunt flumina, sed fluida. (sunt

CXXXIV.

*Simile est Regnum cælorum, homini negotia-
tori, quærenti bonas margaritas.*

Matth: 13. V. 45.

PRetiosa cælum gemma, sed quis annulus?
Æternitas est. quis digitus? homo pius.

CXXXV.

*Orpheus à bacchantibus fæminis di-
scerpitur.*

ET mulcere suis, cohibereq3 cantibus Orphæus
Dum voluit, potuit, Tartara, saxa, feras.
Fæmineas cohibere manus nequijt tamen. ergo
Fæmina peior quàm Tartara, saxa, fera.

CXXXVI.

De Monte Vesuvio flammæ, cineres,
saxa horribiliter vomente
Mense Decembri 1631.

Ignitos ructat longè lateq3 furores,
Vertice multa uomens flammâ flumina mons.
Sulphuris exundant è tetrîs faucibus amnes,
Impediunt solitum nubila fæda diem.
Vis ingens cinerum vicinos impluit agros,
In cumulum & tumultum, quod tegit, ire iubet.
Saxa volant miseras flammata strage per urbes,
Enibrata, haud sic ab Ioue, tela solent.

Rum.

*Rumpitur horrendo tebus quassata fragore,
Et tremit, & mugit, visceraq; ima mouet.
Iurares iterum furias rediisse Gyantum,
Iurares Ossæ Pelion impositum.
Perduntur pecudes, homines perduntur, & horti,
Villæ, pagi, Vrbes, oppida, vineæ, agri.
Penè eadem fuerat, justè indignantibus astris,
Pentapolitani fæda procella soli.
Ignea quo tandem tempestas? euolat ultrà,
Ultrà progreditur, jamq; remota petit.
Heus ô mortales! quid agendum? scilicet istam
Si vultis flammam tollere, fundite aquam.*
* lacrymas.*

CXXXVII.

De eodem.

*Sanguinea inter nos gerimus dum bella tot annis.
Montes contrà nos Ignea bella gerunt.*

CXXXVIII.

Ad idem.

*Facta malè in superos tolluntur Amore, dolore (mo.
Hinc flammâ & Cinerem, Mons, tibi, mittit, ho.
Flamma Amor est. Cinis est dolor. ô homo pro malè
Vt superos places, fac doleas & ames. (factis*

CXXXIX.

*De alio Monte in Russia sanguinem
fundente.*

Tanta

Tanta à Christiadis vis est jam fusa cruoris,
Humano tantum sanguine terra madet:
Digerere ut nequeat, quod tot potauerat annis,
Hinc se per vomitus euacuare cupit.

CXL.

Gloria in excelsis DEO, & in terra pax &c.

Luc: 12. V 14.

O Tempus felix! ô pacis amabile tempus!
Delapsa est Orbi quando superna salus:
Astra choris cunctisq; tonis hoc Gloria lætè
Cantabant, orbi Pax quia nata fuit.
Quid nunc? bella fremūt, ardent bella, horrida bel-
Nulla est, Pax orbi, Gloria nulla DEO. (la
Sic hæc oda olim quæ cantabatur in omni,
Hei! cantari vello jam nequit illa tono.

CXLI.

De Anno nouo 1632.

Ardentem bellis prodiit nouus Annus in Orbem,
Speramus fore felicem, terrisq; quietum,
Nec frustra, numero est trigesimus atq; Secundus,
Fors melior Primo nobis erit iste Secundus:
Et quia habet numerum, cum nostro Cæsare, eundem
Qualis FERNANDVS* talis reor hic erit Annus

* Ferdinandus II. Rom. Imp. à bonitate & Clementia
vbique prædicatus.

Homo

Homo quid?

Massa terra, somnium, pulvis, dolor,
 Unda fugiens, faxq; lucens paululum,
 Bulla, fanum, vasculum testaceum,
 Vermis esca, pus, cinis, fumus, vitrum,
 Spuma, ludus sortis, & pictum lutum,
 Aura, spoliū mortis, & merus vapor,
 Flos, fauilla, cera, putredo, nihil,
 Semper, hostis ipse sibi contrarius,
 Tenue filum, fax, cadauer, & pilus,
 Est Umbra, ventus, finis, hospes, viua mors,
 Lacerā naui, prater-est volans auis,
 Alga vilis, putre pomum, cassa nux,
 Fragile speculum, debilisq; fabrica,
 Viride folium, fabula, & corruptio,
 Tela Arachnes, carcer, herba, guttula,
 Musca, spica, stipula, Parcarum seges,
 Vrna fletus, & ruinosā est domus,
 Instabilitas, est Viator transiens,
 Phlegma, sputum, canna, phantasma, & culex,
 Sordium olla, graue onus est ipsi sibi,
 Fator, horror, vanitas, est deniq;
 Saccus miseriarum & Cloaca stercorum.

CXLIII.

Forma bonum fragile est. Ouid.

Ad puellam speculo addictam.

Qualis forma tua est? queris. vis noscere? quale
Hoc *speculum*, talis *forma*, puella, tua est.

CXLIV.

S. MARTINVS Miles.

STrenuus haud miror fueris quod Martis alumn⁹
MARTINE â Marte hoc, nam tibi, nomen inest.

CXLV.

*Ad Imaginem S. PETRI Apostoli claves
tenentis, amico dono datam.*

VT Petrus â celso *Claves* tenet æthere : *claves*
Sic â corde meo tu quoq; Petre tenes.

CXLVI.

Veritas ubi apud Septentrionales.

REs hominum ridens puteo latitare profundo
Censebat, *Verum*, non malè Democritus :
Nos censemus idem, tamen hoc discrimine : *Vini**
Hic ut sit puteus, nolumus ut sit aqua.

* In vino veritas Erasmi. in adag.

Ejusdem

C XLVII.

Eiusdem anagramma ad Flaccum.

*V*s scire Flacce sancta Veritas quid sit ?

*I*d nomen ipsum denotat, sed inuersum:

*I*nuersa nunc est nempe Veritas : nam si

*D*icunt quid homines, dicta non cape ut dicta,

(I) Flacce Ver(-)tas. ista Veritas nunc est.

CXLVIII.

Focus Germanorum ad hospitem.

*G*ermani sumus, ad mensas accedito tutè:

*F*initis, fuge, nam tunc sumus Alle-mani.

CXLIX.

In quendam Poëtastrum.

*C*asta placent, impura jubes procul esse, tuisq,

*C*arminibus, non vis, insit ut ulla Venus.

*E*xemplar misisti ad me, quo scilicet illis

*I*udicij nostri vota probata darem.

*V*t vidi, ut legi, risu fermè illa rupi,

*T*am malè compactum, tam rude carmen erat.

*N*il ibi conditum, lepidum nil, nil ibi salsum,

*E*rgo iudicium mox ego tale dedi :

*C*asti sunt versus, sunt carmina (non ego) pura,

*S*ed nec inest illis ædepol ! ulla Venus.

Ad

CL.

Ad Attalum doctum, Veneri deditum.

Attale mentitur, qui te otia dicit amare,
 Hoc ego, ne mendax sit mea lingua, nego.
Perdius & pernox nam gnauiter Atrale veritas,
 Post thalamos, calamos, post calamos thalamos.

CLI.

*In Symbolum cuiusdam. Quod supra
 me nihil ad me.*

Non tibi sunt cæli, non sunt cælestia cordi:
 Nil mirum ergo quod hoc symbolon ore geras

CLII.

Romulus fratricida.

Sacrilegum, fratris demergit in ilia, ferrum
 Romulus. hoc factum quis putet esse hominis?
 Esse lupi, credo. causa est, nam si Lupa paruo
 Lac dederat, fieri debuit ille Lupus.

CLIII.

In Lesbiam parcissimam feminam.

Tres tantum Parcas veteres dixere Poëtæ,
 His addi meritò Lesbia, quarta potest.

Ananus

CLIV.

Avarus insatiabilis.

Quò magis accipit, hòc minùs exsatiatur avarus;
Gnarus an est Orci? nam facit Orcus idem.

CLV.

*De Resurrectione CHRISTI ad
religiosos.*

Victor ouans surgit, Victor Phlegetontis IESVS,
Qui tribus, in terræ ventre diebus erat.
Gaude Sacra cohors, frontemq; exporrige: tādē
Post tenebras lux, post nubila Phæbus adest.
Cantibus indulge. quid cessas? (sic decet) imple
Corde precante polum, voce sonante chorum.
Dic *Alleluja* lætum bis, terq;, quaterq;,
Hic alia haud promi lætior oda potest.
Donec eris superos inter sublata choraules,
Alleluja aliud tunc benè læta canes.
ò Vtinam Cantoris ibi quoq; munere fungar!
Sint licet *Alti* aliq, *Bassus* ego esse volo.

CLVI.

S. VVENCESLAI miracula etiam ad exte-
ros delata, quinquaginta viros, & quinq; supra tri-
ginta mulieres è Galliâ excinēre, qui omnes varijs op-
pressi morbis, per merita S. Principis sanitati pri-
stinæ sunt restituti. Hæc: in Chron:
Bob: An: 943. fol: 78.

NON solum *Patriam* ornabant miracula *Diui*,
Exoticas etiam sed petiere plagas :
Quinquaginta oculis captos, linguâq; carentes
Gallia præ reliquis miserat inde Viros,
His se trina decas mediæ super addita junxit
Alterius sexûs, ægra manu, orba pede :
Huc ergo postquam ventum feliciter, omnes
Ad *Sanctum* factâ, conualuere prece :
Cæcis mox visus redijt, mutisq; loquela,
Surdus auditus, debilibusq; vigor.
Sic iuuit Gallos *Dux Czechicus* : illicò salui
Ad proprios possent ut repedare lares.
Quæ Te *Diue* olim *Galenum* *Gallia* sensit,
Huc ades, en mala nos *Gallica* multa premunt.

CLVII.

Suspiria Iuuenis tentati ad *Sam* Virgi-
nem Stellam suam.

Ignis caste mea noctis, quâ sordida torpet
Mens, omnem dudum penè perosa diem :
Huc radium rogo flecte tuum, tenebrasq; nocentes
Exime, meq; Tuâ luce *MARIA* bea.
Imperium ruit in mortis mea cæca voluntas,
Et perit, auxilium, ni pra Virgo, feras.
Fer rogo, nam mera sum, mera nox, densissima nox sum,
Nec mihi Sol ullus, luna nec ulla nitet.
Tu mea lux niteas, mea fax, mea flamma *MARIA*,
Tu mihi Sol meus, & sis mea Luna mihi :

Quod

*Quod si nec Sol, nec potis est, ut sis mea Luna,
Stella meo Cordi, fixa sed, esto, sat est.*

CLVIII.

Responsio Virginis.

*VT sim Stella tuo, Sol ut sim, Lunaq; Cordi,
Mi Iuuenis cælum lit Cor ut hoc, opus est.*

CLIX.

*Ad Effigiem Seren^{mi} & Potentiss^{mi} Regis
Hung: & Bohem: FERDINANDI III. (nunc
Cæsaris) exsculptam, & dono datam ab Augu-
stinianis discalceatis 1635.*

*NVdipedes Augustini Monicaq; Clientes,
FERNANDE, hæc nostrâ, sculpsim⁹ era manu.
Sic habitumq; geris, sic os, oculosq; genasq;,
Ne quidquam desit, nos quoq; Corde gere.*

CLX.

*Ad effigiem Emin^{mi} Cardinalis CY-
RIACI Roccij Nuntij Apostolici, ab eisdem
An: eodem.*

*CYriace, era, Tuos, damus hic, referentia, vultus,
Pars, qui Augustini de grege, parua sumus.
Si maior potius nostro Te pectore, sculptum,
Sculpta etiam Tibi sic pectora nostra damus.*

CLXI.

Amor Nummus.

O Mnia vincit Amor. Sed nummus vincit amorē,
 Quid mirum, cū sit jam quoq; *nummus amor*?

CLXII.

Avarus.

Aut quia *rure*
 Infodit aurum
 Aut quia *rura*
Ruribus aucta

Ardet habere,
 Scilicet inde
 Semper *Aua-rus*.
 Nomine, req;

Definit in *rus*.

CLXIII.

Mors pia.

E St nobis moriendi mens. pro patriâ, amicis,
 Atq; Dijs vitam fundere nonne pium?
 Sic veteres. at nos morimur pro Cælo, inimicis,
 Et CHRISTO. illud, dic, an magis hocce pium
 (est?)

CLXIV.

Lacrymæ amoris.

D Vra meum cor est glacies. hūc ignis amoris
 Hūc ades, ex glacie hāc, mollis ut unda fluat.

CLXV.

Verbum Caro factum est. Ioan: 1, v 14.

Verbum

Verbum incarnatum est in purâ Virginis aluo?
Quod Verbum? IESVS, ergo MARIA liber.

CLXVI.

Ad insignia Emin^{mi} & R^{mi} LAUDIVII
Cardinalis Zachariæ Protectoris
Ordinis S. P. Augustini

Mellistrina parens, agnus, Leo, palmaq; florens,
Et Rosa (veris amor) sena, globusq; triplex,
Quid sunt Laudiui? Virtutum signa Tuarum,
Quæis Tua Mens mirum nobilitata nitet.

Signat Apis dulcem, mansuetum Te facit Agnus,
Victorem fortem, Palma Leoq; notant:

Quid Rosa? quidæ globus? nempe est Tibi nomen
Vt Rosa, magnūq; hunc replet odore globū* (odorū
*mundum

CLXVII.

De iisdem insignibus in particulari.

De AGNO & LEONE.

Quam benè conueniunt, & in unâ sede morantur
Hic Leo Quisq; (ô res prodigiosa!) simul
Hoc quid Laudiui junctum vult par ita? Vires
Conciliatruas dicit inesse Tibi.

CLXVIII.

De Apibus & Rosis.

Est Apis, est flos hic Laudiui, quàm benè! metta
Virtutum quis Te posse creare neget?

Sic foret o utinam liber hic flos dulcis, eumq;
Qui legit, o utinam, sic foret omnis, *Aps!*

CLXIX.

De Palma & globis.

Q Volibet ut lusu præbet victoria palmam,
Est sua, victrici, sic quoq; palma pilæ.
Est pila *Laudini* mundus lusoria: ludis
Et vincis mundum, num benè palma Tua est?

CLXX.

*De Nomine ejusdem Emin^{mi} Cardin:
Laudinij.*

N On Te *Laudini* laudo, scelus! ah scelus! ergo
In Te quod laudem repperione nihil?
Absit. nūquid ob hoc, major sis laude quod omni?
Aut ego, quam ut possim, Te celebrare minor?
Non ideo, (quamvis ideo) cur ergo? videris
Nomine de proprio laudis habere satis.

CLXXI.

**Ad CHRISTVM Resurgentem
à mortuis.**

*Surge Triumphator Leo fortis, surge, gehennæ,
Victrici, prædas eripe, tolle, manu.*

Tollis? nil mirum. mitis quod scilicet Agnus
Egisti, * hoc etiam nunc Leo fortis agis.

* ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi.
Ioan. 1. v. 29.

Ad

Ad B^{mam} Virginem Deiparentem.

VIRGO Regia, Mater alma salue.
 Matrum maxima, Virginumq; summa,
 Terrarum Decus, & Decus polorum,
 Ædes aurea Numinis tenelli,
 Sedes gemmea Principis superni,
 Felix Bajula IESVLI Puelli,
 Salve fulgida Trinitatis aula.

Quæ mens, dic, fuerat Tibi MARIA,
 Cum coràm aspiceres DEVM Puellum
 Natum ventre tuo, Tuoq; potum
 Lactis flumine, de Tuoq; collo
 Grato pondere pendulum, Tuisq;
 Tractatum manibus, sinuq; fotum?

Quæ mens tunc fuerat, labella quando
 Infans ille DEVS, Tuis labellis
 Affixus dabat, & manu papillam
 (Casto nectare turgidam papillam)
 Paruo sedulus apprimebat ori?
 Et ludens gremio, caput tenellum
 Niues pectoris inter occulebat?

Et quando oppositam, facis gemellæ
 Bino arcu, faciem tuam petebat?
 Certè tunc facies peribat illa.

Et cum deniq; blandus istam & istam,
Eclypsi placidâ, facem, jubebat
Nictare intenebras sopor, Tuorum
Inter (scilicet hic thorus decebat)
Puluinaria bina brachiorum?

Edic quæ maria ôMARIA, mellis
Vndabant Tibi, quoue mergebâre
Mater gurgite sacchari affluentis
E dulci intuitu DEI Puelli?

O quæ flumina nectaris superni
Sorbebant tua sensa? dic, Tuumq;
Quo dulcore, cor ebrium madebat?
Non edicere & eloqui videris
Vilo posse modo, scio, fauores
Tantæ lætitiæ, potis nec vlla
Effari Tibi, quæ fuit Tua illa
Mens, tanto agmine facta gaudiorum,
Et dulcedine, plena, tantâ amorum,
Et tanto ebria melle tot saporum,
Tantumq; natans mari bonorum!

Soli sunt oculi, silente linguâ,
Qui produnt liquidas, voluptuosi
Cordis, delicias, frequente nimbo.
Ex his gutta cadens genas per ambas,
(Fallor, gemma cadens, rosas per ambas)
Ah! quantum loquitur! quot intus abdat
Pectus flumina nectaris superni!

Vna, flumina tanta, gutta prodens.

Sed jam define VIRGO lacrymantis
Testimonia ferre plura ocelli,
Diuinæ ambrosiæ Tuum Cor intrà
Iam quot sint MARIA, ó MARIA scimus.

CLXXIII.

S. MARTINVS & GEORGIUS.

Hoc par Sanctorum Sanctos supereminet omnes,
Hi duo sunt equites, sunt reliqui pedites.

CLXXIV.

In Mævium avarum.

LArgus opum Mævies, nummis arca ebría turges,
Multusq; Cræsus tibi fatigat sacculos.

Aurea pocula sunt, argentea sunt tibi Mævii,
Et pota Tyrio lana bis rubet cado.

Mille maronæo spumant tibi dolia Baccho,
Plenisq; pingues mugiunt stabulis boves;
Sed cum tanta tibi sint, tu nihil uteris horum.

Et inter istas, Codrus es sordidus, opes.
Nam miserè vivis, macra est tibi mensa, focusq;

Est unda potus, mucida est Ceres dapis.
Quotidianæ hæc sunt, at lautas quando parare

Putaris epulas, Paschatis festa die,
Aut Nati CHRISTI, tunc sunt obsonia pulres,
Ynciaq; duræ bubulæ, crudumq; olus.

*Vestem si spectro, detrita est pennula, per te
Sarta & refarta plus minus sexcenties.
Hem ! miser es Mæui, sed quæ mala suadet Erynnis
Medijs in undis esse sponte Tantalum ?
Dispereas, imò viuas, nam dignus es, opto
Opto tibi Mæui, dignus es, viuas diu.**

* Pub. Syr. Avaro quid mali optes, nisi ut vivat diu ?
(vivit enim miserrime).

CLXXV.

In eundem.

GRandes diuitias, argenti pondera & auri,
Regna tibi Mæui Dis sua pænè dedit.
Tu quasi nil habeas, parca est tibi dextra tenaxq;,
Spontèq; fis (felix dum potes esse) miser.
Scilicet es paruo contentus, sæpèq; nullo,
Nam tenuis cultus, cænaq; macra tibi,
Vix obolo prandes & cum sit multa supellex,
In mensam prodit (quod scio) nulla tuam.
Et cum deniq; opes Cræfæq; sint tibi Mæui,
Inter Cræseas, es tamen Irus, opes.
Ut benè cui facias, rarum ! nam pellis inanem
E laribus, si quid poscit inanis egens.
Nummos vicinus si mutuò quærat amicus,
A te pro nummis nonnisi verba refert.
Debita fors repetat si justè creditor æra,
Nulla, unquam quæ des, æra, ais, esse tibi.

Sed

Sed benè quod nulli facias, nil Herculè miror,
Nam tibi si *malus* es, cui *bonus* esse potes? *

* Eccles. 14. v. 5. qui sibi nequam est, cui alij
bonus erit?

CLXXVI.

Infans prodiens ex utero matris.

A Nne diù nōstro, quæris, viuat in orbe?
Nolle cupis? *paruum* quod viuitur est *mo-*
mentum.

CLXXVII.

In Atticum indoctum & loquacem.

CUm perpauca scias, blateras tamē Attice multa,
Sic impleto, vas, tinnit, *inane* magis.

CLXXVIII.

Ad Næuolum podagricum.

O Tia care cupis, cupis otia Næuole semper,
Næuole habes *podagram*, num satis *Oti* habes?

CLXXIX.

Dicere & facere ad Paulum.

PLurima non facimus quæ dicim' optima Paule,
Sic bonus *Orator*, sed malus *actor* homo est.

Urbes

CLXXX.

In Marinum promissis liberalem.

SÆpè darem dicis, nec das, semel obsecro da rem,
Vt sic sint ad rem, verba, Marine, tua.

CLXXXI.

Ad pigrum.

HEus piger ad templum, nūquam citò, quod scio,
Ex templo ex-templo, sed, scio, sæpè soles. (pergis,

Vrbes quædam Italiæ celebriores.

CLXXXII.

ROMA.

ROMA Vrbes cunctas tantum præcellit in Orbe,
Quantum præcellit cuncta creata DEVS.

CLXXXIII.

De veteris ROMÆ admirandis.

QVid fuerit dignum visu Romæ? hoc quod in
(orbe

Est dignum, namq; hâc Orbis in Vrbe fuit.

CLXXXIV.

NEAPOLIS.

SI mihi Nobilitas propria est. (a) est jure: vel uno
Nam de Verme fatis (b) Nobilis (c) esse queo.

(a) Napoli gentile (b) bombyce (c) jam enim ferè quæ-
ritur Nobilitas in bombycinis vestibus.

CLXXXV.

Puteolorum miranda.

HEus ades huc, seu sis Medicus, seu Philosoph^{us} sis,
Hic miranda satis, quæ mediteris, habes.

CLXXXVI.

*Caietæ rupes scissa tempore Crucifixionis
Dominicæ.*

Visu Caietæ quid dignum? plurima digna
Sunt: sed præcipuum dicere penè pudet.
Quid tandem? dicam. naturâ durus, IESV
(Hei mihi!) quàm mea Mens, mollior est tibi
(Mons.

CLXXXVII

ASSYSIVM.

AVt Clara est Vrbs hæc, aut nulla est herculè, quip
Sol Franciscus ei, Lunaq; Clara præest. (pe

CLXXXVIII

Laureti ædes sacra.

NVminis hæc domus est, domus est hæc Virginis,
Orbi damnato prodiit alma salus. (vnde
Qualiter hanc laudem condignè, nescio, verbis
Non his humanis, est opus Angelicis.

Ad

CLXXXIX.

Ad iconem ædis ejusdem supra mare,
quam Angeli gestant, insidente
ei Virgine cum Puero IESV.

En Mare. quid portum cunctaris? nubila terrent?

Stella maris contrà Solq, Puellus adest.

Nautam quæris? adest. & adest Scapha, pergito tut'

Quis Nauta? Angelus, & quæ Scapha? sacra dom'

CXC.

Ad eandem sine Mari.

L Aureti reliquis placeat sacra fabrica: suprâ,
Plvs mihi, quæ residet, fabrica vna placet.

CXCI.

Anconæ Portus.

VT sum Laureto, sic sum quoq; proxima lauro,

Certamen si Vrbes inter inire velim:

Accedat reliquos portus humana carina,

Digna ego ut accedat Cymba superna meum.

CXCII.

Ravennæ & Arimini vetustas.

VRbibus Italiæ sunt è Senioribus ambæ,

Inde meo versu neutra tacenda fuit.

Namq; nefas juvenis censetur grande patrare,

Si priuare Senes debito honore velit,

CXCIII.
VENETIÆ.

Venetiarum si vellet quis dicere laudes,
Is ligna in syrias, in mare ferret aquas.
In cælum Stellas, in vastum littus arenas,
In Maium flores, in Februumq, nives.
Est Urbis tantæ tanta excellentia, tanta
Forma, decus, Publicæ, tantus amorq, rei:
Vt de his condignas si capero dicere laudes,
Me ad Primam* nunquam posse venire sciam.
*In officijs laudes ante Primam.

CXCIV.
GENVA.

Ad fremitum torui sedeo tutissima ponti,
Ponti quem medio terra fouet gremio.
Si de diuitijs discepraretur in Orbe
Italico, certè lis mea certa foret.
Et si quæstio fors de libertate daretur,
Hic etiam certè lis mea certa foret.
Nobilitas, gentisq, nitor, domuumq, venustas,
Hæc bona sunt quarto propria nostra modo.
Quid sequitur nisi quod deberent cetera supplex
Coram me Genuâ, flectere Regna Genu?

CXCV.
MEDIOLANVM.

Est

Est *Mediolanum* diues, magnumq; , potensq;
Hinc tantus, tantæ est *Urbis*, amator *Iber*.

CXCVI.

B O N O N I A.

OMnigenis floret præclara *Bononia* Musis:
Vix est in *Latio*, doctior, *Orbe* locus.

CXCVII.

F L O R E N T I A.

Sum caput *Hetruriæ* rectè *Florentia* dicor,
Nam decet ornatum floribus esse *Caput*.

CXCVIII.

S E N Æ.

Dona duo fortuna *Senis* indulgit amica,
Dona peregrino grata cuiq; viro.
Quæris sermonem purum, linguæq; nitorem?
Et pura, & nitida, est *Itala* lingua *Senis*.
Hic cæli miris facies, ærque salubris,
Hinc si vis *Sanus* viuere, viue *Senis*.

CXCIX.

T I C I N V M seu **P A P I A.**

TICINI viuunt Musæ, huc concede scholaris,
Si patriæ cupias utilis esse tuæ:

Seu

Seu rudis es, faciet TICINI te Schola doctum,
Seu *Truncus*, fies hinc quoq; *Mercurius*.

CC.

P A R M A.

CAseus est sapidus *Parmæ*, sapidumq; butyrum,
Quisquis es esuriens, hinc peregrine veni,
Vrbem laudabis, nec delectabere carne,
Nec sapiet pullus nec vitulina tibi:
Haud metuenda fames, est Caseus. optima certe
Arma hæc, contra omnem, sunt tibi *Parma* famẽ

CCI.

P L A C E N T I A.

TV quoq; sis nostro laudata *Placentia* versu,
Displiceant reliquæ, tu mihi sola places.

CCII.

Ad insignia DD. Squarzonum Nobis
lium FERRARIENSIVM, habentium Virum
diserpentem leonem, cum sole splenden-
te suprâ, & arbore malorum
granatorum.

SYmbolon est Sapientum Sol, Leo magnanimorum,

Hoc stips Squarzonum vendicat alma sibi:

Magnanimi, sapientes sunt; & Apollinis arte

Et Martis præstant, ense, libroq; pares.

P.

O pace

O pace, & bello felix Urbs fidere tali!
En ut utrinq; illi Solq; Leoq; fauent!

C CIII.

Aliud.

Fortia facta Virum quid sunt si illustria non sunt?
Certè Squarzones, illud, & istud, habent:
Fortia facta hic sunt, fortis Leo, fortior Heros,
Sed qui hæc illustret Sol quoq; fortis adest.

CCIV.

Transitus familiæ Squarzonæ Me-
diolano Ferrariam.

A Mediolano Ferraria non ità pridem
Traxit Squarzonæ, stemmata clara, domûs:
Quàm benè! jam proprijs, qui flos emarcuit, hortis,
Transplantatum alibi nobile germen alit.

CCV.

Votum Ferrariæ Urbis pro incremento stir-
pis Squarzonæ.

Maeste age Squarzonæ stirpis generosa propago,
Semen es? hic, ex hoc semine crescat ager!
Flos es? ex flore hoc hic fiant plurima prata,
Arbor es? ô sit ab hac Arbore, sylva mihi!

Ad

CCVI.

*Ad arborem Gentis ejusdem malorum
granatorum.*

GErmina (quis credat?) tua felix fausta;q; planta,
Mala licet sint, non sunt tamen illa mala.

CCVII.

Ad tumulum **FRANCISCI Squartio-**
nis Viri armis & literis illustris
Civis Ferrar.

FRanciscus jacet hic, tuus ô Ferraris civis,
— *Claro Squarzonum stemmate grande decus.*
Belliger in vitâ fuit hic, & doctus: utramq;
Callens, doctæ, artem, belligeræq; Deæ:
Et tamen heu! jacet, ab! unam non calluit artem
Euadendi atram lethiferamq; Deam!

CCVIII.

Epitaphium Joan: Alphonsi Squartion.
Hâc bonus Alphonsus Squarzo jacet abditurnâ,
Laurea, cui circum tempora juris ijt.
Ecce suis, quod sperabat, mors addidit illum,
Quid mirum? nil Spe hâc certius esse potest.

CCIX.

De binâ obsidione Prage ab hoste **Paniro**
Anno 1639. die 30. Junij & 27. Octobris cuius
eventus non ex voto cessit.

P Anirus peteret nostram, dum Marte, Triurbem,
Ad furcam primo constitit ille loco:
A furcâ sperabat opem, nihil attamen egit,
Hostem speratâ furca fetellit, ope:
Transijt ad Stellam, meliora sub omine stellæ
Sperans sed melius nec tamen omen erat.
Quid faciat? quamuis miser experiatur vtrumq3,
Sed neq3 furca iuuat sed neq3 Stella fauet.
Macte Heros! nequit ad Martem se furca iuuare?
Ad furcam poterit Stella fauere tibi.

CCX.

De eodem.

T Ot mala cur fecit, exdes, cladesq3 tot olim
Panirus? * πονήρῳ nomine req3 fuit.
* malum siue demon.

Conclusio ad Zoilum.

V T nostros edam, suades mihi Zoile versus,
Noui cur, ut tu nempe habeas quod edas.

Binum elogium parthenicum, hen-
decasyllabis ac elegis epressum,
alterum.

Immaculatæ Conceptioni.
alterum

Fau.

Faustissimæ Annuntiationi
MAGNÆ MATRIS VIRGINIS
dicatum,

De Immaculatâ Conceptione

super illud Cant: 4. v. 7.

Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.

*Tota est pulchra MARIA tota, tota,
Est formosa nimis MARIA tota,
Et est pulchra MARIA tota, tota,
Imò ipsissima pulchritudo tota. (chrum est.
Pulchrior est super omne quod in rerû ordine pul-
Pulchrior illa polo, pulchrior illa solo est.
Pulchrior est sole, etsi sit pulcherrimus ille,
Pulchrior est lunâ, pulchra sit illa licet.
Pulchrior est stellis, perpulchræ sint licet illæ,
Et si quid stellis pulchrius æther habet.
Pulchra est tota MARIA pulcha tota,
Et est grata nimis MARIA tota,
Et est pulchra MARIA tota, tota,
Imò ipsissima pulchritudo tota.
Pulchrior est picto formosis floribus horto,
Floribus etsi quid pulchrius hortus habet.
Sitq; licet rosa pulchra, tamen Rosa pulchrior illa
Seu certare velit sanguine, siue nive: (est,*

Candidior, rubicundior est, Rosa nostra MARIA,
Seu placeat candor, seu magis ipse rubor:
Vincit utroq; rosam, seu nix sit, seu, rosa, sanguis,
Et sit odora licet, vincit odore rosam.
Pulchra est, pulchra MARIA, pulchra tota,
Et decora MARIA tota, tota,
Et est pulchra nimis MARIA tota,
Imò ipsissima pulchritudo tota.
Pulchrae sunt viola, violis est pulchrior illa,
Lilia pulchra placent, sed magis illa placet.
Pulchrior est calthâ, thymbrâ, niueisq; ligustis,
Pulchrior est formâ, blande amaranthe, tuâ.
Pulchrior est pulchro, culto, vernanteq; campo,
Est paradysiaco pulchrior illa loco.
Tota est pulchra MARIA, pulchra tota,
Est decora nimis MARIA tota,
Et est pulchra nimis MARIA tota,
Imò ipsissima pulchritudo tota.
Pulchrior est auro, quamvis nil pulchrius auro
Creditur esse, auro est, pulchrior illa, tamen.
Pulchrior est albo, flauentis fratre, metallo,
Aut istis, si quid pulchrius, orbis habet.
Pulchrior est gemmis, conchis, rubeisq; lapillis,
Aut istis, si quid pulchrius, Indus habet.
Pulchra est tota MARIA, tota, tota,
Et est pulchra nimis MARIA tota,

Est pulcherrima Virgo tota, tota,
Imò ipsissima pulchritudo tota.
Non sic est pulchrum quod rerum continet ordo,
Qui maculet naus rem, quasi semper adest.
Nubila Sol patitur sua, sit pulcher licet ille,
Et luna eclipsin, quam patiatur, habet.
Nec pulchrae stellae caelo ardent semper, earum
Quae fax nocte nitet, deficit illa die.
Tota est pulchra MARIA tota, tota,
Formosissima Virgo tota, tota,
Ah! nulla est macula hicce nulla, nulla,
Et labecula nulla, menda nulla.
Non sic est pulchro flos nascens pulcher in horto,
Et si pulcher sit, verme subinde perit.
Et regina licet florum rosa pulchra sit, eheu!
Saepius à blattis roditur illa rosa.
Candida quamvis sit, rubicundaq; saepius ungue,
Candor hic atq; rabor depopulatus, abit.
Ambrosium quamvis etiam jaculetur odorem,
Exspirat, rigido, hic, ab lōne tactus odor.
Contrahit & sua nix, maculam, sanguisq; potenti
Si fors ledatur sole, vel imbre, caput.
Non sic non MARIA, est decora tota
Est pulcherrima Virgo tota, tota.
Ah! nulla est macula hicce nulla, nulla.
Et labecula nulla, ruga nulla.

*Pulchrae sunt violae, tamē ha violantur ab Austro,
Et saevus Boreas lilia pulchra necat.*

*Sic calthae, thymbræ percunt à dente caprarum,
Sic quoq; coguntur pulchra ligustra mori.*

*Sic amaranthe tibi fert cladem bruma frequenter,
Ipse nec est labis, campus amēnus inops,*

*Quin paradysiaci loca sunt polluta vireti,
Peccato Eva tuo, crimine Adame tuo.*

Non sic non MARIA, est decora tota,

Est formosa MARIA tota, tota,

Et nulla est macula hicce, ruga nulla,

Et pollutio nulla, menda nulla.

Creditis esse nihil pretioso pulchrius auro?

Ecce suam scoriam, quā vitietur, habet.

Et sua fax est argento, reliquisq; metallis,

Est sua cuiq; (licet parvula) menda rei.

Gemma nec ipsa suā, nec concha, rubensq; lapillus

(Pulchra licet sint haec grataq;) labe carent.

Non sic non MARIA, est decora tota,

Et est pulchra nimis MARIA tota,

Est pulcherrima Virgo tota, tota,

Formosissima Virgo tota, tota.

Et nulla est macula hicce, menda nulla,

Et labecula nulla, nulla, nulla.

Est pulcher polus, est solum MARIA

Pulchrum, Lunaq; Solq; Stella pulchra,

Est

Est pulcherrimus hortus, estq; pulcher
Flo:, & est rosa, liliumq; pulchrum. (stru,
Pulchra MARIA nimis viola est, pulchrūq; ligu-
Pulchraq; caltha nimis, pulchraq; thymbra nimis
Pulcher et est amarāthus, et est pulcher paradysus.
Pulcher et est campus, nostra MARIA nimis.
Est aurum pulchrum, est argentū pulchra MARIA
Pulchraq; cōcha nimis, pulchraq; gemma nimis.
Et lapis est pulcher pretiosus nostra MARIA,
Et demum pulchra est omnia pulchra super.
Tota est pulchra MARIA tota, tota,
Est formosa MARIA tota, tota,
Et est tota decora tota, tota,
Est pulcherima Virgo tota, tota,
Imò ipsissima pulchritudo tota.
Absq; originis est nota creata,
Defectu sine, & absq; labe primā,
Peccato sine criminisq; nūuo
Infelicitis Eux, est MARIA facta.
Hinc in Virgine ruga, menda, nulla,
Et labecula nulla, nulla, nulla,
Est purissima tota, tota, tota,
Est Sanctissima tota, tota, tota,
Est suavisima tota, tota, tota,
Est blandissima tota, tota, tota,
Candidissima, tota, tota, tota,
Formosissima tota, tota, tota,

*Serenissima tota, tota, tota,
Et dulcissima tota, tota, tota,
Est pulcherrima Virgo tota, tota,
Imò ipsissima Pulchritudo tota.*

De faustissimâ
ANNUNTIATIONE
in quâ SS^{ma} DEIPARA

*Omniū Creaturarum salutatione
honoratur.*

Virgineam canimus cælo applaudente salutem,

Quam Gabriel, superâ missus ab arce tulit.

O bis, ter, quater alma salus! bis terq; beata!

O vicibus centum, milleq; grata salus!

O bis *Aue*, ter *Aue* felix! quo Virginis aures,
Felices decies, insonuere semel!

Væ nobis fuerat miseris pronepotibus Euxæ,
Ni missum cælis hocce fuisset *Aue*.

Væ cælo, terræ atq; mari cunctisq; creatis,
Ni MARIA e cælis, hoc habuisset *Aue*.

Nunc habet à cæli latum sibi principe sacro,
Hinc cælo, terræ, facta, mariq; salus.

O bis, ter, quater, alma salus! nobisq; misellis,
Corde cupita diu, voce petita diu!

Tandem venisti post tot suspiria, postq;
Tot deuotarum flammea vota precum.

Suscipimus grati, sed quæ isthæc gratia? certè
Necio, quæ reddi gratia digna, queat:

Cura tamen (juxtà vires) hæc nostra futura,
Virgo, tibi, Gabriel quod dedit, hoc dare *Aue*.
Suscipies certè (nam scimus) nec potes aurem,
Ori supplicuo, *Diva* negare tuam.
Heus quid cessamus? Dominam saluere jubete
Eja Creaturæ, vos jubet esse sui
Vos imitatrices Archangelus, ille minister
Et bis, ter, felix Nuncius huius *Aue*.
Dicite *Aue* MARIÆ, quæ vè tandem abstulit Euæ,
En dicunt, aurem porrige Virgo tuam.
Prima salutatam, vult Te domus aurea cæli,
Nam quot habet stellas, tot Tibi dicit *Aue*.
Ætherææ lucis præses succedit Apollo,
Is quot habet radios, tot Tibi dicit *Aue*.
Alituum? scena ampla aër comitatur eundem,
Hic quot habet volucres, tot tibi dicit *Aue*.
Hunc sequitur nubes pluuiâ gravidata perenni:
Hæc quot habet guttas tot tibi dicit *Aue*.
Post Annus venit, hic horas, momenta diesq;
Et quot habet menses, quotq; habet hebdomadas,
Quotq; puer flores idem, juvenis quot aristas,
Et quot habet fructus vir, vetulusq; niues,
Tot Tibi dicit *Aue*. sed adest quoq; Terra salutâs,
Hæc quot habet fætus, tot Tibi dicit *Aue*.
Et quot sylva feras, viridis quot gramina campus
Quotq; nemus frondes, Hyblaq; dulcis apes,
Quot segetes messis, quot, prægnâs grana papaver,
Quot folia arbor habet, tot Tibi dicit *Aue*.
Dein subit altorum dominator Pontus aquarum,
Hic quot habet fluctus, tot Tibi dicit *Aue*.

Et vastum, vasti pelagi, quot littus arenas,
Et quot habet conchas, tot Tibi dicit *Aue*.
Sic omnis fluuius riuusq; amnisq; lacusq;
Tot quot habet pisces, tot Tibi dicit *Aue*.
Quid superest? etiam Te, ut nostra corona salutet,
Ad nos precipue pertinet istud *Aue*.
Vnus ego, vice cunctorum, Te Virgo saluto,
Dicoq; *Aue* supplex Diua MARIA Tibi.
Sed quis ego qui ausim talem Tibi ferre salutem?
Quodq; dedit Gabriel Angelus, hoc dare *Aue*?
Angelicum, promam dictum? qui (ue mihi!) vitā
Non viuo Angelicam, viuo Diabolicam?
Audeo Virgo tamen, si pecco, culpa meretur
Hæc veniam, culpa est si Tibi, dicere *Aue*:
Ergo quot in nostra numero ceruice capillos,
O mea lux! tot *Aue* dico MARIA Tibi.
Et quot decurrunt in nostro corpore venæ,
O mea fax! tot *Aue* dico MARIA Tibi.
Et quot guttæ sunt, in nostrâ carne, cruoris,
Tot fero, pluraq; *Aue* chara MARIA Tibi,
Ossa quot in me sunt, quot sensus, mēbraq; & art²,
Et quot sunt nerui, tot fero, pluraq; *Aue*.
Totq; fero (licet indignus) Dulcissima quot jam,
Et cælum, & pontus, terraq; tota tulit.
Plura cupis? possem Tibi si dare plurima, certè
(An dubitas?) certè, plurima, juro, darem!
Infinita darem Tibi si infinita valerem,
Tu tot *Aue*, possum, quot dare, Virgo, cape.

Ignis.

Ignis *Aue*, meus Ardor *Aue*, mea flāma MARIA,
Cordis *Aue* Raptrix blanda MARIA, mei.
Pectoris ô mei *Aue*, mea flagrantissima tæda,
ô mea Stella, meæ fulgida, mentis *Aue*.
Diuitiæ cæli, Triados nitissima gemma,
Aurea, Divini, lampas, Amoris *Aue*.
Sidus *Aue* radians, æternæ baiula Lucis,
O Paradyfi Sol, Lunaq; & Iris, *Aue*.
Orbis *Aue* superi decus alnum penèq; summum.
O Dea! (non Dea) *Aue* proxima sed DEO *Aue*.
Florida *Aue* tellus virtutum fertile pratum,
Gratiæ *Aue*, & Charitum delitiosa penus.
Lilium *Aue*, Rosa cādida *Aue* thyme, balsame, nar
ô Croce *Aue*, florumq; Hortu perennis *Aue*. (de,
ô Mare *Aue* gemmis plenū, mare dulce MARIA,
ô Mare Saccharcum! nectareumq; mare!
Naufragi *Aue* mundi, navis lux, ancora, portus,
Post ô Numen *Aue*, certa MARIA salus!
O ostrum! ô lac! ô cruor ô nix! pulchra MARIA,
Ambrosia ô dulcis nectar & ô mel *Aue*!
Plus nequeo MARIA Tui quia langueo amore,
Plus nequeo dixi, langueo Amore Tui,
Et morior, sic cogit amor Tuus Alma MARIA,
Accipe adhuc unum, sic morientis *Aue*.

AD D. VVENCESLAVM.

*V*ersibus his, Tua si deerit protectio Diue,
A momis liber, vix erit iste liber.

De bono Viro

SATIS.

Vbi

Famulus ob commissum in Domi-
num crimen à pueris scholaribus egregiè
virgis excipitur, & opusculum
concluditur.

Istà calentem bile herum suum, in suam
Seruus citavit criminis facto cutem.

Punire mens est. callido coram tamen
Simulatu id abdens premit herus, sibi interim
Hunc puniendi comminiscitur modum.

Rei propinquam literariae domum
Abit, ubi iuuenum plurima artibus bonis
Haud penitendam turba nauabat manum.
Ollis quid animo voluat exponit, suum,
Horà diei tertià medijs, Dromum
Missurum ad illos, rem quasi ob aliquam, simul
Omnes quid illo factitent planè edocet.
Regressus ades repetit hinc herus suas,
Et mox vocatum mandat in scholam, Dromum,
Ocyor abi, inquit, Aphrico, Coro, Noto,
Tertia ubi medium post diem feriet, caue.
Caue moreris, en tibi scriptorium,
Liquore ut atro compleatur, vasculum,

Hoc

Hoc à juvenibus nomine eroges meo.
In hacce, cernitur? qui libros versant domo.
Id diligenter exequi spondet Dromus,
Hinc aurem, ad omnem mittit horarum sonum,
Ne fors in attento effluat tertia, at ubi
Primum hanc oboluit, vase capto protinus
Rectà palæstram literariam petit.
Ah! siste paulum, siste, siste mi Drome,
Nescis miselle, quæ faba in caput tuum
Cuditur, idô mox proprio scies malo!
Vadit. sed intrò vix pedem tulit, sui
Missam salutem vix miser ceperat heri
Efferre, quando quispiam è scholaribus
Inclamat, omnes. quisq; sese tum loco
Proripere; & unà confluere cuncti ad Dromum
(Vt noctis ad auem ceteræ volucres solent)
Mox expedire vinculis vestes suis,
Deripere caligas, pars resistentes manus
Cohibere miseri, pars recens tiliæ nemus
Proferre, velum pars cuti vicinioris
Leuare, at impos ille, quid faciat? fugæ
(Hem! leporis etsi vel forent cerui pedes)
Non ulla rima, non patescit exitus,
Sed nec salutem sperat à manibus, licet
Olli utraq; manus are de solido foret,
Mouere non est, sed nec est tollere potis:

Nam

(Nam bina quid agat penè cum centum? ædepol!
Vix esset ipsi, cum tot Herculi, labor)

Ergo redopertum parte posterâ, jubent,
Etsi renuere nititur, cogunt, preces
Adhibere quamvis nititur, cogunt tamen
Pronum scabello se reclinare solito

(Vah! dura, cruda, dira, declinatio)

Tum quisq; pro se stringere armatas manus,
Vlmisq;, tiliisq;, & recenti vimine,

Et mox bifolle tympanum tundere probè,

Belle resultant in theatro carneo

Virides Sorores, strenuos agitat Choros

In pelle virgo virga depingit frequens

Cutem rubrica, at ille totis exciens

Quas potuit, & quas non, potuit è faucibus

Voces dare foras, ferte opem misero citi,

Ab! ferte ferte! repetere ad raucedinem.

Ignarus huius haud rei Reçtor Scholæ,

Donec (itâ pactum cum Dromi fuerat hero)

Res finem haberet, ecquis esset exitus

Exspectat, aurem januæ adprimens foris

Desplene toto liberaliter creat

Tacitos cahinnos; quando sed videt nimis

In longum abire ludicram tragediam,

Metuens calore surripi præferuido

Animos suorum, se gradu subito Scholæ

Infert,

*Infert, simulq; clamitat satis, satis.
Vocem ad magistri cerei juvenes, statim
Obaudientes, à Dromo abstinent manus,
Illumq; saturnum perprobe virgis, jubent
Abripere se inde, quod juberent, non fuit,
Recipit in altum (penè quæ defluerant
Detractæ ad ima calceamenta) caligas.
Quas nec benè adstrictas moræ impatiens, manu
Retentat, avidus mille abesse hinc passibus,
(Cui tale nempe non placebat balneum)
Sed nec valet, vel magistro, vel schola,
(Oblitus etiam vasculi scriptorij)
Dixit, citior hinc Aphrico, Coro, Noto,
Et celeripede lepusculo, cùm proximus
Lycisca dente tergori imminet, volat,
Volat ille glomerans mille præcipites gradus.
Vt ventum in ædem, quærit accitum sibi
Hærus, ubi tantas, nec teret tardus, moras?
Vix ille fessus ilia trahebat, & here,
O here, here, pelli vae mea, cuti mea!
O ut malè habitus! ô ut acceptus malè!
Vbi Drome? ubinam? dic, (hærus simulans rogat)
Quod te Drome scelus? (interim risu improbo
Vix, grauida cohibet ilia) at refert Dromus,
ô Vt dolet! here (fortè posticum fricat)*

O ut here cruciat! nequeo sufferre. ô schola!
Nequissima schola, perditissima ô schola!
Quid mi Drome isthoc? quid schola? effare illicò
(Simulat herus) Vah! pergit ille, pessima
O Schola here pessum-quàm-dedit meam cutem!
Istiq, furca quos amet, scholastici,
Turba otiosa, blatta scamnorum mera,
Quantum innocente (facta meminisse horreo)
Lusere pelle, carnifice plusquam manu!
Sed ante reliquos, nomen omnes, illi erat,
Vnus (recordor nominis bene) namq, se
(Schola inferebam quando male faustum pedem)
Omnes, vocavit, furcifer, tenebrio,
Cui mente totâ mica non hominis fuit,
Clementiâq, ne quidem semiuncia,
Scopulus, silexq, & quantus is, quantus chalybs,
Hic horridam in me concijt turbam schola,
Rapiunt, trahuntq, vesteq, expoliant meâ,
Quid plura? flagris grandibus deserviunt,
Non sic in agros Iupiter pluuius ruit,
Quantum ulmea ibat grando posticum in meum,
Opem ego rogabam voce quâ potui, gemens
Suspiriosas duxeram pectore preces:
Sed ne ungue moui ferreas mentes, lucrum
Hoc fuit, ut ictus quadruplarentur cuti.

Donec

Donec misertus Vir mei quidam bonus,
Satis erat illi nomen, hic subiens fores,
Nefasq; tantum contuens, me liberum
Extemplo trucibus à flagris reddit, facit.

Hic spleni habenas integras laxans herus,
Crepare risu, remq; mente de sua
Cessisse gaudet, debitam facti reum
Luisse penam, gratulatur taliter.

Meritò Bonus Vir est SATIS, nimium nocet.
Dum nos habendi feruida ustulat sitis,
Urgetq; p lenis jungere horrea horreis,
Aurum addere auro, prædijs prædia, domos
Domibus, ohe! Vir est bonus satis, modum
Ponamus isti, quo cor exeditur, foco.
Sors alba fors an, si locatum te aurea
Mediocritate, celsius vellet jugum
Ambire, & alta scandere ad fastigia,
Ne crede, celsos tu gradus semper time,
Contentus esto quod bonus suadet satis,
Conuiuia lauto si vocaris prandio,
Et res agatur cantharis probè mero
Fartis potenti, passibus densis eant
Redeantq; in orbem dena sæpè pocula:
Memento quod sit Vir bonus satis, bibe,
Sed bibere quantum scis fore stomacho satis.

Nunc

*Nunc ipse reliquis, consilia quæ do, sequar,
Heus tu libelle, vela contrahere libet.
Satis est. at ille, cû videtur hoc parûm,
Iliadis ad opus conferat sese. Nuce
Nobis in istâ, quod legatur, est satis.*

DEO
Dei parenti Virgini, Diuis q;
Cælitibus
GLORIA.

*Menda hæc emenda, si es Lector amicus,
(amicè.*

*In figurâ 12. in titulo Nud9pedes lege Nudi-
pes*

*In figurâ 15. in epigrammate &, ultimo Reli-
quias, lege Relliquias.*

In 17. propè finem prosæ tinnnre lege tinnire.

*In 22. post medium duplex est cum sed sufficit
unum.*

*In fasciculo epigram: 129. CXIX. lege
CXXIX.*

In epigram: 136. telus lege tellus.

In epigra: 174. &s. maronæo lege Maronæo.

Sub eodem epig: in asterisco vinat lege viuat

Sub epig: 175 in asterisco al ij lege alij

Hic ego sisto gradum. cætera linquo tibi.

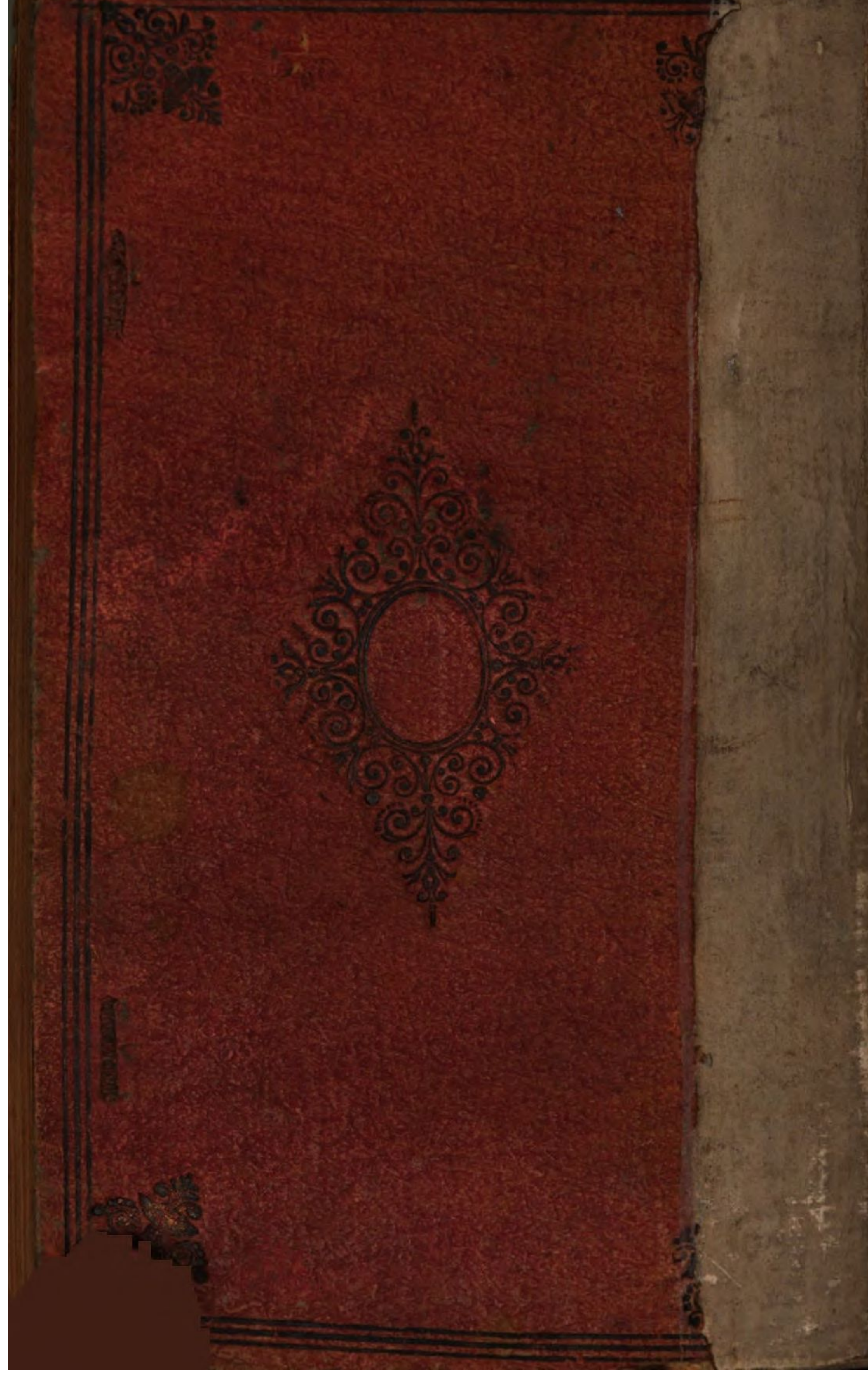

PRAGÆ,
EXCHALCOGRAPHIA
IOHANNIS BILINA.

M. M. M.

M. DC. XXXIV.

Aegidius

Wenceslao Bohemorum Duci ... sertum contextum

Praga 1644

V.ss. 905

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10789109-2